

זוהר קהלת

ספר ד': מספר זוהר שיר השירים חלק ב'

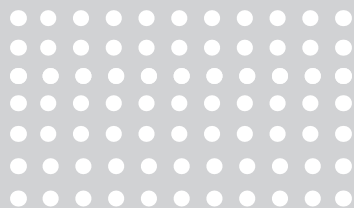
מאמרי הרשב"י על ספר קהלת

דבריהם הקדושים הוצבים להבות אש, מלהיכים נפש האדם, מודריך ומורה דרך להתעלות במהרה וקדושה. בו ימצאו רבנים, מוגידי שיעור וראשי ישיבות, מלמדים ומחנכים את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון. גם כל בני אדם ימצאו בו הדרכה נפלאה איך להדריך את ביתם לתורה ויראת שמים.

תפילתנו, כי הלימוד בספר הזה יעשה פירות, ויטהרו הלבבות, ותרבה הדעת להתקרב לאבינו שבשמים, כמאמר הבעש"ט זק' זי"ע וזל"ק: כל מי שמספר בשבחי צדיקים, כאילו עוסק במעשה מרכבה ונזכה שיהוש לגאלנו בקרוב ברחמים, ובזכות לימוד דברי התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי יתקיים בנו ההבטחה בדא יפקון מן גלותא ברחמי, בב"א.

יצא לאור בס"ד חודש מנחם אב ה'תשע"ד

מפעל הזוהר העולמי סניף בית ים טל: 0527-651911

יוצא לאור על ידי
מפעל הזוהר העולמי
בראשות האדמו"ר מהאלמין
הרב שלום יהודה גראם שליט"א

סניף בת ים רח' יהודה 50
טלפון: 0548436784

עימוד ועיצוב:
אומנות האותיות

052-7144672

YOS672@OKMAIL.CO.IL

ספר

זוהר קהלת

והוא ליקוטים ממספר הזוהר הקדוש
לרשב"י זיע"א על פסוקי קהלת
פרקים א-יב

יוצא לאור על ידי
מפעל הזוהר העולמי
כתובת: רח' בר יהודה 50 בת ים
052-7651911

הקדמה

יְשׁוּמְחוּ ה' שְׁמִיּוֹם (ועיר אנפיו) וְיִתְגַּל ה' אֶרֶץ (מלכות) בהגלות נגלות מאמרי זוהר הקדוש על זוהר תהלים, שיר השירים, משלי, וקהלת וסודותיה, ועוד, מתורגם ללשון הקודש, וקצת ביאורים שכתבנו בס"ד.

ויהי רצון שבזכות לימוד זוהר הקדוש וסודות התורה, נזכה עוד בשנה הזאת, כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות בגאולה השלימה, כי כל קירוב הגאולה תלוי אך ורק בלימוד זוהר הקדוש וסודותיה, ובפרט בזמנים אלו שזכינו לפרסם את זוהר הקדוש למאות אלפי ישראל שהוגים ולומדים מידי יום ביומו, ומצוה על כל אחד ואחד להפיץ ולגלות הסודות, כי זה לעומת זה עשה האלוקים, ובפרט כעת שזכינו לסדר כל זוהר הקדוש לשבעים חלקים, וכך זכינו להגיע לקרוב לשבעים אלף איש להכניע ולבטל את כל השבעים ראשי האומות כמו שכתב בזוה"ק (בשלה נח), ועל ידי לימוד זוהר הקדוש נזכה לבטל 70 אומות העולם שבמלחמת גוג ומגוג (זוהר) להכריעם ולבערם מן העולם, ונזכה שיעל יציאת הספרים הקדושים האלו בעזרת ה' ובסיועו, אשר על ידי זה יהיה תקון יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

ובזכות לימודם, נזכה לקירוב הגאולה השלמה בב"א

ואתה בן אדם חגור חרבך על ירך גבור ותאזור חיל ללמד את הספרים האלו וסודותיה, ועל ידי זה יהיו תקוני המלכות בשלמות. ועל ידי זה ישפע שפע רב בכל העולמות ויתקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו מכל סיג ופגם ולטהרנו ולקדשנו בקדשתך העליונה ותטיב לנו החתימה ונזכה בהאי שתא לביאת משיחנו ולבנין מקדשינו ותפארתנו.

כה דברי המצפה להרמת קרן תורה לשמה שהוא רק על ידי לימוד תורת הסוד, ולביאת גואל צדק בב"א.

הוצאתי לאור בקמלית ה' עלי

חודש מנחם אב תשע"ג

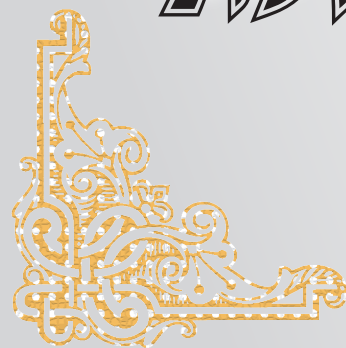
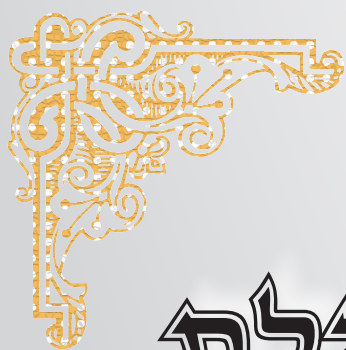
חק' שלום יודא גראס

אבדק"ק האלמין בית שמש

יצא לאור על ידי

מפעל זוהר העולמי בית שמש

זוהר קהלת

א דְּבָרֵי קֹהֶלֶת בֶּן דָּוִד מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם: הַכֹּל הֶבְלִים אָמַר

זוהר קהלת

הכל בחכמה עליונה ובדרך משל

קהלת בן דוד מלך בירושלים, אמר
רבי יוסי כתוב (מלכים א' ה) וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף, מקרא זה ביארו החברים, אבל וידבר שלשת אלפים משל, ודאי שעל כל דבור ודבור שהוא היה אומר, היה בו שלשת אלפים משל, כגון ספר קהלת שהוא בסוד עליון והוא בדרך משל, שאין בו מקרא שלא יהיה בחכמה עליונה ובדרך משל, אפילו מקרא קטן שבו. (ב-קמה.)

לפיכך אין קהל פחות מעשרה, וקהל אפילו מאה, וקהלת כולל של הכל, כמו שכתוב (דברים לג) קהלת יעקב, ולמדנו כי שמותיו על שם החכמה נקראים, ולפיכך עשה ג' ספרים, שיר השירים, קהלת, משלי, שיר השירים נגד חסד, קהלת נגד דין, משלי נגד רחמים¹ בשביל להשלים החכמה, והוא עשה כל מה שעשה בשביל להראות חכמה לעומת מדרגות העליונות. (ב-לח:)

ז' הבלים – ז' רקיעים

הכל הבלים אמר קהלת וגו', אמר
רבי אלעזר שלמה המלך עשה ספר הזה והעמידו על שבעה הבלים שהעולם עומד עליהם, והם שבעה עמודים יסודי העולם, כנגד שבעה רקיעים, ואלו הם וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות, וכנגדם הכל הבלים אמר קהלת הכל הבלים הכל הבל, וכמו שאותן ז' הרקיעים יש רקיעים אחרים הדבקים

שיר השירים קהלת משלי – חסד דין רחמים

הכל הבלים אמר קהלת הכל הבלים
הכל הבל, אמר רבי שמעון למדנו ז'
שמות נקרא שלמה, שלמה, ידידיה, אגור, בן יקא, איתניאל, לואל, קהלת כנגד כלם² וכלם נקראו כעין שלמעלה, קהלת, כנסת קדושה של בי עשרה,

זוהר זוהר

שולם, קהלת כנגד מלכות שהיא מקהלת בתוכה השפע מכל הספירות כשמזדווגת עם יעקב שאז נקראת קהלת יעקב.

ב. שיר השירים כנגד חסד כי כל דבריו מעניני אהבת הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, קהלת כנגד דין כי כל דבריו עזים וחריפים מלאים דין וחשבון, ולפיכך לא נזכר בו שם הוי"ה רק השם אלהים, משלי כנגד רחמים שכל דבריו מילי דחסידות איך להתנהג בחסד וברחמים, ולפיכך נזכר בו רק השם הוי"ה שהוא רחמים, ואך פעם אחת נזכר בו השם אלהים בפסוק ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם כי בזה יורה שאז גם השם אלהים יהיה רחמים וישפיע אך טוב.

א. יש לומר שהז' שמות הם כנגד ז' הספירות של ימי בנין העולם, ידידיה כנגד חסד שהוא לשון ידידות ואהבה, אגור כנגד גבורה ויראה מלשון יגרות, בן יקא כנגד תפארת שנקרא בן, וגם כי יקא עם כולל התיבה בגימטריא הוי"ה אלהים דהיינו חסד ודין שהתפארת שהוא רחמים ממוזג משניהם, איתניאל ולמואל בגימטריא עצם השמים, וכך נקראין ב' הספירות נצח והוד לפיכך הם כנגד נצח והוד, ועוד יש לומר כי איתניאל למואל בגימטריא תקפ"ט כמספר השמות אלהים צבאות בצירוף מספר ארבעה של ד' אותיות השם הוי"ה שהם השמות של נצח והוד כידוע, שלמה כנגד יסוד שנקרא

קִהְלֶת הַבַּל הַבָּלִים הַכֹּל הַבָּל: : מִה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל

שבשבילם הולכים האנשים בדרך הישר ויראים מהקדוש ברוך הוא, ועל כן רבים הם ההבלים שמתפשטים מאותן ז', ובהתחלה מדבר בסוד השמש שהוא הבל של קיום העולם¹ והוא הסוד שיכנס האדם תוך אמונה העליונה של הקדוש ברוך הוא, ולפיכך כל מה שתחת אותה המדרגה אין הוא סוד האמונה, ועל כן כתוב ואין יתרון תחת השמש, בכל אשר נעשה תחת השמש, שהרי במה שתחת השמש לא נצרך להתדבק, והשמש עם הלבנה אחד הם בלי התפרדות, ואף על פי שהלבנה היא תחת השמש הכל הוא שמש בלי התפרדות, ותחת זה הכל הוא רעות רוח, ואסור להתדבק בו. (א-קמז:)

ז' הבלים נגד שם מ"ב

הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים
הבל הבל, ודאי סוד עליון כאן, ז' הבלים הם במקרא הזה, הבל אחד, הבלים שנים הרי שלשה, הבל הבלים שלשה הרי ששה, הכל הבל הרי ז', והם בסוד ז' השמות אב"ג ית"ץ וכו', שיש בהם מ"ב אותיות כנגד ז' ימי בראשית, שיש בהם עשרה מאמרות ול"ב אלהים שהם מ"ב, ואלה ז' הבלים הם כפולים כנגד שבעת הנרות כפולים של המנורה, שנאמר בהם (זכרי ד') שבעה ושבעה מוצקות לנרות וגו'.

בהם ומתפשטים ויוצאים מהם, כך יש הבלים אחרים שמתפשטים ויוצאים מאלה, וכל הבלים אמר שלמה. (ב-י:)

הבלים טובים והבלים רעים

הבל הבלים אמר קהלת וגו', זוהר השמש ובא השמש וגו', מה היה רואה שלמה המלך שהתחלת ספר החכמה שלו מכאן היא, אלא אמר רבי אלעזר שלמה המלך העמיד לספר הזה על שבע הבלים שהעולם עומד עליהם, והם העמודים והיסודות של קיום העולם שבשביל זה נקראים הבלים, כמו שהגוף אינו מתקיים בלי הבל, אף כך אין העולם מתקיים אלא על אותן הבלים שאמר שלמה המלך, והם שבעה, שכתוב הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל, הרי שבעה, ואם תשאל אם כן שהן מרגליות טובות שהעולם עומד עליהן, הלא במקום אחר כתיב הבלים רעים, והם קלקול העולם, כגון זה הבל וחלי רע הוא, זה הבל ורעות רוח, אלא ודאי כמו שאותן שבעה הבלים שהם קדושים הם קיום העולם, כך יש כנגדם ז' הבלים שכל הדינים שבעולם מהם יוצאים ומהם מתפשטים, להעניש האנשים ולהתקינם שילכו בדרך הישר, ונקראים הבל ששורה בו חולי רע, הבל שהוא רעות רוח, וגם הם לקיום העולם

ומלכות קודשא בריך הוא ושכינתיה, אבל במה שלמטה מזה אסור להתדבק, וזה היסוד והסוד של אמונת ישראל.

ג. פירוש זה השמש היינו מדת התפארת ששרשו הוא השם הוי"ה ברוך הוא, ומהיר ראשית לדעת ליכנס בסוד האמונה שהוא לגרום בעבודתנו יהוד השמש עם הלבנה שהם תפארת

(קהלת י') כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר, והקדוש ברוך הוא מקבל אותן הדיבורים ובונה בהם עולמות, שנאמר בהם (ישעי' סו) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה. (תיקוני זוהר תקון סט)

חטא אדם הראשון

מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש, אמר רבי שמעון ודאי מי שלוקח סם המות בלבדו¹ עליו כתוב בכל עמלו שיעמל תחת השמש בודאי, 'השמש' מדרגת משה הוא, ומי הוא תחת השמש, יש להשיב שזהו הלבנה, ומי שאוחז הלבנה בלי השמש עמלו תחת השמש בודאי וזהו חטא הראשון שהיה בעולם, ועל כן מה יתרון לאדם בכל עמלו, לאדם, זה אדם הראשון, וכן לכלם הבאים אחריו שחטאו במקום הזה. (ג-פפב).

תורה לשמה עולה למעלה ושלא לשמה אינה עולה

מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש, אמר רבי שמעון למדנו מה יתרון לאדם בכל עמלו, יכול אף עמלה של תורה, תלמוד לומר שיעמל תחת השמש, לא כן עמלה של תורה שלמעלה מן השמש היא, רבי חייא

היהודי בתפילותיו ובמעשיו נעשה שותף לה'

אשרי העם יודעים להעלות הבלים של תפלות בדבור ובמעשה, ועליו נאמר (ישעי' נא) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתך לנמוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה, וזה נתבאר אל תקרא עמי אלא עמי אתי בשותפות, כי כמו שנאמר בי (תהלים לג) בדבר ה' שמים נעשו וגו', כך אתה בשותפות עמי, שהרי בהבלים קדושים של דבורך נעשים שמים וארץ..

הבל צדיקים והבל הרשעים רח"ל

זכאים הם ישראל שמעלים הבלים של תפלות שמכוונים בהן אל אותיות של הקדוש ברוך הוא ושכינתו העליונה והתחתונה² ומפני זה (קהלת ה') יש הבל אשר נעשה על הארץ, ויש הבל של רשעים שהם הבלים של שקר, ולוקחים אותם מלאכי חבלה ונוטעים בהם רקיעים וארצות של שקר, ועליהם נאמר (ירמיה י') הבל המה מעשה תעתועים..

בהבל התפילות נעשים שמים וארץ חדשים

וכאשר האדם מוציא הבלים ודיבורים בתפלתו, הרבה עופות פותחין גדיפהן ופיוותן לקבל אותם³ וזהו שכתוב

ישראל כמו מן ריה ועשן הקרבנות.
1. סוד נסתר יש כאן שמרמז על טעות של שתי האמונות כו"מ, הראשונה אינה רוצה בקידוש לבנה ולוקחת השמש בלבדו, והשנייה לוקחת הלבנה בלי השמש, ותחת לקדשה יטמאה, ודי למבין.

ד. שכינתא עלאה ותתאה היינו בינה ומלכות, ועל זה הכוונות של יהודא עלאה הוי"ה ואחיה, ושל יהודא תתאה הוי"ה ואדני או הוי"ה ואלהים.
ה. היינו המלאכים והאשים הנקראים עופות השמים שמתפרנסים מן הבלים של תפלות

עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל תַּזְזֹת הַשָּׁמֶשׁ: ה' דֹּר הַלֵּךְ וְדֹר בָּא וְהָאָרֶץ

זוהר קהלת

יעשה תולדות, שאלמלי יעשה תולדות יהיו מבלי העולם, ועל כן כתוב מה יתרון לאדם בכל עמלו. (ב-ק"ב).

סוד הגלגול

דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת, אמר רבי שמעון בוא וראה, כתוב (איוב ל"ג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, הרי כאן סוד הגלגול, נשמה רוח ונפש בשביל זה יבאו בגלגול עד שישובו שלמים למקומם כמו שניתנו, זהו שכתוב (קהלת יב) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, ומן הרוח נלמד קל וחומר על האחרים שהם הנשמה והנפש.. וכל הנשמות הבאות ג' פעמים ולא נתקנות, נקראין פושעי ישראל ערב רב, אבל הצדיקים שבכל פעם באים מתוקנים, הם באים בגלגול עד ד' פעמים, ואפילו עד ששים דורות, וזהו דור הולך ודור בא.

להמליך את ה' בכל אבריו

זכאי הוא מי שישרה לו להקדוש ברוך הוא בכל אבר ואבר שלו, לעשות לו מקום לשכון שם, ולהמליכו בכל אבר ואבר, שלא יהיה בו אבר פנוי ממנו, שאם חסר אבר אחד שאין הקדוש ברוך הוא שורה עליו, בשביל אבר ההוא חוזר לעולם בגלגול, עד שנשתלם באברים שלו להיות כלם שלמים בצלמו של הקדוש ברוך הוא^(א) כי אם חסר אבר

אמר אף עמלה של תורה שיעמל האדם בשביל אנשים או בשביל כבודו, על זה כתוב תחת השמש, שהרי אינה עולה למעלה, למדנו שאמר רבי אלעזר אפילו אם יהיה איש אלף שנה, אותו יום שנפטר מן העולם דומה לו כאילו לא חי אלא יום אחד. (א-ר"ג).

מי שעמלו לרעה לא יוליד בנים

מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש, פתח סבא ההוא ואמר, וכי מה בא שלמה המלך ללמדנו בפסוק הזה, ועוד אילו אמר בעמלו שיעמל היה נכון, שהרי נשאר עמל שיש בו יתרון, אבל כיון שאמר בכל עמלו זה כולל הכל שלא נשאר דבר שיש בו יתרון, אלא לאו לכל אדם אומר שלמה דבר זה, יש אדם בעולם שהוא יעמל תמיד ברעה ולהרע, ואינו עמל בטובה אפילו רגע אחד, ועל אדם זה כתוב מה יתרון לאדם בכל עמלו, ולא כתוב יגיעו, עמלו, כמו שכתוב (תהלים ז') ישוב עמלו בראשו, (במדבר כג) ולא ראה עמל בישראל, יגיעו כמו שכתוב (תהלים קכח) יגיע כפיד כי תאכל וגו', ונאמר (בראשית לא) ואת יגיע כפי ראה אלהים, אבל עמלו כתוב (תהלים י') עמל וכעס, וכיון שעמלו הוא תמיד לרעה על כן הוא תחת השמש, וכאשר אדם הזה עמלו ברעה כתוב עליו (איוב כח) לא נין לו ולא נכד בעמו וגו', שהרי הקדוש ברוך הוא רוצה שלא

זו זוהר

ברוך הוא הוא שהאדם מורכב מן רמ"ח אברים

ז. כוונתו בענין אברים שלמים בדיוקנא דקודשא

זוהר קהלת

השבטים שנמשלו לחיות, זה לאריה גור אריה יהודה, יוסף בכור שורו, יששכר חמור גרם, יהי דן נחש עלי דרך, בנימין זאב ימרף.

צדיק מושל ביצרו ובשונאיו ורשע להיפך

ותדע בני שכל זה סוד הגלגול של היצר הרע, יש מי שיצר הרע נדמה לו לאריה, ויש מי שנדמה לו לנחש, ויש מי שנדמה לו לחמור, כל הבריות נשתנה כפי מעשיהם [הקודמים] וכפי השעה שנעשו [או שנולדו] בה, ועם כל זה יש ביכולת הנשמה לזכות לשלום על יצר הרע ולרכוב עליו, כאיש הרוכב על סוסו או על חמורו, אוי לזה שהנחש שולט עליו, זה נקרא רשע גמור, ומי שהוא שולט על יצרו הרי הוא נקרא

אחד אין הוא בצלמו של הקדוש ברוך הוא..

יש מתגלגלין בחיות

אמר לו רבי אלעזר, אבי שמעתי שיש נפש שמרכיבין לה בכלב, ובשביל זה אמר דוד (תהלים כב) הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי, מהו יחידתי, זו הנשמה, וכי הנשמה נרכבת בכלב, אמר לו בני נכון, באותו ערל נחש הקדמוני שפיתה לחוה ומפתה לאנשים שהוא כלב, וזהו יצר הרע שבא בעולם ההוא מורכב על הנשמה שתקבל עונשין¹ ויש נשמות אחרות שהן באות בגלגול בכמה חיות, שנקראות מזל אריה, מזל שור, מזל נשר, מזל בתולה, מזל עקרב, מזל טלה, מזל מאדים, מזל נחש, מזל דגים, כמו שמצינו בשנים עשר

זוהר זוהר

או בכמהות טמאות, כי זה כאמת דבר מתמיה כמו שתמה על זה רבי אלעזר, ואביו רבי שמעון השיבו שאין זה כפשוטו אלא שהיצר הרע המענישו לאחר מיתה או בשעת מיתה נדמה לו ככלב, כי היצר הרע הוא המסית והוא המקטרג והוא המעניש, ועוד נראה כן גם כן כוונת רבי שמעון באמרו על דבר גלגול הנשמות כדברים טמאים שענינם הוא שנולד במזל רע שניתן לו יצר הרע תקיף בעולם הזה לשלום עליו, ותוקפו הוא כעין אותן דברים הטמאים שנחשבים כאן, ואומר דגים היינו דגים הטמאים שמומאתם גדולה כל כך שאף שהם תמיד במים גם כן טמאים, ועל זה אומר ווי למאן דהויא שלט עליה שנקרא רשע גמור, ועל ידי זה אויביו מושלים עליו, וממילא אין חסר לו רדיפות וצרות רבות ורעות, וזהו עונשו בעולם הזה, ואל יחשוב אדם שכיון שנולד במזל רע כזה הוא מוכרח לחטוא, לפיכך אומר ועם כל דא, פירוש אף על פי כן שנולד במזל כזה, מכל מקום זכאה נשמתא דשליט עליה ורכיב עליה, כוונתו לזה להורות

ושם"ה גידים כמנין תרי"ג והן כנגד התרי"ג מצות, ודיוקנא דקדושא בריך הוא כאן היינו השכינה הקדושה ששורה בעולם הזה על מקומות הקדושים ועל אנשים צדיקים, ודיוקנא שלה היינו התרי"ג אורות שבה, וכאשר האדם מתקן התרי"ג שלו על ידי קיום התרי"ג מצות נעשה מרכבה להשכינה הקדושה, ואם אבר אחד פגוי מניה על ידי שחיסר מצוה אחת יש בו פגם והוא כמו בעל מום, ואין השכינה שורה במקום פגום, ולפיכך מוכרח לבוא בגלגול בשביל זה, אמנם ודאי שאין כוונתו קיום כל המצות בפועל ממש דוקא, כי זה דבר שאי אפשר, אבל על ידי תלמוד תורה מעניני המצות נחשב כאילו מקיים בפועל ממש, וגם ענין הגלגול דכאן לאו דוקא גלגול ממש אלא שדבר הזה יכול להתקן על ידי ענין עיבור הנשמה באדם החי על אותה שעה שמקיים מצוה זו שחסר לה, כמוכא בספרים הקדושים.

ח. שטחיות דברי רבי שמעון משמעותם הוא שאין הדברים כפשוטן שהנשמה תתגלגל בחיות

לְעוֹלָם עֲבוֹדָתָהּ: הַ וְזָרְחוּ הַשְּׁמַשׁ וּבֵא הַשְּׁמַשׁ וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף

זוהר קהלת

משה בא בגלגול בצדיק גמור

ועוד זרח השמש, זה משה כאשר
יבא בגלגול בצדיק גמור, וכאשר אין
הוא בצדיק גמור ובא השמש, נאסף
ממנו והולך ובא בגלגול עד שמוצא
מקומו^א ולפיכך אל מקומו שואף זוהר
הוא שם.

השראת ה' באדם שהשכינה עמו

ועוד זרח השמש, זה הקדוש ברוך
הוא, באיזה מקום, באדם שהשכינה
עמו, כמו שכתוב (שמות כא) בכל המקום
אשר אזכיר את שמי וגו', ותרגם
אונקלוס באתר דאשרי שכינתי תמן,
ואם אין שם השכינה ובא השמש,
נאסף ממנו הקדוש ברוך הוא ונשאר
בחשך, ושולטים עליו כמה משחיתים
וכמה יסורים רעים, שאינן יסורין של

צדיק גמור, ועליו נאמר (ישעי' מג) ואתן
אדם תחתיו, אדם בליעל איש און,
ולאומים תחת נפשך, שכאשר האדם
שולט על יצרו כמו כן הוא מושל על כל
שונאיו, ואם יצרו שולט עליו אז שונאיו
מושלים עליו. (תיקוני זוהר תיקון ע')

פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה שזורה מהשמש

זרח השמש ובא השמש ואל
מקומו שואף זוהר הוא שם, פתח רבי
שמעון ואמר, זרח השמש, זה עמוד
האמצעי שהוא משה בצורתו, וזרח,
זהו שכתוב (דברים לג) ה' מסיני בא וזרח
משעיר למו, ובא השמש, כאשר נאסף
משה, ועם כל זה שנאסף אל מקומו
שואף זוהר הוא שם^ב וזה יהושע שהיה
בצורת הלבנה שהיא השכינה.

זו זוהר

הרוח, אבל הנשמה הלא היא מתרחקת מלשכון
ברשעים כי היא נקראת חלק אלוה ממעל, אם
כן מדוע תיענש הנשמה בגלגול טמא, והנה יש
דעות שהגלגול טמא הוא רק להרוח או להנפש
ולא להנשמה, קיצור הדבר שזה דבר נסתר מאד
שקשה לעמוד על בירור הדבר ויש הרבה דעות
מחולקות בענין הגלגולים, האריז"ל והרב ר' חיים
ויטאל זכרונם לברכה הם המחמירים בזה, וכן גם
הרמ"ק זכרונם לברכה בספרו שיעור קומה פרק
הגלגול האריך הרבה בענין זה.

ט. על פי זה יובן מה דאיתא פני משה כפני
חמה ופני יהושע כפני הלבנה שזה רמז לדעת
ששורש משה בתפארת מלגו היינו בפנימיות
ושורש יהושע במלכות.

י. וזהו שאמרו אתפשטותא דמשה בכל דרא,
ועוד איתא בגמרא משה שפיר קאמרת.

שמכל מקום יש ביכולת האדם להתגבר על
יצרו, וזהו תיקונו האמיתי לעמוד בנסיון קשה
שיצרו פורש רשת לרגליו, כך יש להבין בדברי
רבי שמעון דכאן, אבל יש גדולים מקובלים
שמפרשים ענין זה לגמרי באופן אחר, כאמרם
שהדברים כפשטן שהנשמה מתגלגלת לפעמים
לאחר מיתה בבהמות וחיות ודגים, לפעמים
בטהורים לפעמים בטמאים, וגם לפעמים
ברשעים ופושעים הן זכרים והן נקבות הכל כפי
רשעתם, וסובלים בזה צער ובזיון גדול לכפרת
עונם, וכן יש הרבה גדולים החולקים על שיטה
זו, באמרם הלא כיון שעל ידי החטא נפגמה
הנשמה, ותחת קדושתה שלט עליה רוח טומאה,
אם כן הרי על ידי גלגולה בדברים טמאים תטמא
יותר ויותר ומה זה תיקון לה, ועוד מקשים הלא
עיקר החטא בא על ידי הנפש ואפשר גם על ידי

זוהר קהלת

על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע עליהם כמעשה הרשעים, אמרו לו החברים, רבי רבי אם כן שהם צדיקים, מדוע מגיע אליהם כמעשה הרשעים, אמר להם הגלגול גרם להם שיבוא להם כמעשה הרשעים כאילו הם רשעים, ובשביל הגלגול יבוא להם יסורים וצרות.. ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים, שיש להם עושר ושלום ואריכות ימים בעולם הזה, אמר לו החברים, וכי מאחר שהם רשעים מפני מה יש להם כל הכבוד הזה, אמר להם זה הטוב שלהם הוא הבל ורעות רוח, שהגלגול שלהם גורם להם שהיו רשעים גמורים ועשו הרבה טובות, הביאם הקדוש ברוך הוא בגלגול לשלם להם שכרם בעולם הזה, כמו שכתוב (דברים ז') ומשלם לשנאיו אל פניו להאבידו, ועליהם נאמר (קהלת ה') ובכך ראיתי רשעים קבורים ובאו וממקום קדוש יהלכו וגו'. (תיקוני זוהר תיקון ט)

מי שהוא זכאי זוהר הוא בעולם הזה וגם לעולם הבא

זוהר השמש ובא השמש ואל מקומו שואף זוהר הוא שם, אמר רבי יצחק מקרא זה נדרש וביארנו אותו על נשמת האדם, בזמן שהיא קיימת עם האדם בעולם הזה, אז זוהר השמש ובא השמש^{יא} ובשעה שהאדם יוצא מעולם

אהבה, זהו שכתוב (דברים לא) הלא על כי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה, שאלו הרעות ממונים על כל שעות ורגעים שעליהם נאמר (איוב ז') ותפקדנו לבקרים ולרגעים תבחננו, וזהו שאמר דוד, בידך עתותי הצילני וגו'.

מדבר דיבורים אסורים אין השכינה עמו

ומה גורם שלא תשרה השכינה עליו ולא יאיר עליו השמש, מפני הבל של שקר ודברי שקר שיוצאים מפיו, זהו שכתוב (קהלת ה') יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים, ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים, כי יש הבל ויש הבל, יש הבל של צד הטומאה מבעלי השקר נבלות הפה ודברים בטלים שאין בהם תועלת כלל, ונאמר בהם (ירמיה י') הבל המה מעשה תעתועים, שהם תועים בעבודה של שקר.

הבל של תורה

ויש הבל שנאמר בו (דברים ח') כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם, וזה הוא הבל של תורה, שהוא ה' חומשי התורה מן ב' של בראשית עד ל' של לעיני כל ישראל..

צדיק ורע לו רשע וטוב לו

ובשביל זה יש הבל אשר נעשה

שאם נמצא זכאי על ידי התשובה תבוא מזה תועלת לנשמתו שתזרח שם במקום שהיא נמצאת אף על פי שלא היתה בגופו, ומכלל הן נשמע לאו שבאם לא עשה תשובה ולא נמצא זכאי מגיע פגם לנשמתו שאזרח נחשך ולא תזרח שם.

יא. מאמר זה יובן על פי חידוע דלאו כל אדם זוכה שתשרה בו נשמתו, כדאיתא בזוהר הקדוש בכמה מקומות זכה יתיר יהבין ליה נשמתא, ומה שאמר רבי יצחק בשעתא דהיא קיימא עמיה דבר נש בהאי עלמא, זה מוסב על הצדיק ואדם כשר, ואחר כך מדבר מן בעל תשובה ואומר

זוהר הוא שם: ו הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב סובב

זוהר קהלת

ממנו ומתחברים שניהם. (ב-קלו).

מרמזו להמרכבה העליונה

הולך אל דרום וסובב אל צפון
סובב סובב הולך הרוח ועל סביבותיו
שב הרוח, אמר רבי שמעון מקרא זה קשה, סובב סובב הולך השמש היה צריך לומר, מה הולך הרוח, אלא כל דברי שלמה המלך כלם בחכמה, וכלם לתוך תוכו של היכל הקדוש, והאנשים אינם מבינים בהם, ורואים דבריו כדברי איש אחר, אם כן מה זה שבחו של שלמה המלך בחכמתו יותר משאר אנשים, ובוא וראה הולך אל דרום וסובב אל צפון, זהו שכתוב (דברים לג) מימינו אש דת למו, ימינו זה דרום, אש דת זה צפון, וזה נכלל בזה, סובב סובב הולך הרוח, איזהו רוח הזה, זה הוא תחת השמש שנקרא רוח הקודש^י ורוח הזה הולך וסובב לאותן שני הצדדים

הזה ונמצא בתשובה, אז ואל מקומו שואף זוהר הוא שם, אם זכאי הוא, כמו שכתוב (ויקרא כב) ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים. (ג-נג).

סוד זריחת השמש בהלבנה

זוהר השמש ובא השמש ואל מקומו שואף זוהר הוא שם, אמר רבי יצחק זוהר השמש, זה 'השמש' המאיר אל 'הלבנה'^{יב} שכאשר הוא נראה עמה אז היא מאירה ונוארת, זוהר ממקום העליון שקיים עליו משם זוהר תמיד, ובא השמש, להזדווג עם הלבנה, הולך אל דרום, שהוא בחינת הימין ויש תוקפו בו, ולפי שתוקפו בו כל הכח של הגוף בימין הוא ובו תולה, ואחר כך סובב אל צפון, מאיר לצד זה ומאיר לצד זה^{יג} סובב סובב הולך הרוח, בתחלה כתוב שמש ועכשו רוח, אלא הכל אחד וסוד אחד^{יד} וכל זה לפי שהלבנה נוארת

זוהר זוהר

שמש ורוח כלא חד ורזא חדא, רוצה לומר ששניהם מורים על התפארת, וכאן צריך לדעת כי מה שהתפארת נקרא גופא במאמר פתח אליהו, היינו רק לענין סדר עמידתן של העשר ספירות שמתאר אותן בתואר של אדם הגשמי ראש וגוף עם דרועא ימינא, ודרועא שמאלא ותרין שוקין, כל זה רק לענין סדר עמידתן בחיצוניות שלהן, שלענין זה נקראין כלים, ובסדר עמידתן כך הוא שהתפארת נקרא גוף כיון שהוא המרכז של שאר הספירות, אבל לענין הפנימיות שלהן שנקראין אורות בשביל הארת אור אין סוף ברוך הוא בתוכן היינו כנוצר לעיל, ואין כאן מקום להאריך בזה והמבין יבין.

טו. רבי שמעון מכאן ענין זה הרוח באופן

יב. פירוש השפעת אור התפארת אל המלכות מה שמקבל במקום העליון, היינו מהזדווגות חכמה ובינה שמשם זוהר האור על התפארת בתמידות.

יג. פירוש שלמען הזדווגות התפארת עם המלכות הוא מתחזק תחלה עם שני הכחות של ימין ושל שמאל שהם אהבת חסד ואש הגבורה.

יד. יש לפרש על פי הידוע שג' ספירות הראשונות הן בבחינת ראש ומוח, ולכך הארתן היא במדרגת נשמה כמו למשל הארת הנשמה שבמוח האדם, והתפארת שבו נקטן האור עד שנקרא עזר אנפין שזהו פני קטנות לכך הארתו היא בבחינת רוח, והארת המלכות עם השכינה הקדושה היא בבחינת נפש וגוף, וזהו שאומר

הוֹלֵךְ הָרוּחַ וְעַל סְבִיבֹתָיו שָׁב הָרוּחַ: כָּל הַנְּזוּלִים הַלְכִים
אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו מֵלֵא אֶל מְקוֹם שִׁהְנְזוּלִים הַלְכִים שָׁם

הוא נכון^{י"א} ולמדנו שהנהר ההוא הוציא
נחלים עמוקים בשמן המשחה להשקות
את הגן, ולהרוות עצים ונטיעות, ככתוב
(תהלים קד) ישבעו עצי ה' ארזי לבנון
אשר נטע, ואותן הנחלים מתפשטים
ונמשכים ונאספים בשני עמודים
הנקראים יכין ובווע"ז^{י"ב} ומשם יוצאים
כל אותן הנחלים ונוחים במדרגה אחד
שנקרא צדי"ק^{י"ג} ככתוב (משלי י) וצדיק
יסוד עולם, וכלם הולכים ונאספים למקום
ההוא שנקרא ים, והוא ים החכמה^{י"ד} זהו
שכתוב כל הנחלים הולכים אל הים וגו',
ופן תאמר שהם מגיעים למקום הזה
ונפסקים ואינם שבים אחר כך, כתוב
אל מקום שהנחלים הולכים שם הם
שבים ללכת, לפי שהנהר ההוא אינו
פוסק לעולם, הם שבים, לאיזה מקום
שבים, לאותן שני העמודים נצח והוד,
ללכת בצדיק ההוא, להמציא ברכות
וחדוה, וזהו הסוד שלמדנו (תהלים קד)
ליתן זה יצרת לשחק בו, זה צדיק,

להתחבר בהגוף שהוא השמש, זה
הידוע חלקם של ישראל, ועל סביבותיו
שב הרוח, מי סביבותיו, אלו האבות
שהם מרכבה קדושה, הם שלשה ודוד
רוח הרביעי שמתחבר עמהם, הרי הם
מרכבה קדושה שלימה, ועל דוד כתוב
אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה.
(ג-קפב.)

השפע הנמשך מהחכמה דרך הבינה דרך ספירות ז"א עד מלכות

**כל הנחלים הולכים אל הים והים
איננו מלא אל מקום וגו',** אמר רבי
שמעון בוא וראה כתוב ונהר יוצא מעדן
להשקות את הגן, ולמדנו מה שמו של
אותו הנהר, 'יובל' שמו, שנאמר (ירמ' יז)
ועל יובל ישלח שרשיו^{י"ז} ובספרו של רב
המנוגא סבא 'חיים' שמו, כי משם יוצא
חיים לעולם, והם נקראים חיי המלך,
וזה נתבאר שאותו עץ הגדול והתקיף
אשר מזון לכלם בו, נקרא עץ חיים,
עץ ששרשו נמוע באותן החיים, והכל

וכלם יחד הם רתיכא קדישא שלימתא, והרוצה
להבין ענין נפלא הזה יעיין בפרדס רמונים שער
הכנוים פרק רביעי.
יז. במאמר עמוק הזה מבאר רבי שמעון
בקיצור נפלא סדר המשכת השפע מהזדווגות
חכמה ובינה עד המלכות, וזה ענינו ברמיזה,
ונהר יוצא מעדן, ונהר בינה מעדן חכמה.
יח. עץ חיים הוא כולל תפארת עם חסד וגבורה.
יח. יכין ובוועז היינו נצח והוד.
יט. צדיק זה יסוד.
כ. ים החכמה היינו חכמה זעירא, זו מלכות.

אחר ואומר שזה הרוח היינו מה שנקרא רוח
הקודש, וזהו המלכות שורש דוד המלך והיא
תחת התפארת שנקרא שמש, וזאת הרוח סובב
הוֹלֵךְ להתחבר עם הגוף שהוא השמש תפארת
שהוא הכולל של חסד גבורה ותפארת שורש
אברהם יצחק ויעקב, ומה שמסיים על דוד הפסוק
אבן מאסו הבונים וגו' מוסב על הבונים אברהם
יצחק ויעקב אשר השתוקקו להיות מרכבה לחסד
גבורה ותפארת, ובדאי זה בשביל שורש נשמתו,
והניחו המלכות עבור דוד להיותו מרכבה אליה
בהשראת השכינה עליו במדרגה היותר גבוה,

זוהר קהלת

כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו, איזו עתו, זו המטרונה שנקראת עתו של הצדיק^א ולפיכך כלם מחכים לעתו הזאת, כלם הניזונים למטה ממקום זה ניזונים, וסוד הזה ביארנו בהכתוב עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו, כמו שנתבאר. (ג-נה).

יש מקום לכולם בתוך המלכות

כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו', זהו שכתוב (איכה ג') חדשים לבקרים רבה אמונתך, האנשים חדשים הם בכל יום ויום, מה הטעם, לפי שרבה אמונתך, רבה היא ולא מצער, שיכולה לקבל לכל בני העולם ולהכליל אותם בתוכה^ב עליונה ותחתונה ודאי מקום רב וגדול הוא שכולל הכל ואינו נתמלא יותר, וזהו הסוד כל הנחלים הולכים אל הים, והים מקבלם וכולעם בתוכו ולא נתמלא, ואחר כך מוציאים כמקדם והולכים, ולפיכך רבה אמונתך. (א-יט:)

רוח צפון מקפיא השפע ורוח דרום מתירם

כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת, אמר רבי אבא,

בוא וראה, כאשר אותן הנחלים נכנסים לתוך הים, והים מקבלם ושואבם בתוכו, לפי שנקפאים המים בתוך הים, וקרירות הזאת תשאב כל המים שנכנסים בו^ג אחר כך יוצאים המים בתוקף של דרום ומשקה לכל חיות השדה, כמו שכתוב (תהלים קד) ישקו כל חיתו שדי, ולפי שהים מקפיא ושואב כל המים וניתרים בתוקף הדרום כמו שנתבאר, לפיכך נאמר איננו מלא, והרי העירו בזה החברים, אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת, מפני מה הם שבים, לפי שאותו הנהר שנמשך ויוצא מן העדן אינו פוסק לעולם, והוא מוציא תמיד מים ליסמ^ד ועל כן המים שבים ללכת, שבים והולכים ושבים ואין פוסקים לעולם, וכאשר הם שבים ללכת בשביל לצאת ולהשקות לכל, ובא רוח צפון ומקפיא המים, אז רוח הדרום שהוא חם מתירם ללכת לכל צד, ולכך ים ההוא יושב בין שני הצדדים האלה ובשבילם מתקיים, והאניות יהלכון ונוסעים לכל צד. (ב-ה)

השפע אינו נפסק לעולם

אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת, אמר רבי חייא אל מקום שהנחלים הולכים, אף על פי שכל

כא. מטרוניתא עתו דצדיק זו המלכות.

כב. אמונתך זו המלכות סוד אמונת ישראל, ומה שאומר עליונה ותחתונה אפשר לפרש דהיינו המלכות והשכינה הקדושה.

כג. ענין הקרירות הוא משל על כח מדת הדין צד השמאל צפון שממנו בא כח הצמצום לעכב את השפע בעולם המלכות לבלתי תתפשט

לעולם הוה כמו למשל שכח הקרירות מצמצם את המים ומקריש אותם לבל יוכלו ללכת ולהתפשט, ומן צד הימין דרום נתעורר חסד ורחמים להשפיע השפע לעולם הוה.

כד. פירוש הודוונות חכמה ובינה היא תמידיות, לכן אין נפסק השפע מעולם הבינה אל התפארת לקיום העולם.

הם שְׂבִים לְלֶכֶת: " כָּל הַדְּבָרִים יִגְעִים לֹא יוּכַל אִישׁ לְדַבֵּר
לֹא תִשָּׁבַע עֵין לְרֹאוֹת וְלֹא תִמָּלֵא אֶזְנוֹ מִשְׁמֹעַ: ט מִה שֶׁהִיא
הוא שֶׁהִיא וּמִה שֶׁנֶּעֱשֶׂה הוא שֶׁנֶּעֱשֶׂה וְאֵין כָּל זֶדֶשׁ תַּחַת
הַשָּׁמַיִם: י יֵשׁ דְּבָר שֶׁיֹּאמֶר רָאָה זֶה זֶדֶשׁ הוּא כְּכָר הִיא
לְעֹלָמִים אֲשֶׁר הִיא מְלַפְנָנו: יא אֵין זְכָרוֹן לְרֹאשֵׁינִים וְגַם
לְאַזְוָרָנִים שֶׁיִּהְיוּ לֹא יִהְיֶה לָהֶם זְכָרוֹן עִם שֶׁיִּהְיוּ לְאַזְוָרָנִה:

זוהר קהלת

ולא תמלא און משמוע, מה המעם
של שתי אלה דוקא, אלא לפי ששתים
מהן שהן העינים והאזנים אין עומדין
ברשותו של אדם, והפה הוא ברשותו,
וכל אלו השלשה אין ביכולתן להבין
בשלמות הכל ולהשיג הכליין אמר רבי
חייא כך הוא, שכח הדבור של האדם
לא יוכל לדבר והעינים לראות והאזנים
לשמוע ואין כל חדש תחת השמימין
ובוא וראה אפילו השרים הגבורים
והממונים שעשה הקדוש ברוך הוא
תחת השמש אינם ביכולת לדבר כל
הדברים שבעולם, והעין אינה ביכולת
לשלוט ולראות, והאזן לשמוע, ולפיכך
שלמה שהיה יודע כל דבר אמר כך,
ובוא וראה כל המעשים שבעולם בכמה
ממונים הם תלויים, וכל בני העולם אין
יודעים ואין משגיחים על מה מתקיימים
בעולם, ואפילו שלמה המלך שהיה חכם
מכל בני העולם לא היה יכול לעמוד
עליהם. (ב-צח).

הנחלים נמשכים במדרגה ההוא שנקרא
'צדיק', ומדרגה ההוא ממשיכם לים
ההוא, אל תאמר שהרי הריקם, ומעתה
לא יבואו בו מים אחרים ולא יומשכו בו
כמקדם, חוזר ואומר אל מקום שהנחלים
הולכים שם הם שבים, אל מקום אותה
המדרגה שהנחלים הולכים פעם אחת,
שם הם שבים להאסף שמה, הם שבים
ממקום עליון ההוא ואין פוסקים לעולם,
ונאספים כלם במקום ההוא, ולמה,
ללכת, להמשיך אל המקום שנקרא ים
כמו שנתבאר. (ב-ג:)

אפילו שלמה לא היה יודע על מה מתקיימים בעולם

כל הדברים יגעים לא יוכל איש
לדבר לא תשבע עין לראות ולא תמלא
אזן משמע. מה שהיה הוא שיחיה וגו'
ואין כל חדש תחת השמש, אמר רבי
יוסי כל הדברים יגעים, וכי כל הדיבורים
יגעים הם מלדבר, שאומר לא יוכל איש
לדבריהן [ועוד] ולא תשבע עין לראות

זוהר זוהר

כז. רבי חייא מוסיף שבוה יובן התקשרות ב'
הפסוקים, שלא תאמר שמה שאי אפשר להשיג
הכל הוא מפני שגולד ונברא בכל פעם נמצאים של
יסודות חדשים, לא כן אלא שאי אפשר להשיג כל
הנמצאים אף על פי שאין כל חדש תחת השמש.

כח. פירוש שלכאורה משמעות של הדברים
היינו דיבורים, וכי שייך בדיבורים ליאות ויגיעה.
כז. מוסיף שהדברים משמעותו כמו הפצים,
ויגעים משמעותו כמו קשים, רצה לומר שהם
קשים להשיגם.

יב אֲנִי קִהְלֶת הָיִיתִי מֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם: יג וְנָתַתִּי אֶת לְבִי לְדָרוּשׁ וּלְתוֹר בְּזֻכְמָהּ עַל כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּזוּת הַשָּׁמַיִם הוּא עֲנִין רַע נָתַן אֱלֹהִים לְבִנִי הָאָדָם לַעֲזוֹת בּוֹ: יד רָאִיתִי אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים שֶׁנַּעֲשׂוּ תַּזוּת הַשָּׁמַיִם וְהַגֵּה הַכָּל הַכָּל וְרַעוּת רוּחַ: טו מַעֲזוֹת לֹא יוֹכֵל לְתַקֵּן וְזוֹסְרוֹן לֹא יוֹכֵל לְהַמְנוֹת: טז הִפְרַתִּי אֲנִי עִם לְבִי לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה הִגְדַּלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי זֻכְמָה עַל כָּל אֲשֶׁר הָיָה לְפָנַי עַל יְרוּשָׁלַם וּלְבִי רָאָה הִרְבָּה זֻכְמָה

זוהר קהלת

הבל ורעות רוח הדברים שאינן לעבודת ה'

ראיתי את כל המעשים שנעשו תחת השמש והנה הבל הבל ורעות רוח, אמר רבי יוסי שלמה המלך שנתעלה בחכמה יתרה על כל בני העולם איך אמר שכל המעשים הבל ורעות רוח, והרי ביארו יכול אף מעשה הצדקה, הלא כתוב (ישעי' לב) והיה מעשה הצדקה שלום, אלא כל המעשים שנעשו תחת השמש כתוב, ולא כן מעשה הצדקה שהוא למעלה מן השמש, אבל והנה הבל הבל ורעות רוח מה ענינו, אפשר תאמר שהכל הבל הוא כמו שביארנו שהוא בדרך סוד, כמו שכתוב הבל הבלים אמר קהלת, שהם ההבלים של קיום העולם שלמעלה ושלמטה, מה תאמר בזה שכתוב כאן הבל הבל

ורעות רוח, אמנם בוא וראה בזמן שהמעשים מוכשרים למטה, והאדם מתיגע בעבודת המלך הקדוש, דבר זה שעושה נעשה ממנו הבל למעלה, ואין לך הבל שאין לו קול שעולה ונתעטר למעלה, ונעשה מליץ טוב לפני הקדוש ברוך הוא, וכל אותן המעשים שמתיגע בהם האדם שאין בהם עבודת הקדוש ברוך הוא, דבר זה שעשה נעשה ממנו הבל והולך ומשוטט בעולם, וכאשר תצא נשמתו מגלגל אותה הבל הוה בעולם כאבן בכף הקלע, ככתוב (שמואל א' כה) ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע, מי יקלענה, הבל ההוא שמגלגלה סביב העולם^(כז) והבל ההוא הוא שבר של הרוח, שמשבר להרוח שעולה ויורד ומתגלגל בעולם, זהו שכתוב הבל ורעות רוח.

זוהר זוהר

בחלל העולם ונאסף אחת אל אחת והם מענישים לרוח ונפש שהולידו אותם, כאן יש לראות כי סוד ה' אל יראיו, ומה שהחוקרים חכמי הטבע חדשו במשך אלפי שנה עד עתה איך שיש ביכולת להשמיע קול הדבור מאדם לאוזן חברו

כח. תמצית דבריו הוא שמכל דבור ומעשה שאדם מדבר ועושה נעשה ממנו הבל למעלה בחלל העולם, ומן ההבל נעשה קול שהולך וסובב ומשוטט בעולם, מה שהוא מוב עולה ונמשך למעלה ונתקבל בשמים, ומה שאינו טוב נשאר

וְדַעַת: יי וְאַתְנָה לְבִי לְדַעַת וְזִכְמוֹה וְדַעַת הוֹלָלוֹת וְשִׁכְלוֹת
יְדַעַתִּי שְׁגָם זֶה הוּא רַעֲיוֹן רוּחוֹ: יי כִּי בָרַב זִכְמוֹה רַב כָּעַס
וְיוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף בְּכָאוֹב:

זוהר קהלת

ממצות צדקה נעשה הכל שמעלה את הנשמה גבוה למעלה

אבל דבר זה שהוא עבודת רבנו, זה עולה למעלה מן השמש ונעשה ממנו הכל קדוש, וזה הוא הזרע שזורע האדם בעולם ההוא, ומה שמו צדקה, שנאמר (הושע י) זרעו לכם לצדקה, וזאת מנהג לו לאדם כאשר תצא נשמתו ממנו, ומעלה אותה במקום הכבוד

שלמעלה להצרר בצרור החיים, זהו שכתוב (ישעי נח) וחלץ לפניך צדקך, למען תנהג לך להעלותך אל המקום שנקרא כבוד ה', ככתוב (שם) וכבוד ה' יאספך, וכל אותן הנשמות שההכל הקדוש ההוא מנהג אותן, זה שנקרא כבוד ה' מאספן בתוכו ונצטרות בו, וזה נקרא נחת רוח, אבל האחר נקרא ורעות רוח. (ב-נט.)

זיו זוהר

במרחק של אלפים פרסאות על ידי כח המושך של "עלעקטריציטעט" עם "ראדיא" ועל ידי המכונה המגדיל לקול הדבור אלפי אלפים יותר, כי כמו שיש ביכולת להגדיל אלפי אלפים יותר מה שנראה לעינים כך יש באפשרות להגדיל מה שנשמע לאזנים, אמנם כל החכמה הזאת יסודה הוא מה שנודע להחוקרים חכמי הטבע שהלל העולם מלא עם מין הכל שהם יקראו לו בשם "עטהער" מלבד אויר הנשימה, ומן הקול ודבור של אדם נעשה רעידות ודחיפות גלים אחר גלים באותו מין הכל במהירות יתירה עד שנודע זה ההכל במרחק רב מאד, ומן רעידות הגלים של אותו ההכל יש באפשרות על ידי מכונה להחזיר ולהפוך אותן רעידות הגלים על אותן הדיבורים והקולות שהולידו את רעידת הגלים של אותו ההכל ושיחיו נשמעים לאוזן על ידי מכונה שיש לה כח המושך להמשיך לתוכה מן גובה האויר אותן הקולות והדיבורים, וכאן יש לראות שכל זה הסוד נכלל בדברי רבי יוסי בקיצור נמרץ בדרך רמו, באמרו כי מן כל הקולות נעשה בחללו של עולם הכל, פירוש שנרעד

ונודעוץ אותו ההכל שהחוקרים יקראוהו בשם "עטהער" והוא משוטט וסובב בחלל העולם, ומן זה ההכל שנרעד ונודעוץ, ונעשה גלים גלים על ידי קול הדבור או המעשה של האדם חוזר ונעשה ממנו קול ודיבור, וקל להבין כי שם בשמים ממעל לא נצרך למכונה שתמשיך לתוכה את הקולות והדיבורים, כי כל רקיע השמים הוא מכונה אחת גדולה שיש לה כח המושך היותר גדול להמשיך לשם כל הקולות והדיבורים, ונקלט שם רק הטוב, והרע נדחה לשוטט בחלל העולם, וזה פלא הנראה בימינו אלה לעין כל, והתנאים הקדושים הבינו כל החכמות שבעולם.

ואם תאמר איזו חילוק יש בין דברי תורה ותפלה לדברים בטלים, מדוע דברים שבקדושה פורחים לשמים ודברים בטלים משוטטים בחלל העולם, על זה יש תירוץ נכון שיש מכונה טובה המוליד ופורח עמהם השמימה למקום שנשלחלים, הלא היא הכונה בדחילו ורחימו דאינון תריץ גדיפין הפורחין לעילא עם דברי תורה ותפלה ועם כל דבר שבקדושה.

א אמרתי אני בלבי לכה נא אנסכה בשמוזה וראה בטוב
 והנה גם הוא הכל: ב לשזוק אמרתי מהולל ולשמוזה מה
 זה עשה: ג תרתי בלבי למשוך ביין את בשרי ולבי זהג
 בזכמה ולאוז בסכלות עד אשר אראה אי זה טוב לבני
 האדם אשר יעשו תזות השמים מספר ימי זייהם: ד הגדלתי
 מעשי בנתי לי בתיים נטעתי לי כרמים: ה עשיתי לי גנות
 ופרהסים ונטעתי בהם עץ כל פרי: ו עשיתי לי ברכות מים
 להשקות מהם יער צומח עצים: ז קנתי עבדים ושפוזות ובני
 בית היה לי גם מקנה בקר וצאן הרבה היה לי מכל שהיו
 לפני בירושלם: ח פנסתי לי גם כסף וזהב וסגלת מלכים
 והמדינות עשיתי לי שרים ושירות ותענוגות בני האדם שדה
 ושדות: ט וגדלתי והוספתי מכל שהיה לפני בירושלם אף
 זכמתי עמדה לי: י וכל אשר שאלו עיני לא אצלתי מהם
 לא מנעתי את לבי מכל שמוזה כי לבי שמוז מכל עמלי
 וזה היה זולקי מכל עמלי: יא ופנתי אני בכל מעשי שעשו
 ידי ובעמל שעמלתי לעשות והנה הכל הכל ורעות רוז ואין
 יתרון תזות השמש: יב ופנתי אני לראות זכמה והוללות
 וסכלות כי מה האדם שיבוא אזרי המלך את אשר כפר
 עשהו: יג וראיתי אני שיש יתרון לזכמה מן הסכלות ביתרון

זוהר קהלת

אני, אלא כך למדנו, מי החכם כשלמה
 שבשבע מדרגות של חכמה נקרא
 כדמיון שלמעלה, ששת ימים למעלה,
 והשביעי עליון עליהם^{כט} ששת ימים
 למטה, והשביעי עליהם, שש מדרגות
 לכסא הכבוד והוא על הכסא, שכתוב
 (דה"א כט) וישב שלמה על כסא ה' למלך,

גדולתו של שלמה המלך וחכמתו
 וראיתי אני שיש יתרון לחכמה
 מן הסכלות ביתרון האור מן החשך,
 פתח רבי חייא ואמר מקרא זה יש
 לעיין בו, למה אמר וראיתי אני, וכי
 שאר בני עולם אין יודעים ואין רואים
 כך, והוא מתפאר עצמו ואמר וראיתי

זוהר זוהר

המלכות גבוה מהן, ולעומתם למטה ששת ימי
 המעשה ויום השבת מעליהם.

כט. אלו שש הספירות חסד גבורה תפארת
 נצח הוד יסוד והבינה עליהן, ולפעמים גם

הָאוֹר מִן הַזֹּשֶׁךְ: י' הַזֹּכֶם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְהַכְסִיל בְּזוֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ
וַיִּדְעֵתִי גַם אֲנִי שֶׁמִּקְרָה אֶזְדָּר יִקְרָה אֶת כָּלָם: טו' וְאִמְרֵתִי אֲנִי
בְּלִבִּי כְּמִקְרָה הַכְסִיל גַּם אֲנִי יִקְרָנִי וְלִמָּה זֹכְמֵתִי אֲנִי אֶזְכְּרֶנּוּ
וְיִתֵּר וְדִבְרֵתִי בְּלִבִּי שֶׁגַּם זֶה הִכָּל: טז' כִּי אֵין זְכָרוֹן לַזֹּכֶם עִם
הַכְסִיל לְעוֹלָם בְּשִׁפְכָר הַיָּמִים הַבָּאִים הַכָּל נִשְׁכָּחוּ וְאִיךָ יָמוּת
הַזֹּכֶם עִם הַכְסִיל: יז' וְשִׁנְאַתִּי אֶת הַזֹּחִים כִּי רַע עָלִי הַמַּעֲשֵׂה

זוהר קהלת

כזה ההבל שמתקיים בו העולם, והבל
הזה שמתקיים בו העולם מן הבלים
שלמעלה הוא בא, זהו שכתוב הבל
הבלים, הבל מן הבלים שלמעלה, וכל
דבריו כך היו, ובהבלים שלמעלה כתוב
(דברים ח') כי על כל מוצא פי ה' יהיה
האדם, מהו מוצא פי ה', אלו ההבלים
שלמעלה.

מתוך הסכלות ניכרים דברי החכמה

למדנו כתוב וראיתי אני שיש יתרון
לחכמה מן הסכלות, מן הסכלות ממש
באה תועלת להחכמה, שאלמלא לא
נמצא שמות בעולם לא היו ניכרים דברי
החכמה, ולמדנו שחיוב הוא על האדם
הלמד חכמה שילמוד מעט מן שמות
ולדעת אותה^{לא} לפי שתבוא תועלת
להחכמה בשבילה, כמו שבאה תועלת
להאור מן החשך, שאלמלא החשך לא
היה ניכר האור ולא היה נראה תועלת
להעולם ממנו.

שבעה כתרים של ימים למעלה, וכן
כנגדם שבע שמות לשלמה, להראות
בו חכמה הקדושה, ולפיכך נקרא
בשבע שמות, שלמה, ידידה, אגור, בן
יקא, למואל, איתאל, קהלת^{יז} ואמר ז'
הבלים, מה שהוא ראה לא ראה איש
אחר, וכאשר אסף חכמה ונתעלה
במדרגות של חכמה נקרא קהלת, וז'
הבלים אמר כנגד ז' כתרים שלמעלה,
וכל הבל נעשה ממנו קול, והעולם אין
מתקיים אלא בהבל, ולמדנו משמו של
רבי שמעון הבל מוציא קול ברוח ומים
[ואש] שבו, ואין קול אלא בהבל, ולמדנו
שבשבעה הבלים מתקיימים עליונים
ותחתונים.

העולם לא מתקיים רק בהבל

ולמד רבי יצחק בוא וראה שעל
הבל נתקיים העולם, שאלמלא לא היה
ההבל שיוצא מן הפה לא נתקיים האדם
אפילו שעה אחת, וכדמיון זה אמר
שלמה דבריו שהעולם מתקיים בהם,

זוהר זוהר

לא. אפשר לומר המכוון על מעט מן חכמות
הטבעיות, ואפשר גם מעט מן החקירות כמו
שאמרו ודע מה שתשיב לאפיקורם.

ל. ז' שמות לשלמה כנגד ז' הספירות נתבאר
לעיל בפסוק הבל הבלים אמר קהלת, ויש
מפרשים באופן אחר, ומה שנראה לפי עניות
דעתי, כתבתי בסיעתא דשמיא.

שֶׁנַּעֲשֶׂה תַּזוּת הַשָּׁמַיִם כִּי הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחוֹ: י" וְשִׁנְאַתִּי
 אֲנִי אֶת כָּל עַמְּלִי שֶׁאֲנִי עִמָּל תַּזוּת הַשָּׁמַיִם שֶׁאֲנִיזֻנוּ לְאָדָם
 שִׁיְהִיָּה אֲזוּרִי: י"ט וּבִי יוֹרֵעַ הַזֶּחֶם יִהְיֶה אוֹ סֶכֶל וְיִשְׁלַט בְּכָל
 עַמְּלִי שֶׁעִמְלָתִי וְשִׁזְכַּמְתִּי תַּזוּת הַשָּׁמַיִם גַּם זֶה הֶבֶל: כ' וְסִבּוּתִי
 אֲנִי לִיָּאֵשׁ אֶת לְבִי עַל כָּל הָעֵמָל שֶׁעִמְלָתִי תַּזוּת הַשָּׁמַיִם: כ"א
 כִּי יֵשׁ אָדָם שֶׁעִמְלֻ בְּזִזְכָּמָה וּבִדְעָת וּבִכְשָׁרוֹן וּלְאָדָם שֶׁלֹּא
 עִמָּל בּוֹ יִתְנָנוּ וְזִלְקוּ גַּם זֶה הֶבֶל וְרַעָה רַבָּה: כ"ב כִּי מִה הָיָה
 לְאָדָם בְּכָל עִמְלֻ וּבִרְעִיּוֹן לָבוֹ שֶׁהוּא עִמָּל תַּזוּת הַשָּׁמַיִם: כ"ג
 כִּי כָל יָמָיו מִכְּאָבִים וּכְעֵס עֲנִינוּ גַּם בְּלִילָה לֹא שָׁכַב לָבוֹ גַּם
 זֶה הֶבֶל הוּא: כ"ד אֵין טוֹב בְּאָדָם שֶׁיֹּאכֵל וְשִׁתָּה וְהִרְאָה אֶת
 נַפְשׁוֹ טוֹב בְּעִמְלֻ גַּם זֶה רָאִיתִי אֲנִי כִּי מִיַּד הָאֱלֹהִים הִיא:

זוהר קהלת

מכבוד סכלות מעמילי לפי שהסכלות
 היא תקון להחכמה ועל ידה מתכבדת
 החכמה. (ג-מז).

גוף האדם כפתילה והאור דולק למעלה

החכם עיניו בראשו והכסיל בחשך
 חולך, פתח עלם ההוא ואמר, החכם
 עיניו בראשו, וכי באיזה מקום עיני
 האיש אם לא בראשו, אבל מקרא זה
 כך הוא בודאי, שלמדנו לא יחלך אדם
 בגילוי הראש ד' אמות, מה המעם, לפי
 שהשכינה שורה על ראשו, וכל חכם
 עיניו ודבריו בראשו הם, במה ששורה
 וקיים על ראשו, וכאשר עיניו שם צריך

על ידי הסכלות מתכבדת החכמה
 עוד למדנו שיש יתרון לחכמה,
 לחכמה סתם, שאמר רבי שמעון לרבי
 אבא בוא וראה סוד הדבר, אין החכמה
 שלמעלה מאירה ואינה נוארת, אלא
 מפני שטות שנתעורר ממקום אחד^ל
 ולולא זאת לא היה לה הארה ורוממות
 גדולה ויתרון, ולא היה ניכר תועלת
 החכמה, ומפני השטות נוארת יותר
 ונמשכים אליה יותר, זהו שכתוב שיש
 יתרון לחכמה, לחכמה סתם מן הסכלות
 סתם, וכך למטה אלמלא לא היה שטות
 נמצא בעולם, לא היתה חכמה נמצאת
 בעולם, זהו שכתוב (קהלת י') יקר מחכמה

זוהר זוהר

לג. נמצא משמעות הכתוב כך הוא שמן
 החכמה וכבוד החכמה מגיע יקר לסכלות מעט,
 כיון שעל ידי הסכלות מעט ניכר טוב החכמה
 וכבודה.

לב. זו מדת המלכות נוארת יותר ויותר כאשר
 יש תגבורת החיצונים להאחז בה עם החשכות
 שלהם, ועל ידי תגבורת אור דקדושה נדחה
 החשך מפני האור.

כה כי מי יאכל ומי יזווש זזוין ממוני: כו כי לאדם שטוב לפניו
נתן זזכמה ודעת ושמוזה ולזוטא נתן ענין לאסוף ולכנוס
לתת לטוב לפני האלהים גם זה הכל ורעות רוז:

זוהר קהלת

לדעת שהמאור ההוא הדולק על ראשו
נצרך לשמן, לפי שגוף האדם הוא כמו
פתילה והמאור דולק למעלה, ושלמה
המלך מכריז ואומר (קהלת ט') ושמן על
ראשך אל יחסר, שהרי המאור שעל
ראשו נצרך לשמן, שהם מעשים טובים,
ועל כן החכם עיניו בראשו, ולא במקום
אחר. (ג-קפו).

א לְכָל זְמַן וְעַת לְכָל זֶפֶץ תְּנוּת הַשָּׁמַיִם: ב עַת לְלִדָּת וְעַת לְמוֹת עַת לְטִעַת וְעַת לְעֵקוֹר נְטוּעַ: ג עַת לְהַרְוֵג וְעַת לְרִפּוּא עַת לְפְרוֹץ וְעַת לְבָנוֹת: ד עַת לְבָכוֹת וְעַת לְשִׁזְזוֹק עַת סְפוּד וְעַת רִקּוּד: ה עַת לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים וְעַת כְּנוֹס אֲבָנִים עַת לְזַבּוֹק וְעַת לְרוֹזֵק מִזִּבְּק: ו עַת לְבַקֵּשׁ וְעַת לְאַבֵּד עַת לְשִׁמּוֹר וְעַת לְהַשְׁלִיךְ: ז עַת לְקַרְוֵעַ וְעַת לְתַפּוֹר עַת לְזוּשׁוֹת וְעַת לְדַבֵּר: ח עַת לְאַהֲבַת וְעַת לְשִׁנְאָה עַת מְלֻזְמָה וְעַת שָׁלוֹם:

זוהר קהלת

לכל עשה ה' זמן

לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים, אמר רבי חזקיה בוא וראה כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא למטה עשה זמן לכל וזמן קצוב, זמן עשה לאור ולחשך, זמן עשה להאור של שאר אומות המושלים עתה על העולם, וזמן עשה להחשך שהוא גלות ישראל תחת ממשלה שלהם, זמן עשה הקדוש ברוך הוא לכל, לפיכך לכל זמן ועת לכל חפץ, מהו ועת לכל חפץ, זמן ועת הוא לכלי' לכל הרצון ההוא שנמצא למטה.

העת – המלכות היא המנהיגה לכל חפץ

דבר אחר ועת לכל חפץ, ככתוב

(תהלים קיט) עת לעשות לה' הפרו תורתך, ונאמר (ויקרא יז) ואל יבא בכל עת אל הקדש, והיא מדרגה השולטת^ל וזה נתבאר, ולפיכך ה'עת' היא מנהגת לכל חפץ תחת השמים. (ב-קצד).

העת – המלכות עולה ויורדת על ידי ישראל

עת לאהב ועת לשנא, אמר טייעא ההוא, 'עת' היא ענין שלמעלה, כי זאת ה'עת' סוד האמונה הוא^ל וזהו שנקרא עת רצון, וזה הוא שמחויב האדם לאהוב להקדוש ברוך הוא תמיד, כמו שכתוב ואהבת את ה' אלהיך וגו', ועל כן 'עת' לאהב, זאת היא 'עת' שמחויב האדם לאהב, ויש 'עת' אחר שהוא

זוהר זוהר

שעליה נאמר עת לעשות לה', היינו לייחדה עם שם הוי"ה ברוך הוא, וזהו שכתוב ואל יבא בכל עת אל הקדש, ומדת המלכות ניתנה לה הממשלה של הנהגת העולם בהשגחה הפרטיות, וזהו הפירוש של ועת לכל חפץ תחת השמים, כלומר שזאת העת היא ממונה על הכל. ל'. היינו מדת המלכות והשכינה הקדושה.

לד. שקשה הלשון כפול, ומפורש המכוון כי חפץ היינו רצון האנשים למטה, וענינו שהגם שניתנה למטה החפץ והבחירה לאנשים שיתנהגו כרצונם אף על פי כן אין זה מוחלט, אלא שיש עת גם לכל חפץ היינו לכל רצון ובחירה למטה שאצל האנשים.

לה. רצה לומר ש'עת' רמוז על מדת המלכות

ט בַּיָּהּ יִתְרוֹן הָעוֹשֶׂה בְּאִשֶּׁר הוּא עֹמֵל: י רָאִיתִי אֶת הָעֶנְיָן
אִשֶּׁר נָתַן אֱלֹהִים לְבִנִּי הָאָדָם לְעֲנוֹת בּוֹ: יא אֶת הַכֹּל עָשָׂה
יָפָה בְּעֵתוֹ גַּם אֶת הָעֹלָם נָתַן בְּלִבָּם מִבְּלִי אִשֶּׁר לֹא יִמָּצָא

זוהר קהלת

הסוד של אלהים אחרים, חייב אדם לשנוא לו ולא יהיה נמשך לבו אחריו, ולכך 'עת' לשנא, ולפיכך כתוב דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש^ל בזמן שישראל עוסקים בתורה ובמצות התורה, 'עת' הזאת שהיא סוד האמונה הקדושה מתתקנת בתיקוניה, ומתקשמת בשלימות כראוי, ובזמן שישראל בטלים מן התורה, כביכול זאת ה'עת' אין היא בתיקוניה, אינה נמצאת בשלימות ואין מאירה.. לפי שזאת ה'עת' כך קיימת, או שהיא עולה או שיורדת בשביל ישראל. (ב-קנה:)

רחמים לישראל ודין לעובדי כוכבים

את הכל עשה יפה בעתו, רבי שמעון פתח בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, 'את' זה הימין של

זוהר זוהר

זיין, והיינו שהחסד שנקרא 'את' משפיע באות זיין' שהיא המלכות ספירה השביעית.

ב. 'את' הא דאמרן, פירוש היינו מדת החסד, 'הכל' זה היסוד, והמכוון שכאשר מדת החסד משפיע להיסוד אז הוא עושה יפה בעתו, רצונו לומר במדת המלכות שנקראת 'עת', ועל זה מביא ראייה מהפסוק ו' ברך את אברהם ככל שספירות היסוד נקרא 'כל' וזה מבואר במקומו.

בז. עתה מפרש יותר הפסוק את הכל עשה יפה בעתו, שעתו היינו הכתר שנקראת 'זאת', וזו מדת המלכות הנכללת מן 'את' ואת', פירוש מן חסדים וגבורות באופן שהחסדים עיקר והגבורות מפל, ובשביל זה נקראת המלכות בשם 'זאת' יש תיבת 'את' עם אות

לז. פירוש שלא תהיה לו מחשבה זרה על עת אחרת.

לח. כי ואת הוא לשון מפל, והשמאל מפל להימין, החסדים עיקר והגבורות מפל, וכיון שהעונשין והדינים נוהגים ביותר על הארץ לכן נבראת הארץ בשמאל.

לט. רצה לומר שמדת המלכות שנקראת 'אני' קורא אליהם, למי, ל'את' ואת' דהיינו לחסד ולגבורה שיעמדו יחדו, במי, בזאת, היינו שמדת החסד השולט בחצות הלילה עד הבקר ישפיע חסדים במלכות הנקראת 'זאת', ובשביל זה נקראת המלכות 'זאת' כיון ש'את' נכלל ב'זאת', פירוש שבתיבת 'זאת' יש תיבת 'את' עם אות

הָאָדָם אֶת הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים מֵרָאשׁ וְעַד סוֹף: י
יָדַעְתִּי כִּי אֵין טוֹב בָּם כִּי אִם לְשִׁמוּז וּלְעֲשׂוֹת טוֹב בְּזוּזָיו:

זוהר קהלת

הצדיקים מייחדים קודשא בריך הוא
ושכינתו

גם את העלם נתן בלבם, כל
העולם וכל המעשים שבְּעוֹלָם אֵין הם
אלא ברצון הלב, כאשר עולה ברצון
הלב של האדם.^[מא] אשרי להם לצדיקים
שמרבים מעשים טובים להטיב להם
ולכל העולם, והם יודעים לחבר 'שלום
בעת', ובכח הצדקה שעושים למטה הם
ממשיכים למדרגה ההוא שנקרא 'כל'
לחאיר 'בעתו',^[מב] או להם לרשעים
שאין יודעים העת של המעשה ההוא,
ואין משגיחים לעשות מעשיהם בעולם
לפי התיקון שנצרך להעולם, ולתקן
המעשה במדרגה ההיא הראויה לו, מה
הטעם, לפי שאין יודעים, ולכן ניתן הכל
בבחירה ברצון האנשים, שכתוב מבלי
אשר לא ימצא האדם את המעשה
אשר עשה האלהים מראש ועד סוף,^[מג]
ולפי שאותן המעשים לא נעשו לתקן
במדרגות שלהם כראוי, שיתכליל
מעשה הזה במדרגה הזו הכל בתקון,
אלא שנעשו כפי שרירות לבו של האיש,
מה כתוב אחריו, ידעתי כי אין טוב
בם כי אם לשמוח ולעשות טוב בחייו,

הבא ליטטר מסייעין והבא...

את הכל עשה יפה בעתו גם את
העלם נתן בלבם מבלי אשר לא מצא
האדם את המעשה אשר עשה האלהים
מראש ועד סוף. ידעתי כי אין טוב
בם כי אם לשמוח ולעשות טוב בחייו,
אמר רבי חייא, בוא וראה, זכאים הם
העוסקים בתורה ויודעים להסתכל בסוד
החכמה, את הכל עשה יפה בעתו, כל
המעשים שעשה הקדוש ברוך הוא
בעולם בכל מעשה ומעשה יש מדרגה
הממונה על אותו המעשה בעולם הן
לטוב הן לרע, מהם מדרגות לימין,
ומהם מדרגות לשמאל^[מד], כשהולך
האדם לימין מעשה ההוא שעשה אותה
מדרגה הממונה שלצד ההוא תעזור לו,
והרבה הם העוזרים לו, וכשהולך האדם
לשמאל ועושה מעשיו של שמאל מעשה
ההוא שעשה הממונה שהוא לצד ההוא
מקטרג לו, ומנחיגו לצד השמאל ומסירו
מדרך הטוב, ולכן מעשה הזה שעושה
האדם כראוי ממונה ההוא שלצד הימין
הוא עוזר לו, וזה הוא בעתו, יפה בעתו,
שהמעשה הזה מתקשר בעתו כראוי
ל^[מה].

זוהר זוהר

עת', כיון שהשתלשלה מן המלכות שנקראת 'עת'.
מד. פירוש שהכל ניתן בבחירת האיש.
מה. 'שלום בעת' וכן 'כל בעת' פירוש יסוד
במלכות.
מו. פירוש שאין יכול האדם למעון שידיעת
הבורא שהיא מראש עד סוף הכריחו למעשיו.

על שם העיקר כנזכר לעיל, ומפרש עוד שגם
הגבורות נצרכין בה בשביל עמים עובדי כוכבים
ומזלות שלא ירעו ולא ישחיתו בהר קדשו.
מב. זה יצר הטוב וכל כת דיליה, ולשמאל יצר
הרע וכל כת דיליה.
מוג. כל מדרגה הממונה למעלה נקראת בשם

וְגַם כָּל הָאָדָם שֶׁיֵּאָכֵל וְשֶׁתֵּה וְרָאָה טוֹב בְּכָל עֲמָלוֹ מִתַּת
אֱלֹהִים הִיא: יִדְעָתִי כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה
לְעוֹלָם עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף וּבְמִמֶּנּוּ אֵין לְרַעַע וְהָאֱלֹהִים עֹשֶׂה

זוהר קהלת

הבינה משפיעה תמיד לעץ החיים
– תפארת

ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים
הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף
וממנו אין לגרוע והאלהים עשה
שיראו מלפניו, וכי אין ידוע כי כל
אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם,
ושלמה המלך שחכמתו יתירה על כל
בני העולם אמר ידעתי מה שאין יודע
איש אחר, אמר רבי יצחק ודאי שלמה
המלך חכמתו עולה על כל בני העולם,
ומקרא הזה סוד עליון הוא בין החברים
וכך למדנו, מקרא זה כך היה צריך
לומר, כי כל אשר עשה האלהים הוא
יהיה לעולם, מהו כל אשר יעשה, והלא
כתוב מה שהיה כבר הוא ואשר להיות
כבר היה, ואתה אמרת כל אשר יעשה,
אלא ממקרא אחר נשמע, כתוב (ישעי'
סד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה
למחכה לו, יעשה, עשית היה צריך
לומר, למחכה לו, לך היה צריך לומר,
אלא שזה מקום העליון הוא שנמשך
ויוצא ומדליק לכל המנורות מכל צד^(מח)
ונקרא עולם הבא, וממנו יוצא עין אחד
שנצרך להשקותו ולהתתקן^(מט) וזה העין

ידעתי כי אין טוב בם באותן המעשים
שלא נעשו כראוי, כי אם לשמוח בכל
מה שיבוא עליו וליתן הודאה להקדוש
ברוך הוא ולעשות טוב בחייו, שהרי אם
מעשה ההוא גרם לו רעה בשביל אותה
המדרגה הממונה עליו^(נ), יש לו לשמוח
בעונשו ולהודות עליו, כי הוא גרם לו
לעצמו, והוא הלך בלי ידיעה כצפור
הזאת בתוך הפת, וכל זה מניין שכתוב
(קהלת ט') כי גם לא ידע האדם את עתו
כדגים הנאחזים במצודה רעה וכצפרים
האחוזות בפח כהם יוקשים בני האדם
לעת רעה כשתפול עליהם פתאם, כי
גם לא ידע האדם את עתו, מהו עתו,
עתו של המעשה ההוא שהוא עושה,
כמו שכתוב את הכל עשה יפה בעתו,
ולפיכך הם כצפרים האחוזות בפח,
ובשביל זה זכאים הם העוסקים בתורה
ויודעים דרכי ונתיבות התורה של מלך
העליון ללכת בה בדרך האמת, ובוא
וראה אל יפתח אדם פיו לרעה, שהוא
אינו יודע מי לוקח דיבור הזה, וכאשר
אין האדם יודע נכשל בו, והצדיקים
כאשר פותחים פיהם הכל בשלום.

(ב-קצה:)

זוהר זוהר

הפסק, לכן חורש זה על עולם הבינה שנקרא עולם הבא.
מז. זה התפארת שנקרא עין החיים ונצרך
שהבינה תשפיע עליו תמיד הארתה.

מז. ככתוב עונותיו ילכדנו את הרשע, וכן
ממעשה הטוב נברא מלאך מליץ טוב.

מח. פירוש כי יעשה משמעותו עשיה תדירות בלי

שִׁירָאוּ מִלְפָּנָיו: טו בַּהּ שְׁהִיָּה כְּבָר הוּא וְאֶשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר

זוהר קהלת

אבל עוד יש לעיין, מדוע בתחלה יעשה ואחר כך והאלהים עשה^{נב} ומה בין זה לזה, אמנם ודאי נכון שיעשה ויתקן לעץ הזה תמיד כיון שאין מימיו פוסקים לדורי דורות, אבל מה שכתוב אחר כך עשה, מהו עשה, אלא שעשה האלהים עץ אחר למטה ממנו, ולא יעשה כמו בעץ עליון ההוא^{נא} שזה עץ התחתון עשה לו והתקינו, בשביל שמי שירצה ליכנס לעץ העליון יכנס ברשות, וימצא תחלה לעץ התחתון ויפחד ליכנס אלא שיהיה כראוי, בוא וראה שזה עץ התחתון שומר הפתח הוא, ועל כן לא כתוב יעשה אלא עשה, מה הטעם, בשביל שיראו מלפניו בני העולם, ולא יקרבו אליו כי אם אותן הראוים ליקרב, אלה האנשים השומרים דרכי התורה ואין סרים לימין ולשמאל. (ג-רלט:)

על ידי מלאך המות כולם מתיראים מה'

והאלהים עשה שיראו מלפניו, אמר רועה הנאמן בוא וראה שהרי ביד המקמרג ההוא נתן הקדוש ברוך הוא שיתבע לפניו כל הדינים של העולם, שהרי הקדוש ברוך הוא עשה אותו והעמידו לפניו, להיות יראת הקדוש ברוך הוא עולה ושורה על הכל, וזהו

הוא עליון ונכבד על כל שאר העצים, ועולם הבא ההוא שנמשך ויצא מתקן לו לעץ הזה תמיד, משקה אותו ומתקנהו במלאכתו ומעטר אותו בעטרות, ולא נפסק המעין ממנו לעולם ולעולמי עולמים, בעץ ההוא תלויה האמונה^{נב} בו שורה מכל שאר העצים קיום של הכל, ועל זה כתיב כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם, ודאי הוא היה הוא הוה והוא יהיה, עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע, ועל כן כתוב בתורה (דברים יג) לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו, כי עץ הזה תורה שבכתב נקרא, ומקום הזה מתקן האלהים תמיד^{נא} האלהים סתם זו הגבורה מאין סוף ומאין חקר, כמו שכתוב (ישעי' מ') אין חקר לתבונתו, האלהים ולא אלהים, ועל כן עשה עושה ויעשה תמיד, כמעין שאין פוסקים מימיו לדורי דורות, ולפיכך כתוב והאלהים עשה שיראו מלפניו, התקין לו לעץ ההוא בתיקון שלם שיאחז לכל צד למעלה ולמטה, בשביל שיראו מלפניו ולא יחלפו אותו בחלוף אחר לדורי דורות.

עץ התחתון שהיא המלכות היא שומרת הפתח

אמר לו רבי אבא ודאי יפה אמרת,

זוהר זוהר

זמן עבר, ועוד מה החילוק בין אותן ב' השמות אלהים, דמשמע שהן ב' מדרגות שבאחת יתכן לשון עתיד ובהשניה יתכן לשון עבר. נג. מתרין דשניהם יסבו על הבינה אלא שיעשה היינו יתקן תמיד, ועשה היינו ברא כבר פעם

נא. מוצא שדורש האלהים דכאן ב'ה"א הידיעה על הבינה שהיא מקבלת שפע מן 'אין סוף' ומאין חקר, והיינו מן כתר ומן חכמה. נב. ב' קושיות מקשה, דאיך יתכן זמן עתיד קודם

הָיָה וְהָאֱלֹהִים יִבְקֹשׁ אֶת נִרְדָּף: טו וְעוֹד רְאִיתִי תַּזוּת הַשָּׁמַיִם
מִקּוֹם הַמִּשְׁפָּט שָׁמָּה הָרָשָׁע וּמִקּוֹם הַצְדִּיק שָׁמָּה הָרָשָׁע: יז
אֲמַרְתִּי אֲנִי בָלָבִי אֶת הַצְדִּיק וְאֶת הָרָשָׁע יִשְׁפֹּט הָאֱלֹהִים

זוהר קהלת

כבר היה וגו', אמר רבי חייא מה שהיה
כבר הוא, זהו שלמדנו עד לא ברא
הקדוש ברוך הוא עולם הזה היה בורא
עולמות ומחריבן, עד שעלה ברצונו
של הקדוש ברוך הוא לברוא עולם הזה
ונמלך בתורה, אז נתתקן הוא בתיקונו
ונתעמר בכרתיו וברא עולם הזה^{יז}.

הנשמות לפני שיורדות לזה העולם

וכל מה שנמצא בעולם הזה היה
תחלה לפניו ונתתקן לפניו, ולמדנו
שכל אותן מנהיגי עולם הנמצאים
בכל דור ודור, טרם שבאו לעולם הזה
היו הם עומדים לפני הקדוש ברוך
הוא בתבניתם, ואפילו כל נשמות
אנשים טרם שיוורדים לעולם הזה
כלן מצוירות לפניו ברקיע באותה
הצורה ממש שהן בעולם הזה, וכל
מה שמחדשין בתורה בעולם הזה
ידעו הכל טרם שבאו לעולם, ולמדנו
שכך הוא באותן הזכאים באמת, וכל
אותן שאין נמצאים זכאים בעולם
הזה, אפילו שם התרחקו מלפני
הקדוש ברוך הוא ונכנסו בהקליפה
שנקראת תהום רבה^{יח} ודחקו השעה
וירדו לעולם, ואותה חלק הקדושה

הסוד שכתוב והאלהים עשה שיראו
מלפניו, מה עשה, עשה לזה המקטרג
והתקינו לפניו להיות חרב שנונה על
כל העולם, וכל זה בשביל שיראו מלפני
הקדוש ברוך הוא כולם, וזה הוא הסגור
שתובע על דבר הטאי האנשים, ותובע
דין ולכד אנשים והורגם ומכה אותם,
הכל כמו שיוצא מן הדין. (ג-צח:)

אין כל חדש תחת השמש

מה שהיה כבר הוא ואשר להיות
כבר היה והאלהים יבקש את הנרדף,
אמר רבי שמעון מה שהיה כבר הוא,
מה שהיה קודם שיבא לזה העולם, כמו
שכתוב אין כל חדש תחת השמש,
כבר הוא מחויב לבוא בזה העולם,
כמו שכתוב (ירמ' א') בטרם אצרך
בבטן ידעתיך, ואשר להיות כבר היה,
ואשר הוא להיות בזה העולם, כבר הוא
נתחייב קודם שיבוא לעולם להיות כאן
בגלגול, והאלהים יבקש את הנרדף, זה
הכל שהוא נרדף מקין שעמד קין והרג
אותו. (תיקוני זוהר תקון טו)

בורא עולמות ומחריבן

מה שהיה כבר הוא ואשר להיות

זוהר קהלת

זה. זה פלא והפלא ואין מובן מניין שם לנשמה
עזות כזו ללכת בשרורית לבה למרוד לצאת
מן הקדושה וליכנס למזומאה, הלא אין שם יצר
הרע להסית לחטוא, ואולי אפשר להיות שכאשר

אחת לעין התחתון זו המלכות מדת הדין למען
יראו מלפניו.

נד. כתב הרב ז"ל כי סוד התיקון הוא המעטת
האור כדי שיוכלו התחתונים לקבלו, מקדש מלך.

כִּי עַתָּה לְכָל זֹפֶן וְעַל כָּל הַמַּעֲשֵׂה שָׁם: יי אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי
עַל דְּבַרְתָּ בְּנֵי הָאָדָם לְבָרֵם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שְׁהֵם בְּהִמָּה
הִמָּה לָהֶם: יט כִּי מִקְרָה בְּנֵי הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהִמָּה וּמִקְרָה
אֲחֻד לָהֶם כְּמוֹת זֶה כֵּן מוֹת זֶה וְרוֹז אֲחֻד לְכָל וּמוֹתֵר הָאָדָם

זוהר קהלת

כשאר הדברים שלו, אלא שמביא אותן
הדברים של השומים שבעולם שאומרים
כך, ומה אומרים, כי מקרה האדם
ומקרה הבהמה וגו', השומים שאין
יודעים ואין מבינים בחכמה אומרים
שעולם הזה מתנהג במקרה, והקדוש
ברוך הוא אין משגיח עליהם, אלא
מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה
אחד וגו', וכאשר הסתכל שלמה באותן
השומים שאומרים כך קראם בחמה,
שהם עושים עצמם בחמה ממש, לפי
שאומרים דברים כאלה, ומניין, מקרא
הקודם מוכיח, שכתוב אמרתי אני בלבי
על דברת בני האדם לברם האלהים
בלבדם: ולא יתחברו עם האנשים
האחרים שיש להם אמונה, ולראות
שהם בהמה המה להם, ולראות בהם
אותן בני האמונה שהם בחמה ממש
ודיעותם כבהמה, המה להם בלבדם,

שניתן להם משליכים אותם: והולכים
ומשומטים ונמטמים באותה הקליפה
של תהום רבה, ומקבלים חלקם משם
ודוחקים השעה ויורדים לעולם, נאף על
פי כן אם זוכה אחר כך וחוזר בתשובה
לפני רבונו, מחזירים לו אותו חלק
הקדושה שלו ממש, זהו שכתוב מה
שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה
וכתוב (קהלת ו') מה שהיה כבר נקרא
שמו. (ג-סא).

השומים הבהמות אומרים שכל העולם מתנהג במקרה

כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה
ומקרה אחד להם וגו', אמר רבי חזקיה
למדנו שכל דברי שלמה המלך יש
לעיין בו, כי הלא פתח לאותן שאינם
בני אמונה נמצא בו, אמר לו רב חגי,
שלמה לא אמר מקרא הזה מעצמו

זוהר זוהר

כשלו כח הסבל להמתין כי תשאף לקבל עונשה
במוקדם האפשרי.
זו. ההוא חולקא קדישא נראה שהוא המלכות
שיש להם קודם בואם לעולם הזה שאי אפשר
שיהיו שם ערומים, מקדש מלך, ואפשר לומר
עוד דהיינו חלק אור דקדושה של הנשמה
שמקבלת כפי חלקה והשיבותה, ועם זה חולקא
דקדושה אי אפשר לה ליכנס בהקליפה שפחת
גבירתה.
זו. לברם דורש על דרך הכתוב וברותי מכם
המורדים והפושעים בי.

נגזר על הנשמות לבוא בגלגול אין נשלחות
תיכף לעולם הזה אלא שנקבצות להיכל אחד
ושם ממתנות עד שתבוא שעתן של כל אחת
ואחת, ויכול להיות שיש נשמה שאין לה סבלנות
להמתין וברצונה למהר לרדת כדי שתקבל
עונשה במוקדם האפשרי, וכאשר לא תוכל
לרדת לעלם הזה אלא שתהיה תחלה במדת
המלכות בסוד העיבור, לכן מבקשת עצה לרדת
לעולם הזה על ידי שפחת גבירתה שהיא תארכ
ללכוד ברשתה נשמות כאלה, ובכך נמצא שאין
זה מחמת חטא של הסתת יצר הרע אלא מחמת

מִן הַבְּהִמָּה אֵין כִּי הַכֹּל הֶבֶל: - הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל מְקוֹם אֶזְרָד

למקום עליון החוץ ששואב בו כל אדם, שנאמר בו כי בצלם אלהים עשה את האדם, וכתוב (משלי כ') נר ה' נשמת אדם, ואם כן איך אומרים אותן השומים שאינם מבני האמונה ורוח אחד לכל, תתנפח רוחם, עליהם כתוב (תהלים לה) יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה, הם ישארו בגיהנם באותן מדרגות התחתונות, ולא יעלו לדורי דורות, עליהם כתוב (שם קד) יתמו הטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה. (ג-קנ:)

הכל מן העפר שתחת כסא הכבוד

הכל הולך אל מקום אחד הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר, אמר רבי אלעזר, הרי למדנו הכל היה מן העפר אפילו גלגל חמה, איזה עפר, אותו ששורה תחת כסא כבוד הקדוש¹¹ בספרו של בי רבי ייסא סבא נמצא,

ואל יכנסו לבני האמונה בדעת האולת הזאת, ולכך המה להם ולא לאחרים, ומה דעת האולת שלהם, כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו', תתנפח רוחם של אותן הבהמות, שומים הם מחוסרי אמונה הם, אוי להם ווי לנפשותיהם, מוטב להם שלא יבואו לעולם, ומה משיב להם שלמה על זה, המקרא שאחריו אומר, ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, מי יודע באותן השומים שאין מבינים בכבודו של מלך העליון ואין מסתכלים בתורה, רוח בני האדם העולה היא למעלה, למקום עליון למקום יקר למקום קדוש, ליוזן מאור העליון מאורו של המלך הקדוש, להיות צרור בצרור החיים, להמצא לפני מלך הקדוש עולה תמימה, וזהו 'העולה' היא למעלה, ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, ולא

כסא, סתם כסא זו המלכות שהיא כסא לתפארת, כסא רחמים הוא התפארת, וכסא כבוד לפעמים יסוב על התפארת שהוא כסא להבינה, ולפעמים יסוב על הבינה, אבל כשנתוסף תיבת קדוש כורסי יקרא קדישא כסא כבוד הקדוש זו בודאי הבינה, שהיא כסא להחכמה שמתפשטים ממנו ל"ב נתיבות פליאות חכמה אל הבינה 'כבוד' בגימטריא ל"ב.

עוד צריך לדעת שיש ב' מדרגות שנקראות בית המקדש, והן גם כן הבינה והמלכות, רק חילוק אחד יש שבית המקדש סתם היינו מלכות, והבינה נקראת כי מקדשא קדישא בית המקדש הקדוש ולא סתם בית המקדש, ועל פי אלו הקדמות נלך לבטח בביאור זה המאמר העמוק ולא נצרך

נח. דברי רבי אלעזר כאן עמוקים מאוד, ומפרשי זוהר במחילת כבודם נדחקו בפירושיהם, ולאחר יגיעה גדולה מצאתי בסיעתא דשמיא לפרש כל דברי זה המאמר בפרטיות, כי כמעט כל תיבה ותיבה צריכה ביאור רחב מחמת שנאמרו בקיצור נמרץ, ראשית אקדים להודיע כי יש ב' מדרגות שנקראות בשם עפר, והן הבינה והמלכות, והשם עפר יתיחס להן יען כי זה משל טוב לכחות שלהן, כי כמו העפר נאסף בתוכו הוריעה ובו נשתנה הזרע המונח בתוכו בבחינת עיבור ואחר כך תצא משם תולדה חדשה בתכנית אחרת, והנמשל הוא ענין כזה בבינה ובמלכות.

עוד צריך לדעת שיש ג' מדרגות שנקראות בשם

הַכֹּל הָיָה מִן הָעֵפֶר וְהַכֹּל שָׁב אֶל הָעֵפֶר: כֹּא מִי יוֹדֵעַ רוּחוֹ בְּנֵי
הָאָדָם הָעֹלָה הִיא לְמַעַלָּה וְרוּחוֹ הַבִּהְמָה הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה
לְאָרֶץ: כֹּב וְרֵאִיתִי כִּי אֵין טוֹב מֵאֲשֶׁר יִשְׁמְזוּ הָאָדָם בְּמַעֲשָׂיו
כִּי הוּא זֹלָקוֹ כִּי מִי יְבִיאֵנוּ לְרֵאוֹת בְּמָה שֶׁיְהִיָּה אֲזֵרָיו:

זוהר קהלת

תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם, ולפיכך הכל היה מן העפר, איזו עפר, אותו ששורה תחת כסא כבוד הקדוש. (ג-לד:)

בניו של האדם הם כמותו לטהרה ולטומאה רח"ל

מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, אמר רבי אבא מקרא זה הרבה אופנים יש בו, וכך הוא כל דברי התורה הרבה אופנים בכל דבור ודבור וכלם

הכל היה מן העפר, זה המקום המאסף לכל, מלמד שיצאו נתיבות לצד זה ולצד זה ונאספו להאיר בעפר הזה, שזורקים לה לכל עבר, ועל כן הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר, ודאי אלא מן העפר של בית מקדש הקדוש, וזה העפר מעפר העליון הוא, כמו שכתוב (איוב כה) ועפרות זהב לו, וכמו שנמצא עשיה למטה כן גם הוא למעלה כדמיון זה, וביארנו עפר, עפר של בית המקדש, כי עולם הזה באות ה' נברא, ועל כן אפילו גלגל חמה, כמו שכתוב (בראשית ב') אלה

זוהר זוהר

עם המדרש רבא ריש פרשת בא, שאל אבנימוס הגרדי ליוסף הבנאי האין נבראת הארץ תחלה, אמר לו נטל הקדוש ברוך הוא עפר מתחת כסא הכבוד וזרק על המים ונעשה ארץ וכו', אחר כך מביא רבי אלעזר רביה לדבריו מספרא דבי רב ייסא סבא שאומר "הכל היה מן העפר, אתר דכנש לכלא", בזה רוצה לבאר יחס השם עפר במאורות הרוחניים, ואומר שהוא בשביל הענין אתר דכנש לכלא, וזה שייך על המדרגה שהיא בבחינת נוקבא, כי כמו למשל עפר הגשמי הוא אתר דכנש לכלא שמאסף הכל לתוכו, ויש בו הכחות של עיבור ולידה, כן הוא למעלה ענין אסיפת האורות באותה המדרגה להתתקן בבחינת עיבור ולידה כדי שיוכלו התחתונים לקבל הארת השפע, וכאשר אין מובן עוד באיזה מדרגה מדבר אם בינה או מלכות כיון שבשניהן שייך משל הזה, על זה אומר שם אחר כך "מלמד דנפקו שבילין להאי סטרא ולהאי סטרא", ואלו השבילין הן הנתיבות פליאות חכמה שמתפשטין

לדחוק בדעת המקדש מלך שרבי אלעזר פליג אספרא דבי רב ייבא סבא, אלא אדרכא שמביא רביה מדבריו לדעתו, ויסוד זה המאמר הוא שרבי אלעזר רוצה לתרץ כפל השם עפר, שהיה יכול לומר והכל שב אליו, ולכך יבאר שהכתוב מדבר משני מיני עפר שהן ב' מדרגות או ספירות או עולמות, ובתחלה מביא רבי אלעזר כעין הקדמה מאמר חכמינו וזכרונם לברכה הכל היה מן העפר אפילו גלגל חמה, וידוע שהחמה רמז על התפארת, וכיון שגלגל החמה דהיינו התפארת נתהוה מן זה העפר הרי זו רביה שוה העפר רמז על הבינה ולא על המלכות, כיון שהתפארת גבוה ומוקדם להמלכות, וזהו שאמר אחר כך רבי אלעזר בדרך שאלה "מאן העפר", רצה לומר מאיזה עפר מדבר הכתוב שהכל היה מן העפר, מן הבינה או מן המלכות, ועל זה אומר בדרך תשובה "ההוא דשריא תחות כורסי יקרא קדישא", זהו כסא כבוד הקדוש היינו הבינה ולא המלכות, וזה מתאים

הסוד והטעם מדוע הבינה והמלכות שתיהן נקראות עפר, ואומר שכמו שנמצא עובדא דהיינו מלאכה ועשיה למטה, פירוש בעפר המלכות, וענין עשיה היינו תיקון על דרך הכתוב וכן הבקר אשר עשה, וענינו כי כמו שהאורות הנאספין בהעפר שלמטה שהיא המלכות יש בה עשיה ומלאכת התיקון בבחינת עיבור ולידה שיוכלו התחתונים לקבל שפע הארתה, כמו כן יש עשיה ומלאכת התיקון בהעפר שלמעלה שהיא הבינה, ובה מובן הטעם של שם העפר לשתייהן, והיינו על דרך שנזכר בספרא הטעם של אתר דכנש לכלא, ואומר עוד "ואוקימנא עפר, עפר דבי מקדשא", רצה לומר שעל פי זה מובן מה דכתיב והכל שב אל העפר, היינו עפר דבי מקדשא, שהיא המלכות, ולא העפר דבי מקדשא קדישא שהיא הבינה שנדרש קודם על הכל היה מן העפר, ואומר עוד "דעלמא דא בה אתברי", רצה בזה להוסיף עוד לחזק את דבריו שהכל היה מן העפר מוסב על הבינה ולא על המלכות, וזהו שאומר הלא אפילו עלמא דא עולם הזה לא נברא מן המלכות שנוכל לומר בשביל עולם הזה הכל היה מן העפר שזהו המלכות, אלא שגם עולם הזה נברא באות ה' שהיא ה' הראשונה מן השם הוי"ה ברוך הוא שורש הבינה, וכמאמר חכמינו זכרונם לברכה על הפסוק כי ביה ה' צור עולמים, העולם הבא נברא ביו"ד ועולם הזה נברא בה"א, וידוע שהשם יה היינו חכמה ובינה, ולכך ודאי שהכל היה מן העפר אין זה המלכות אלא הבינה, ואומר עוד "ועל דא אפילו גלגל חמה", רצה לומר כמו שאמר רבי אלעזר בתחלת דבריו כעין הקדמה לראיה שמן העפר היינו בינה ולא מלכות, כי על פי דרך הזה יתכן שפיר אמרם אפילו גלגל חמה, רמז על התפארת שנקרא בן להבינה, אבל על המלכות לא יתכן לומר כך כיון שהמלכות היא תחת התפארת, אחר כך מביא עוד ראיה מן הפסוק אלה תולדות וגו' בהבראם, שדרשו בה' בראם, והיינו כנזכר לעיל באות ה' מן יה, ומסיים דבריו "ובנין כך הכל היה מן העפר מאן עפר ההוא דשאר תחות כורסי יקרא קדישא", דקדק לומר ההוא ולא האי, וכוונתו כנזכר לעיל מן העפר שתחת הבינה, והיינו כמו שהשיב יוסף הבנאי לאבנימום הגרדי, ויכול אני לומר ברוך השם שהנחני בדרך אמת בפירוש הזה, והמבין יבין.

מן החכמה אל הבינה ככל הצדדים שלה, כי יש בה הרכה צדדים ובחינות כידוע, והאורות באים מן החכמה אל הבינה להיותם שם בבחינת עיבור ולידה, "ואתכנשו לאנהרא בעפרא דא, דזרקין לה לכל עיבר", כך צריך לומר בעפרא כגירסת אור החמה ולא כעפרא, ורצה לומר שהאורות של השבילין הבאים מן החכמה נאספים בעפר העליון שהיא הבינה להתתקן בה עד שתוכל להולידם להאיר ולהוריה בעפרא דא, פירוש בעפר של מדרגה השניה שהיא המלכות, ואומר דזרקין לה לכל עיבר, רצה לומר שכמו שבאים האורות מן החכמה אל הבינה על ידי הנתיבות פליאות ונפקי השבילין להאי סטרא ולהאי סטרא של הבינה, כדמיון זה נעשה בעפר השני המלכות שנזרקים בה האורות מן הבינה גם כן על ידי נתיבות וצינורות שהן ששת הספירות לכל צד שבה, ומסיים "ועל דא הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר", רצה לומר שעל פי זה מובן למה כתוב ב' פעמים העפר, כי העפר הראשון היינו בינה והעפר הב' היינו מלכות, והיינו על דרך שנדרש לעיל בהפסוק אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת, עד כאן דברי הספרא, ועל זה בא רבי אלעזר עתה להוסיף ולחזק דבריו הראשונים ואומר "ודאי אלא מן העפר דבי מקדשא קדישא", הנקודה בהוזהר משובשת וצריכה להיות קודם תיבת ודאי, ומשמעותו של "ודאי אלא" הוא כמו ודאי אין זה אלא כך. ורצה לומר כי מן דברי הספרא נראה ברור כי מן העפר היינו מן הבינה שנקראת בי מקדשא קדישא ולא בי מקדשא סתם, והיינו כמבואר לעיל, אחר כך אומר "והאי עפר מעפרא עלאה הוא", דקדק לומר האי עפר ולא ההוא עפר, כי ההוא עפר היינו הבינה, והאי עפר היינו מלכות, ורצה לומר שהאי עפר שהיא המלכות מעפרא עלאה היא, פירוש מהבינה, כידוע שהמלכות נקאת ברתא להבינה שנקראת אימא קדישא, ואומר עוד "כמה דאת אמרת ועפרות זהב לז", בזה מביא ראיה מדכתיב עפרות בלשון רבים הרי שיש ב' מיני עפר ושניהם בבחינת זהב המורה על דין, כידוע שהבינה הגם שהיא חסד ורחמים מכל מקום דינין מתערין מינה, ומכל שכן המלכות, ואומר עוד "וכמה דאשתכח עובדא לתתא הכי נמי הוא לעילא כגונא דא", רצה בזה לבאר

זוהר קהלת

אמת, בוא וראה כאשר האדם הולך בדרך אמת הולך הוא לימין, וממשיך עליו רוח קדוש עליון מלמעלה, וזה הרוח עולה ברצון הקדוש להתחבר למעלה, ולתדבק בקדושה העליונה שלא תסיר ממנו, וכאשר האדם הולך בדרך רע ומעקש דרכיו, הוא ממשיך עליו רוח טומאה של צד השמאל, ומטמא אותו ונטמא בו, כמו שכתוב (ויקרא יא) ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם, בא להטמא מטמאין לו, ובוא וראה בשעה שהאדם הולך בדרך אמת, וממשיך עליו רוח קדוש עליון ונדבק בו, הבן שיוליד ויצא ממנו לעולם הוא ממשיך עליו קדושה עליונה,

ויהיה קדוש בקדושת ריבונו, כמו שכתוב (שם כ') והתקדשתם והייתם קדושים וגו', וכאשר הוא הולך בצד השמאל וממשיך עליו רוח הטומאה ונדבק בו, הבן שיצא ממנו לעולם הוא ממשיך עליו רוח טמא, ויטמא בטומאת הצד ההוא, ועל כן כתוב מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה, כאשר הוא בדבקות עם הימין עולה היא למעלה, וכאשר הוא בדבקות עם השמאל, אותו צד השמאל שהוא רוח טמא יורד מלמעלה למטה, ועושה מדורו באיש הזה ואינו סר ממנו, והבן שיוליד בטומאה הוזה מאותו רוח הטומאה יהיה זה הבן. (א-נד.)

א וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאַרְאֶה אֶת כָּל הָעֹשִׂים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תְּנוּת
הַשָּׁמַיִם וְהַיָּה דְּמִעַת הָעֹשִׂים וְאִין לָהֶם בְּנוּזִים וּבְמִיד עֹשִׂיהֶם

העשוקים בעולם

ועוד יש עשוקים בעולם שכתוב
(משלי כח) אדם עשוק בדם נפש עד בור
ינום אל יתמכו בו, כיון שהוא עשוק
בדם נפש, הוא או זרעו בנו או בן בנו
יהיו עשוקים במשקל¹¹ שכתוב עד בור
ינום אל יתמכו בו, עד בור רק ההוא
ינום ממקום הקדוש, ואל יתמכו בו
בעולם הזה.

גופות הממזרים נעשים בעל כרחם

עוד יש עשוק באותן העשוקים כמו
שנאמר (ויקרא יט) לא תעשק את רעך,
וכיון שהוא עבר ועשק יהיה הוא עשוק
בזרעו מצד הטומאה ההוא, ועל כן אמר
שלמה ראיתי את כל העשוקים, חשבתי
בכל מיני עשוקים בכל צדדי העשק למה
הם עשוקים, אשר נעשים תחת השמש,
אשר נעשים, אשר גרו או אשר נמצאו
היה צריך לומר, מהו אשר נעשים, אלא
כאן היה מרמוז שלמה על אותן עשוקים
אחרים אשר נעשים, שמטריחים
אנשים לרבונם שיהיו נעשים בעשיה,
ומי הם, מי שעושק אשת חברו בסתר
או בפרהסיא, וזה הילד הנולד מהם
המריחו להקדוש ברוך הוא לעשות לו
גוף ולצייר לו צורה, אלה הם העשוקים
אשר נעשים, שהגופות שלהם ודאי

שלמה רכב על נשר להרי החושך

בשביל חכמה

ושבתי אני ואראה את כל העשוקים
אשר נעשים תחת השמש והנה דמעת
העשוקים ואין להם מנחם וגו', פתח
סבא ההוא ואמר שבתי אני, וכי מאיזה
מקום שב שלמה שאמר שבתי אני,
אבל למדנו שכאשר חפץ שלמה המלך
לדעת אותן חכמות היצוניות, היה רוכב
על נשר גדול ותניף, ופרח ארבע מאה
פרסאות עד שהגיע להרי חשך, ששם
נמצאים אותן שני המלאכים שהקדוש
ברוך הוא הפילם מן השמים, ונקראים
נופל וגלוי עינים, והם הודיעו לו לשלמה
כל מה שחפץ לדעת, ואחר כך רכב על
הנשר ההוא ופרח ושב למקומו, וכאשר
היה יושב על כסאו היה מתישב בדעתו
והיה מדבר בחכמתו דברי חכמה יקרה,
בשעה ההיא היה אומר שבתי אני
מדרך ההוא, ונתישבתי בלבי ובדעתי,
ובכן ואראה את כל העשוקים שהם
רבים בעולם, רואה אני אותן התינוקות
שמתים בחיק אמותיהם, שהם עשוקים
מכמה צדדים, עשוקים במקום עליון
שלמעלה ועשוקים למטה, כמו שכתוב
(שמות כ') פוקד עון אבות על בנים ועל
בני בנים על שלשים ועל רבעים.

כי הטי"ת מתחלפת בתי"ו על פי דמלנ"ת, וענינו
מדה כנגד מדה.

נב. מפרשי זוהר פרשו שהוא מלשון מאזנים
מדה ומשקל, ואפשר שהוא כמו תיקלא בתי"ו,

כֹּזֵן וְאִין לָהֶם מִנּוּחַ: = וְשִׁבְבוֹן אֲנִי אֶת הַמֹּתִים שֶׁכֶּבֶר מוֹתוֹ
מִן הַזִּזִּים אֲשֶׁר הִמָּה זִזִּים עֲרָנָה: = וְטוֹב מִשְׁנִיָּהֶם אֶת אֲשֶׁר
עָרָן לֹא הָיָה אֲשֶׁר לֹא רָאָה אֶת הַמַּעֲשֵׂה הָרַע אֲשֶׁר נַעֲשָׂה

שנעשים בעל כרחך.

צעירים שמתים

עוד יש עשוקים אשר נעשים, אותן שכבר נעשים בשנות הערלה עד י"ג שנים, שישגה הלך וגדול הגוף, ואחר כך עושקים ולוקחים אותם ממנו, על כולם עמד שלמה המלך ואמר והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם, כולם שופכים דמעות עם טענה לפני הקדוש ברוך הוא, אלה שופכים דמעות שהלא שנות הערלה הגדילים עד י"ג שנים, ואחר כך נעשקים מערלה ולוקחם הקדוש ברוך הוא, ואם תאמר שמפני שעברו עבירה מותו, הלא יש להם טענה לומר, רבוננו של עולם, תינוק בן יומו שחטא האם דנים אותו בדין, אני בן יומו נעשיתי ביום הזה, שהלא מיום הזה שנעשיתי בן שלש עשרה שנה קורא אותי הקדוש ברוך הוא בן, שכתוב (תהלים ב') ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך, וכי עושים דין לילד בן יומו, הרי דמעת אותן העשוקים ואין להם מנחם, אף כך זה העשוק שנקרא ממזר שופך דמעות לפני הקדוש ברוך הוא וטוען לפניו רבוננו

של עולם אם אבותי חטאו, אני איזה חטא עשיתי, הנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם, אף כך כל אותן העשוקים יש להם טענה לפני הקדוש ברוך הוא, ואין משיב דבר על לבם, ואותן שמתים בחיך אמותם הם עושים לשפוך דמעות לכל בני העולם, שכל בני העולם תמהים ואומרים, אלו ילדים עניים שלא חטאו למה מותו, איזה דין אמת שעושה רבון העולם, ואם בחטאי אבותם נפטרו מן העולם מפני מה הם אשמים, ודאי אין להם מנחם. (ב-ק"ג).

לילי"ת הורגת את הילדים

ושבתי אני ואראה את כל העשוקים אשר נעשים תחת השמש והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם וגו', פתח מנורה הקדושה ואמר, ואראה את כל העשוקים, מי הם העשוקים¹ אלו הילדים שהם בחיך אימותם שנפטרים מן העולם על ידי מלאך המות, וכי מלאך המות הורג אותם שהוא עושק, אלא לכך חוזר ואומר ומיד עושקיהם כח ואין להם מנחם, מי זה כח ההוא, זה הוא שכתוב יהי מארת ברקיע השמים,

זה עסק שלו, ומתריץ שזהו שנקראת מארת, והיא יש לה שליטה בשביל איזה חטא לעשוק אותן לרשותה, אבל ידוע שמופה להחזירן בעל כרחך.

פ. נראה שיש כאן ב' קושיות, חדא שאין אותן ילדים הקטנים מתים על ידי מלאך המות, ועוד שאין שייך עושק אצל מלאך המות, כי למה לו לעשוק אותן הנשמות לקחת אותן לעצמו שאין

תַּזוּזַת הַשְּׁמוּשׁ: - וְרָאִיתִי אֲנִי אֶת כָּל עָמּוּל וְאֶת כָּל כְּשָׁרוֹן
הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִיא קִנְיָת אִישׁ מִרְעֵהוּ עִם זֶה הַכָּל וְרַעְיוֹת רוּחוֹ:
הַכֹּסִיל זוֹכֵק אֶת יָדָיו וְאֹכֵל אֶת בְּשָׁרוֹ: - טוֹב מִלֹּא כֹף נְזוּזַת

חפץ בהם, ולפיכך כתוב ושכח אני את
המתים שכבר מתו, דוקא¹³¹ מן החיים
אשר המה חיים עדנה, מהו עדנה,
כמו שכתוב אחרי בלותי היתה לי
עדנה, וכתוב (איוב לג) ישוב לימי עלומיו,
וטוב משניהם את אשר עדן לא היה
וגו', שלא שב לימי עלומיו ולא נצרך
להתתקן ולא סבל על חטאיו הראשונים
לפי שהקדוש ברוך הוא נותן לו מקום
מתוקן בעולם ההוא כראוי, בוא וראה
מה כתוב (קהלת ח') ובכנ ראיתי רשעים
קבורים ובאו וגו', כמו שנתבאר, לפי
שהקדוש ברוך הוא עושה טובה ואינו
רוצה להשחית העולם, אלא כל דרכיו
כולם אמת וזכות, להיטיב להם בעולם
הזה ובעולם הבא. (א-פז:)

**מי שכבר מת פעם אחד עומד
במקום יותר טוב ממי שעוד לא מת**
ושכח אני את המתים שכבר מתו
מן החיים אשר המה חיים עדנה. וטוב
משניהם וגו', אמר רבי חייא וכי שלמה
המלך משכח למתים יותר מן החיים,

וזהו מארת חסר וא"ו, זו לילי"ת שהיא
ממונה של עושק ההוא, והיא הולכת
ומשחקת בילדים, ואחר כך תעשה בהם
רוגז ודמעות לבכות עליהם. (ג-רלד).

ה' מסדר שהכל יבוא על תיקונו בראוי

ושכח אני את המתים שכבר מתו
וגו', אמר רבי שמעון בוא וראה נטע
הקדוש ברוך הוא עצים בעולם הזה,
אם הצליחו הרי טוב, ואם לא הצליחו
עוקרן ונוטען אפילו כמה פעמים¹³²
ולפיכך כל דרכי הקדוש ברוך הוא
לטוב ולתיקון העולם, ובשביל זה היא
מצות יבום, ואף יהודה וכל השבטים
היו יודעים זה, שנאמר בא אל אשת
אחיך ויבם אותה, ועיקר הדבר והקם
זרע לאחיך, לפי שאותה הזרע נצרך
לתקן הדבר ולהכין חומר לתיקון¹³³ שלא
יפרד הגזע משרשו כראוי, זהו שכתוב
(איוב לד) ואדם על עפר ישוב, וכאשר
נתתקן אחר כך כראוי משתבחים אלה
בעולם ההוא, לפי שהקדוש ברוך הוא

לשון הטבה ולא לשון הלל, וטעמו שמטיב
ומשביח את המתים שכבר מתו דוקא, פירוש
אלו שעוד בחייהם היו נקראים מתים כיון שלא
הולידו בנים, וממה באה להם הטבה, מן החיים
אשר המה חיים עדנה, פירוש מזה שבאים
בגלגול להחיות פעם שנית על ידי מצות יבום
ואחרי בלותם בעפר היתה להם עדנה.
סד. נמצא לפי זה ושכח לשון הלל, שמהלל את

סא. פירוש שבאים בגלגול אם לא הצליחו
להוליד בנים.

סב. דכיון שהיבם הוא מן שורש אחד עם אחיו
המת לפיכך זרע שלו חומר טוב להעשות ממנו
גוף אחר עבור נשמת אחיו, כי כל דבר נמשך
לשרשו ולמינו, כאמרם זכרונם לברכה זרוק
חומרא לאוירא אעיקרו קאי.

סג. נמצא לפי זה משמעות הכתוב הוא ושכח

זוהר קהלת

בצרור החיים, הם זוכים לראות בכבודו של מלך עליון הקדוש, כמו שכתוב (תהלים כו) לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו, והם מדוריהם יותר עליון מכל אותן מלאכים הקדושים וכל המדרגות שלהם, שהרי מקום עליון ההוא אין זוכים עליונים ותחתונים לראותו, זהו שכתוב (ישעי' סד) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו', ואותן שאין זוכים לעלות כל כך, מקום יש עבורם למטה לפי דרכיהם, ואלו אין זוכים למקום עליון ההוא ולראות כמו שרואים אותן שלמעלה, ואלה עומדים בקיום של עדן התחתון ולא יותר, ואם תשאל איזהו עדן התחתון נקרא עדנה נקבה, עדן העליון נקרא עדן זכר, עליו כתוב עין לא ראתה אלהים זולתך, זה עדן התחתון נקרא גן לעדן העליון, וזה הגן נקרא עדן להגן שלמטה, ואלה הנמצאים בגן התחתון נהנים מאותו העדן שעליהם בכל שבת ושבת ובכל חודש וחודש, זהו שכתוב (שם סו) והיה מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו', ועל אלה אמר שלמה מן החיים אשר המה חיים עדנה^י שהרי אלו במדרגה עליונה יותר מהם, מי הם, אותן שכבר מתו וקבלו עונש (המיתה) שני פעמים, אלו נקראים כסף מזוקק שנכנס לאש שני פעמים ויצא ממנו הזוהם ונתברר ונתלבן, ומוב משניהם את אשר עדן לא

והלא לא נקרא חי אלא מי שהוא בדרך האמת בעולם הזה, כמו שכתוב (שמואל ב' כג) ובניהו בן יהוידע בן איש חי, ורשע שאינו הולך בדרך האמת נקרא מת, ואיך הוא משבח למתים יותר מן החיים, אלא ודאי כל דברי שלמה המלך בחכמה נאמרו, אילו לא נכתב יותר אלא ושבח אני את המתים הייתי אומר כך, אבל כיון שכתוב שכבר מתו נמצא בזה ענין אחר של חכמה, שכבר מתו, שבפעם אחר נפטר מן העולם ושב לעולם הזה בשביל שיתקן, ולאחר שנשלם זמנו מת^י ודאי זה הוא שבח שלו יותר משאר מתי העולם, שהרי קבל עונש של מיתה שני פעמים, ודאי מקומו נתתן בשבח יותר מאותן החיים שעוד לא קבלו עונש של מיתה, ועל כן כתוב ושבח אני את המתים שכבר מתו דוקא, אלה הם חיים ונקראים מתים^י מפני מה נקראים מתים, לפי שהרי מעמו מעם של מיתה כבר, ומתוך המתים חזרו להתתקן, שבח שלהם יותר מן החיים אשר המה חיים עדנה, שעוד לא מעמו מעם של מיתה ולא קבלו עונשם, ואין יודעים אם יהיו זכאים בעולם ההוא או לא.

מדור הצדיקים למעלה

בוא וראה הצדיקים שזוכים להתקשר

זוהר זוהר

שהיו צריכים לתקן ומתו פעם שנית, להם יש להלל ולשבח יותר מאלו שמתו פעם אחת ולאחר מיתה חייהם הוא חיים של עדנה, רצונו לומר שנמצאים רק בגן עדן התחתון ואין זוכים לעלות יותר, אבל אותן שמתו שני פעמים ונקראים כסף מזוקק זוכים לעלות במדרגה

המתים שכבר מתו פעם אחת ובאו בגלגול ותקנו מה שהיו צריכים לתקן ומתו פעם שנית. **סח.** פירוש שאפשר היה לקרוא להם מתים בחייהם יען כי כבר מתו פעם אחת ובאו בגלגול. **סו.** נמצא לפי זה גם כן ושבח לשון הלל שאותן שכבר מתו פעם אחת ובאו בגלגול ותקנו מה

מִמְּלָא זֻפְנִים עָמְל וְרַעוּת רוּחַ: וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאַרְאָה הַכֵּל
תְּנוּת הַשְּׂמִיטָה: יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שְׁנֵי גַם בֵּין וְאֵין אֵין לוֹ וְאֵין
קֵץ לְכָל עָמְלוֹ גַם (עיינו) עֵינֵינוּ לֹא תִשְׁבַּע עֶשֶׂר וּלְמִי אֲנִי עָמְל

זוהר קהלת

העדן שבארין, ששם רוחות הצדיקים מלוכשים בעטירות של אור, ומתעצנים עמהם וגוזרים גזרה, והקדוש ברוך הוא עושה רצונם ומרחם על העולם. (ג-ע:)

בלי זיווג ובלי בן כל עמלו לריק

יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו וגו', אמר רבי שמעון יש אחד זה הוא איש שהוא יחידי בעולם, ואין יחידי כראוי אלא שהוא בלי זיווג, ואין שני, שאין עמו עזר, גם בן, שיקים שמו בישראל, ואח, להביאו לידי תיקון לא הנית, ואין קץ לכל עמלו, שהוא עמל תמיד משכים ביום ומאחר בלילה, גם עינו לא תשבוע עושר, ואין לו לב להתישב ולומר למי אני עמל ומחסר את נפשי מטובה, ואפשר תאמר שעמל בשביל שיאכל וישתה הרבה ויעשה משתה בכל יום תמיד, לא בן שהרי הנפש אינה נהנית ממנו, אלא ודאי שהוא מחסר לנפשו מן האור הטוב של עולם הבא, לפי שזאת היא נפש חסרה שאינה נשתלמת כראוי.

בשביל הבנים יש להוריהם חלק בעולם הבא

טובים השנים מן האחד אשר

היה, זה הרוח שעומד למעלה בקיומו ונתעכב מלרדת למטה, שאין לו לקבל עונש, ויש לו מזון מאותו מזון העליון שלמעלה, טוב מכולם מי שלא נתפרסם ולא נתגלה וכל דבריו בהצנע הם, זה הוא צדיק וחסיד השומר מצות התורה ומקיים אותה, ועמלו בתורה יומם ולילה, זה הוא שנאחו ונקשר במדרגה עליונה על כל שאר אנשים^{פז} וכולם נכונים מחופתו של זה. (ג-קפב:)

הצדיקים המגינים על הדור

ושבח אני את המתים שכבר מתו וגו', אמר רבי יצחק למדנו בסוד הסודות שבספר שלמה המלך, מקרא זה שכתוב ושבח אני את המתים שכבר מתו, כיון שכתוב ושבח אני את המתים, למה אמר שכבר מתו, אלא שמתו כבר בעולם הזה בעבודת רבונם^{פז} והן אותן נפשות הצדיקים שנמצאות בעולם הזה להשגיח ולדעת ולהגן על הדור, וזהו שאמרו החברים שהמתים יודעים בצער העולם, וכאשר נצרך העולם לרחמים ואלה החיים יושבים בצער, הם מתפללים תפלות עליהם, והולכים ומודיעים הדבר לאותן ישני חבון, ונתעוררים ונכנסים לגן

זוהר זוהר

פח. זהו על דרך שדרשו חכמינו זכרונם לברכה על הפסוק אדם כי ימות באהל, באהלה של תורה.

עליונה יותר מהם. פז. פירוש אף אם ימותו רק פעם אחת.

וּמִזֹּסֶר אֶת נַפְשִׁי מִטּוֹבָה גַּם זֶה הֶבֶל וְעֵינַי רָע הוּא: ט טוֹבִים
הַשְּׂנִים מִן הָאֶזֶד אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שָׂכָר טוֹב בְּעַמְלָם: י כִּי
אִם יִפְּלוּ הָאֶזֶד יָקִים אֶת זִכְרוֹ וְאִילוּ הָאֶזֶד שְׂיִפּוֹל וְאִין שְׂנִי

יֵצֵר הָרַע בֹּא לִפְנֵי יֵצֵר הַטּוֹב וּלְכֵן אִין שׁוּמַעִים לִיֵּצֵר הַטּוֹב

רבי שמעון אמר בוא וראה כתוב
טוב ילד מסכן וחכם, מי הוא ילד מסכן,
הרי ביארו ואמרו שהוא יצר הטוב,
אבל טוב ילד, זהו שכתוב (תהלים לו) נָעַר
הייתי גם זקנתי, וזה הוא 'נער' שהוא
ילד מסכן שאין לו מעצמו כלום^{טז} ומפני
מה נקרא 'נער', לפי שיש לו חידוש
הלבנה שנתחדשית תמיד, ותמיד
הוא ילד מסכן כמו שאמרנו, וחכם,
לפי שהחכמה שורה בו, ממלך זקן, זה
הוא יצר הרע כמו שאמרנו, שהרי מן
היום שנברא לא יצא מטומאתו לעולם,
והוא כסיל, שכל דרכיו הם לדרך רע,
שהולך ומסית לאנשים ולא ידע להזהר,
והוא בא אל האיש בעלילות, בשביל
להסירם מן דרך הטוב לדרך רע, בוא
וראה שעל זה התקדם אל האיש ביום
שנולד בשביל שיאמינו לו, שהרי כאשר
בא יצר הטוב אין יכול איש להאמינו
ודומה עליו כמשא, כדמיון זה למדנו מי
הוא רשע ערום, זה הוא מי שמקדים
להטעים דבריו לפני הדיין קודם שבא
חבירו בעל הדין, כמו שכתוב (משלי

י) יש להם שכר טוב בעמלם, אלה הם
שעוסקים בעולם הזה להוליד בנים,
שבשביל אותן הבנים שהניח יש לו
שכר טוב בעולם ההוא, ובעבורם
נוחלים אבותיהם חלק בעולם הבא וזה
נתבאר. (א-קעז:)

יֵצֵר הַטּוֹב וִיֵּצֵר הָרַע

טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן
וכסיל אשר לא ידע להזהר עוד, אמר
רבי חייא טוב ילד, זה הוא יצר הטוב,
שהוא ילד מימים מועטים עם האיש,
שהרי מן י"ג שנה והלאה הוא בא אליו
כמו שנתבאר, ממלך זקן וכסיל, זה
הוא יצר הרע שהוא נקרא מלך ומושל
בעולם על האנשים, והוא זקן בודאי
כמו שביארו, שכאשר נולד האיש ויוצא
לאויר העולם הוא נזדמן עם האיש, כמו
שנאמר (בראשית ד') לפתח חטאת רובין,
והוא כסיל אשר לא ידע להזהר עוד,
להזהיר לא כתוב אלא להזהר, לפי שהוא
כסיל, ועליו אמר שלמה עליו השלום
והכסיל בחשך הולך, שהרי מעכירת
החשך הוא בא, ואין לו אורה לעולם.

העולם, וכעין זה הלבנה שאין לה אור של עצמה
אלא מה שמקבלת הארה מן השמש כידוע.

סמ. פירוש כעין מדת המלכות והשכינה הקדושה
שמתלבשת במלאך הגדול הזה לצורך הנהגת

לְהַקִּימוֹ: יא גַם אִם יִשְׁכְּבוּ שְׁנַיִם וְזוֹם לָהֶם וּלְאַחֲזֹר אִיךָ יוֹזֵם:
 יב וְאִם יִתְקַפּוּ הָאֲחֹזֵר הַשְּׁנַיִם יַעֲמִדוּ נִגְדּוֹ וְהַזּוֹט הַמְשַׁלֵּשׁ לֹא
 בְּמִהְרָה יִנָּתֵק: יג טוֹב יֵלֵךְ מִסֶּכֶן וְזוֹכֵם מִמֶּלֶךְ וְקֵן וְכִסִּיל אֲשֶׁר
 לֹא יָדַע לְהִזָּהֵר עוֹד: יד כִּי מִבֵּית הַסּוּרִים יֵצֵא לְמֶלֶךְ כִּי גַם
 בְּמַלְכוּתוֹ נוֹלֵךְ רָשִׁי: טו רְאִיתִי אֶת כָּל הַזּוֹנִיִּים הַמְהַלְכִים תְּזוּזַת
 הַשָּׁמַשׁ עִם הַיֵּלֶךְ הַשְּׁנַיִם אֲשֶׁר יַעֲמִיד תְּזוּזָיו: טז אֵין קֵץ לְכָל
 הָעָם לְכָל אֲשֶׁר הָיָה לִפְנֵיהֶם גַּם הָאֲזוּרוֹנִים לֹא יִשְׁמְזוּ בוֹ
 כִּי גַם זֶה הַבֵּל וְרַעְיוֹן רוּחוֹ: יז שְׁמוֹר (רַגְלִיךָ) רַגְלֶךָ כְּאֲשֶׁר תֵּלַךְ
 אֶל בֵּית הָאֱלֹהִים וְקָרוֹב לִשְׁמֹעַ מִתֵּת הַכִּסִּילִים זָכוֹ כִּי אֵינָם
 יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת רָע:

זוהר קהלת

טרם שיבוא חבירו, כאילו מקבל עליו
 עבודה זרה לאמונתו, אלא ובא רעהו
 [ובכנן] וחקרו, וכך הוא דרך איש זכאי,
 שהרי איש זכאי זה הוא שאינו מאמין
 לאותו רשע ערום שהוא יצר הרע, עד
 שיבוא חבירו שהוא יצר הטוב, ולפיכך
 אותן אנשים נכשלים הם לעולם הבא,
 אבל איש זכאי שהוא ירא שמים, כמה
 צרות הוא סובל בעולם הזה בשביל
 שלא יאמין ולא ישתתף עם יצר הרע,
 והקדוש ברוך הוא מצילו מכל הצרות,
 ככתוב (תהלים לד) רבות רעות צדיק
 ומכולם יצילנו ה'. (א' קעט).

יח) צדיק הראשון בריבו וגו', כדמיון
 זה הוא זה רשע הערום, כמו שכתוב
 והנחש היה ערום, והוא מתקדם ושוכן
 עם האיש קודם שבא חבירו לשכון עליו,
 ולפי שהוא התקדם והטעים טענותיו
 אל האיש, כאשר בא חבירו שהוא יצר
 הטוב מרגיז לו לאיש עמו, ואינו יכול
 לזקוף ראשו כאילו עמוס על כתפו כל
 משאות שבעולם, בשביל רשע ערום
 ההוא שהתקדם אצלו, ועל זה אמר
 שלמה וחכמת המסכן בזויה ודבריו
 אינם נשמעים, לפי שהרי הקדימו אחר,
 ועל כן כל דיין שמקבל מן איש דבריו

א אל תבהל על פיה ולבך אל ימהר להוציא דבר לפני האלהים כי האלהים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו דבריך מעטים: ב כי בא החלום ברב ענין וקול כסיל ברב דברים: ג כאשר תדר נדר לאלהים אל תאזר לשלמו כי אין זופץ בכסילים את אשר תדר שלם: ד טוב אשר לא

זוהר קהלת

צדיקים חולמים רק חלומות של אמת

כי בא החלום ברב ענין וקול כסיל ברב דברים, אמר רבי יוסי כי בא החלום ברוב ענין, הרי נתבאר שיש הרבה יסודות בחלום, ומונים מדרגות על מדרגות, עד שהחלומות יש בהם שכלם אמת, ומהם שיש בהם אמת ושקר, אבל לאותן צדיקי אמת אין מגליו להם דברי שקר כלל, אלא הכל אמת, בוא וראה דניאל מזה כתוב בו (דניאל ב') אדין לדניאל בחזונו די לילה רוא גלי, וכתוב (שם ד') דניאל חלם חזונו וחזונו ראשיה על משכביה באדין חלמא כתב, ואם יש בו דברי שקר מדוע נכתב בין הכתובים, אלא אותן צדיקי אמת בשעה שנשמותיהם עולות אין מתחברים בהם אלא דברים קדושים, שמודיעים להם דברי אמת, דברים קיימים שאין משקרים לעולם.

דוד חלם חלומות של שפיכות דמים

ואם תשאל הלא למדנו שדוד המלך לא ראה חלום טוב, הרי נשמע שדוד

היה רואה דברים שאינם אמת, אלא ודאי זה מפני שכל ימיו היה עוסק בשפיכות דמים ולהתגר מלחמות, וכל חלומותיו לא היו אלא חלומות רעים חורבן ושממה ודם ושפיכות דמים, ולא חלום של שלום.

מראים לצדיקים את העונשים של הרשעים

ואם תשאל הלא אמרו לאיש טוב מראין לו חלום רע¹ כך הוא בודאי, שכל אותן הרעות העתידות להתדבק על אותן העוברים על דברי התורה, ואותן העונשין העתידים לענוש בעולם ההוא הכל הם רואים, בשביל שבכל עת תהיה יראת רבונם עליהם, והרי העירו שכתוב (קהלת ג') והאלהים עשה שייראו מלפניו, זה חלום רע, ועל כן לאיש זכאי מראין לו חלום רע כמו שנתבאר.

פתרון חלום לטוב

בוא וראה הרי למדנו שזה האיש שראה חלום נצרך לו לפתוח פיו ולספר החלום לפני אנשים אוהביו, בשביל שיעלה הרצון שלהם אליו לטוב, ויפתחו

תִּדְרֹךְ מִשְׁתַּדּוֹר וְלֹא תִשְׁלֹם: ה' אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְזוּטִיָּא אֶת
בְּשִׂיכְךָ וְאֵל תֹּאמַר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי שִׁנְגָה הִיא לְבָמָה יִקְצָף
הָאֱלֹהִים עַל קוֹלְךָ וְזוּבֵל אֶת מַעֲשֵׂה יְדִיךָ: ו' כִּי בָרַב

זוהר קהלת

כן לאיש שאין הוא זכאי מודיעים לו
חלום טוב שאין הוא אמת כולו, בשביל
להטעותו להסירו יותר מדרך האמת,
וכאשר הוא יסיר דרכו מדרך האמת
מטמאין אותו, שכל מי שבא להטמא
מטהרין לו, ומי שבא להטמא מטמאין
לו, וזה ודאי כך נתבאר. (א-קצט:)

שלא להרהר הרהורים רעים

אל תתן את פיך לחטיא את בשרך
וגו', כך אמר רב המנונא סבא, אל תתן
את פיך שלא יתן האדם את פיו לבוא
להרהר רע, ויהיה גורם להחטיא לבשר
קודש ההוא שנחתם בו ברית הקדוש,
שאילו עושה כך מושכים לו לגיהנם,
ואותו הממונה על גיהנם 'דומה' שמו,
וכמה רבבות מלאכי חבלה עמו, והוא
עומד על פתחו של גיהנם, וכל אותן
שנמרו ברית הקודש בעולם הזה אין לו
רשות ליקרב אליהם.

ויכוח ה' עם 'דומה' על אודות דוד המלך

דוד המלך בשעה שאירע לו אותו
מעשה של בת שבע, עלה 'דומה' לפני
הקדוש ברוך הוא וקטרג על דוד שפגם
בריתו בערוה, אמר לו הקדוש ברוך

הם את פיהם לטוב, ויהיה נמצא
רצון ודיבור הכל לטוב, הרצון שהיא
המחשבה זה התחלת הכל, והדיבור
הוא גמר הכל, ועל כן נמצא בזה אותו
השלימות שהיא בסוד העליון^{שא} ובשביל
זה יתקיים הכל, ונצרך לזה אנשים
אוחבים למען יתקיים זה הפתרון הטוב,
והכל הוא כראוי, ולפיכך מודיע הקדוש
ברוך הוא לאנשים בחלום לכל אחד
ואחד באותה המדרגה שלו כמו שהוא,
ובאותו הגוון של כל אחד ואחד כמו
שהוא.

הבא ליטהר מטהרין אותו

אמר יהודי ההוא זה ודאי שענין
החלום אינו אלא לאיש שהוא זכאי,
שהוא רואה החלום כראוי, ובוא וראה
שכאשר האדם ישן על מטתו, נשמתו
יוצאה ומשוטטת בעולם למעלה ונכנסת
במקום שנכנסת, וכמה מחנות של
רוחות רעים עומדים ומתהלכים בעולם
ופוגעים באותה הנשמה, אם זכאי היא
יכולה לעלות למעלה ורואה מה שרואה,
ואם לא נאחזת בצד הרע ומודיעים לה
דברי כזב, או דברים העתידים לבא
בזמן קרוב, וכשנתעורר מודיעה לו
אותה הנשמה שבו מה שראתה, ועל

זו זוהר

מחשבה מלגאו והמלכות סוף מעשה הוא
הדבור.

עא. כוונתו כמו בסוד העליון שהוא
סוד העשר ספירות שחכמה מוחא איהי

זוהר קהלת

לחדש חידושים רק על פי מה ששמע מרבו

אל תתן את פיך לחטיא את בשרך,
אמר רבי יצחק כמה יש לו לאדם להזהר
בדברי תורה, כמה יש לו להזהר שלא
יטעה בהם, ולא יוציא מן התורה מה
שלא ידע ולא קבל מרבו, שכל מי
שאומר בדברי תורה מה שלא ידע ולא
קבל מרבו^ע עליו כתוב לא תעשה לך
פסל וכל תמונה, והקדוש ברוך הוא
עתיד להפרע ממנו בעולם הבא, בזמן
שנשמתו תחפץ ליכנס למקום העליון
דוחים לה לחוץ, ותכרת ממקום ההוא
שנצטרות בצרור החיים שאר הנשמות,
זהו שכתוב למה יקצף האלהים על קולך,
קולך, זו היא נשמתו של אדם. (ב-ז).

שלא לדבר דברים אסורים שיבוא מזה להרהורים רעים

אל תתן את פיך לחטיא את בשרך
ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא
למה יקצף האלהים על קולך וחבל את
מעשה ידך, אמר רבי רחומאי מקרא זה
מקשים בו החברים שהיה צריך לכתוב
אל תתן את פיך לחטיא את נפשך, כמו
שנאמר נפש כי תחטא (ויקרא ה') ולא
נמצא מקרא בלשון ובשר כי תחטא,
ויפה הקשו, אבל כך הוא הענין שאסור

הוא דוד צדיק הוא וברית הקדוש על
תיקונו קיים, שהרי גלוי לפני שומינה
לו בת שבע מיום שנברא העולם, ועוד
שבהיתר היה מה שהיה, שהרי אוריה
פטרה בגט, וכאשר נצח לו הקדוש ברוך
הוא בדין נתבשר דוד (שמואל ב'-יב)
גם ה' העביר חטאתך לא תמות, מהו
לא תמות, לא תמות בידו של 'דומה',
עוד אמר 'דומה', רבון העולמים הלא
דבר אחד יש לי אצלו, כי הוא פתח
פיו ואמר (שם) חי ה' כי בן מות האיש
העושה זאת, והוא דן לנפשו, שליטה
יש לי עליו, אמר לו הקדוש ברוך הוא
אין לך רשות, שהרי התודה לפני ואמר
חטאתי לה, ואף על פי שלא חטא, אבל
כמה שחטא באוריה כתבתי עליו עונש
וקבלו, מיד חזר 'דומה' למקומו בפחי
נפש, ועל זה אמר דוד (תהילים צד) לולי ה'
עזרתה לי כמעט שכנה 'דומה' נפשי..
ולפיכך צריך האדם להזהר שלא יאמר
דבר כמו שאמר דוד, לפי שלא יוכל לומר
ל'דומה' כי שגגה היא כמו שאמר דוד,
זהו שכתוב ואל תאמר לפני המלאך
כי שגגה היא, למה יקצף האלהים על
קולך, על אותו הקול שהוא אמר, וחבל
את מעשה ידיך, זה בשר קודש^ע ברית
הקדוש שפגם ויהיה נמשך בגיהנם על
ידי 'דומה'. (א-ה).

זו זוהר

בהלכה הן בחכמת הקבלה והם בנוים על יסודות
של שקר, אבל ודאי שיש רשות לחדש חידושים
מה שלא שמע מרבו אם אך הם בנוים על
הקדמות ויסודות אמיתיים, ועל זה אנו מתפללים
ותן חלקנו בתורתך, והקדוש ברוך הוא הראה
למשה אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש.

עב. כידוע שאברהם עומד בפתחו של גיהנם
ואינו מניח לדון את הנימולים בגיהנם, אבל
לפעמים יש רשות להממונה על גיהנם לחבל
אות חברית שבבשרו ולמשוך ערלתו שיהיה
נראה כערל.
עג. זה מוסב על המחדש חידושים בתורה הן

וְזַלְמוֹת וְהַכְּלִים וְדַבָּרִים הַרְבֵּה כִּי אֶת הָאֱלֹהִים יֵרָא:
וְאִם עֲשֶׂה רֵשׁ וְגָזַל מִשְׁפָּט וְצָדִיק תִּרְאֶה בְּמִדְיָנָה אֶל
תִּתְּמֶה עַל הַזֹּפֶן כִּי גִבֹּה מֵעַל גִּבֹּה עֵימָר וְגִבֹּהִים עָלֵיהֶם:

זוהר קהלת

ידך בשביל חטא של הבשר, מה הטעם, מפני שכל אדם שיש לו ברית קודש אין יכולים אותן השולטים בגיהנם להכניסו שם, ובלבד אם ישמור אותו, ואם לא שמר אותו מעבירים אותה הברית ממנו ומשחיתים ומחבלים אותו, שזו מעשה ידיו של אדם, ואחר כך מכניסים אותו בגיהנם, כי אין להם על מה שישגיהנו. (זוהר חדש מדה"ג שיר השירים)

רזא דאצילות

כִּי גִבֹּה מֵעַל גִּבֹּה שֹׁמֵר וְגִבֹּהִים עֲלֵיהֶם^{עד} אמר רבי שמעון בוא וראה כמה עלות נסתרות [למעלה מעלה] שהם מתלכשים והם מורכבים

לו לאדם לספר דברי זנות אפילו עם אשתו, לפי שיבא לידי קישוי ולהרהר הרהורים רעים מנשים אחרות, ועל ידי זה יהיה דש בגרנו ויזרע זריעה זרה, זהו שכתוב אל תתן את פיך לחטא את בשרך, זהו הבשר שעליו נאמר (כראשית יי) והיתה בריתי בבשרכם, ואל תאמר לפני המלאך, זה המלאך החולך לימינו של אדם, אל תאמר דברים שאינן כהוגן, אלא כל דברך בנחת ובמשקל, מה הטעם, מפני כי שגגה היא, וחייב על זה קרבן שגגה, ועוד שעל זה למה יקצף האלהים על קולך, מפני שזה הקול יוליד אותו עוף השמים ויעמיד אותו לפני הקדוש ברוך הוא לחבל את מעשה

זוהר זוהר

את כולם, בוא וראה זרם האלעקטרין שהוא הבל שאינו נראה כלל אם יפגע בדבר חי כמו שהוא ישרף כרגע, וכדי שנוכל להשתמש בו נצרך לכסות ולהטמין אותו ההבל עד שיהיה באפשרות ליגע בחוט המתכות שזרם בו הבל האלעקטרין, וכעין זה להבדיל באלף אלפים ורבוא רבבות הבדלות אש אוכלה של אור האין סוף ברוך הוא נצרך לצמצומים והסתרות בלי שיעור ובאין מספר ככתוב ישת חשך סתור סביבותיו רקיעים תחת רקיעים כדי להחליש אור האין סוף ברוך הוא וכדי לחקור אש אוכלה עד שיהיה באפשרות להכריז נבראים גשמיים, וגם שיוכלו לקבל חיות מנביעת אור האין סוף ברוך הוא המחיה את כולם, ובשביל זה יש ד' עולמות כוללים שנקראים אצילות בריאה יצירה עשיה, ובכל עולם ועולם יש כמה וכמה ספירות בפרטיות, ומקור אלו הד' עולמות כוללים הם

עד. כאן טמנתי עמי בצלחת, לא מפני עצלות אלא מפני עומק המושג וקוצר המשיג, ואף להכנה צנימה נצרך ספר שלם לפרשו, כי מאמר הזה הוא יסוד חכמת הקבלה איך שכל העולמות והספירות לאלפים ולרבבות מיוחדים ומקושרים זה בזה, זה משפיע וזאת מקבלת, זה אב וזו תולדה, ותיכף זו המקבלת נעשית אב ומשפיע להעולם שלמטה ממנו, וכל זה בשביל להסתיר ולהחליש ולצמצם אור האין סוף ברוך הוא דאיהו מלגאו המחיה את כולם כמייא דאשקי לאילני, שהגם שאין בהמים שום השתנות מכל מקום על ידי מיני האילנות נשתנה השקת המים למעמים שונים בכמה מיני פירות, וכל ההשתלשלות הגדולה הזאת היא למען יהיה באפשרות להכריז גם נבראים גשמיים דומם צומח חי מדבר, וגם שיוכלו לקבל חיות מהארת אור אין סוף ברוך הוא ככתוב ואתה מחיה

זוהר קהלת

לפניו, וכל המאורות שהם גבוהים מן המאורות שתהיהם הם כתרים על ראשיהם, וסוד הדבר 'אלף' הא יוד הא' זה הסוד של עשרה כתרים שהם מורכבים על עשר ספירות, וזה הוא כי גבה מעל גבה שמור וגבהים עליהם, יוד הה וו הה, יוד הא ואו הא, יוד הי ואו הי, יוד הי ויו הי', הרי הם אלו על אלו, עשרה באורות בעשרה, וזה שכתוב (במדבר ז') עשרה עשרה הכף בשקל הקודש, למעלה על כולם עלת על כל העלות הרוכב על הכל ומושל על הכל, וכל השמות הם מרכבה אליו, ואין רוכב עליו, כי אין גבוה ממנו, ובשביל זה נקרא עלת על כל העלות, ושמות

בספירות, והספירות מרכבה להם, שהם נעלמים מן מחשבות האנשים, ועליהם נאמר כי גבוה מעל גבוה שמור וגבהים עליהם, שם מאורות מצוחצחים אלו על אלו, ואלו המקבלין הן כחשוכות לעומת האחרים שעליהן שמקבלין מהם, ואותו שנקרא עלת על כל העלות הוא גבוה על כל העליונים, ואין מי גבוה עליו, אין מאורי אור קיימים לפניו, ועוד כתר עליון אף על פי שהוא אור קדמון אור צח ואור מצוחצה, הוא חשוך לעומת עלת כל העלות, וכל החילות התלוים ממנו נאמר בהם (שיר ה') קוצותיו תלתלים שחורות כעורב, שאין מאור קיים לפני אורו, וכל מאורות המצוחצחים נחשכים

זוהר זוהר

ומזרות השמים שיפעלו בפרטיות בעולם הזה על פי השגחה העליונה בסוד ואתה מחיה את כולם, ומובן מזה שהחיות הנובע ממקור החיים כשכא ומגיע להתפשט בעולם הזה אחר כל אותן הצמצומים אין לה דמיון כלל עם עצמיות אור האין סוף ברוך הוא מקור החיים כמו שהוא במקורו ובעצמיותו, ואף על פי כן דבוקים ומקושרים כל העולמות אלה באלו כעין האברים שבגוף האדם באחדות הגמור, אף שאין לדמות אצבעות הרגלים עם המוח או עם הלב, וכמו שמצויר בהמאמר הנפלא והעמוק פתח אליהו, ומכאן יסבר פיות המלעיוזים על חכמת הקבלה לאמר שהנוצרים מאמינים בשילוש ובעלי הקבלה בעשירותים הם וחלילה, כי אדרבא כל חכמת הקבלה היא להבין ב' השאלות הקשות ביותר, היינו איך היה באפשרות להברא גשמיים מן הרוחני שברוחניות, וגם איך היה באפשרות להברא כח הטומאה שנקרא סטרא אחרא עם כל החילות שלהם מן הקדושה שבקדושות, ועל פי חכמת הקבלה מובן היטב ענינים האלה למי שזוכה להבין באמת, ומובן היטב אחדות הגמור שהוא אחד ואין שני, מגביהי לשבת ומשפילי לראות בשמים ובארץ.

אלו ד' מילואים של השם הוי"ה ברוך הוא, והשם אהי"ה במילואו ממעל להם כעין כתר, וכן גם בשביל זה נקראין הספירות חכמה ובינה אבא ואמא, והספירות תפארת ומלכות ברא וברתא או התן וכלה שהן תולדות לאבא ואמא, וענין זכר ונקבה הוא כמו בנבראים הגשמיים טפת זרע שנשפע מן הזכר להנקבה נשתנה בה לגמרי על ידי עיבור והולדה, וכן כעין זה באור האין סוף ברוך הוא שאף כעין טפה אחת נשפע ממנו באמצעות הכתר לספירת החכמה וממנו לספירת הבינה ועל ידי הודווגות חכמה ובינה נשתנה זה האור לגמרי בספירת הבינה בבחינת עיבור והולדה, וכאשר זה היה מעט להחליש ולהקיר אור האין סוף ברוך הוא נצרך פעם שנית להודווגות כזאת על ידי ספירות תפארת ומלכות, וכל זה בפרטיות בעולם האצילות וכן בכל העולמות, ובדרך כוללות נקרא כל עולם האצילות לכל פרטיותו בשם אבא, ועולם הבינה לכל פרטיותו בשם אמא, ומהם נמשך שפע האור האין סוף לעולם היצירה שנקרא על דרך הכולל בשם בן, וממנו נמשך האור לעולם המלכות שנקרא בכללו בשם בת, ורק אחר כל אותן מיני ההודווגות מתפשטת השפע במזלות

וַיִּתְּרוֹן אֶרֶץ בְּכָל (היא) הוּא מֶלֶךְ לְשֹׁדָה נְעֵבֵד: ט אֵהָב
כֶּסֶף לֹא יִשְׁבַּע כֶּסֶף וּבִי אֵהָב בְּהֵמוֹן לֹא תִבּוֹאָה גַם זֶה
הַבֵּל: י בְּרַבּוֹת הַטּוֹבָה רַבּוֹ אוֹכְלֶיהָ וּבִמָּה כְּשִׁירוֹן לְבַעְלֶיהָ
כִּי אִם (ראית) רְאוּת עֵינָיו: יא מִתּוֹקָה שְׁנַת הָעֵבֶד אִם מֵעֵט

המלכות מוציאה נשמות כאשר האדם עוסק בפריה ורביה

רבי אלעזר אמר מלך לשדה נעבד,
הרבה אופנים של סודות עליונים יש
כאן, מלך, זו השכינה שאינה שורה
בבית להתתקן בו, אלא בזמן שהאדם
בעל אשה ומזדווג באשתו להוליד
ולעשות פירות, והיא תוציא נשמות
לשכון בהם, ולפיכך לשדה נעבד ולא
לאחר.

פעמים שהמלכות מתחברת לסטרא אחרא

דבר אחר, מלך, זו אשה יראת ה',
כמו שכתוב (משלי לא) אשה יראת ה' היא
תתהלל, לשדה נעבד, זו אשה זרה,
כמו שכתוב (שם ז) לשמרך מאשה זרה,
לפי שיש שדה ויש שדה, יש שדה שכל
הברכות והקדושות שוכנות בו, כמו
שכתוב כריח שדה אשר ברכו ה', ויש
שדה שכל חורבה וטומאה וכליה והריגה
ומלחמות שוכנות בו, וזה המלך לפעמים
הוא נעבד לזה השדה, ועל זה כתוב (שם
ז) תחת שלש רגזה ארץ וגו' תחת עבד

האלה הם צנורות, והשמות שעליהם
הם מעינות שנמשכים להצנורות, וכל
הצנורות הם כאברים של שיעור קומה
שהולכים בשיעור במדה ובמשקל, זהו
שכתוב (איוב כח) ומים תכן במדה,
וזה נתבאר שכל אחד הוא מקבל כפי
שיעורו וכפי מדה שלו, והמעין ההוא
שהוא גבוה על כולם אין לו מדה ושיעור
ומשקל, וזה נתבאר. (תיקוני זוהר תיקון ע')

מלך העליון מחובר לשדה שהיא המלכות כשהיא נעבד

ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה
נעבד, אמר רבי יוסי ויתרון 'ארץ בכל'
היא ודאי, שהרי משם יוצאים רוחות
ונשמות וקיום לעולם^{ע"ה} מלך לשדה
נעבד, איזה מלך, זה הקדוש ברוך הוא,
לשדה נעבד, כאשר הוא בתיקון הראוי,
מלך, זה מלך העליון מתחבר לשדה
כאשר הוא נעבד, איזה שדה, זה השדה
אשר ברכו ה', שנאמר (בראשית כז) כריח
שדה אשר ברכו ה', שכאשר הוא נעבד
ונתתקן בכל מה שנצרך לו כראוי, אז
מלך העליון מתחבר עמו.

שהיא המלכות להשפיע בה שפע כל טוב כאשר
זה השדה נעבד בתיקון הראוי על ידי עבודת
ישראל בתורה ותפלה ומצות.

ע"ה. פרוש המלכות שנקראת 'ארץ' בא לה
יתרון השפע על ידי ספירות היסוד שנקרא 'כל',
והמלך שהוא התפארת מתחבר ומזדווג לשדה

וְאִם הָרִבָּה יֹאכַל וְהִשְׁבֵּעַ לְעֵשִׂיר אֵינָנו מַבִּיזִין לוֹ לִישׁוֹן: י
 יֵשׁ רָעָה זֹוֹלָה רְאִיתִי תַּזְזַת הַשָּׁמַיִם עֵשֶׂר שְׁמוֹר לְבַעְלִיו
 לְרַעְתּוֹ: י וְאֶבֶד הָעֵשֶׂר הֵהוּא בְּעֵינָי רָע וְהוֹלִיד בֶּן וְאִין בִּידּוֹ
 מֵאוֹמָה: י כֹּאֲשֶׁר יֵצֵא מִבֶּטֶן אִמּוֹ עָרוֹם יָשׁוּב לְלֶכֶת כְּשֶׁפֶּא

זוהר קהלת

יש רעה חולה, שלמדנו מצד השמאל ויצאים כמה שרי עונשין שבוקעים באויר, וכאשר מבקשים לצאת הולכים ונבלעים בהקליפה שנקראת נקב תחום רבה^(ע"ז) אחר כך יוצאים ומתחברים יחד ובוקעים אוירים ומשוטטים בעולם, ומתקרבים אצל אנשים, וכל אחד נקרא רעה, כמו שכתוב לא תאונה אליך רעה, מהו לא תאונה, לפי שבאה בתואנה על האנשים, חולה, מפני מה נקראת חולה, לפי שכאשר היא שורה על האנשים תעשה אותם לקמצנים בממונם, באים גבאי צדקה אליו היא תמחה בידו, אומרת לו אל תוציא משלך, באים עניים היא תמחה בידו, בא הוא עצמו לאכול מממונו תמחה בידו, בשביל שיחיה נשמר לאחר, ומן היום שאותה הרעה שורה על האיש הוא חולה, כאיש החולה שאינו יכול לאכול ולשתות, ועל כן היא רעה חולה,

כי ימלך וגו' ושפחה כי תירש גבירתה, ואז מלך הזה נתכסה אורו ונחשך, עד שנמחר ונתחבר למעלה. (ב-קכב.)

על ידי היסוד נשפע השפע למלכות הנקראת גוף

ויתרון ארץ בכל הוא, מהו בכל, אמר ההוא מייעא בוא וראה כבוד עליון ההוא הוא רוח לרוח ונשמה לנשמה, עד שמגיע למקום אחד למטה שנקרא גוף^(ע"ז) ובזה נכנס רוח אחד של מקור החיים שנקרא 'כל', ובזה הוא כל טוב וכל מזון וכל פרנסה של הגוף ההוא, זהו שכתוב ויתרון 'ארץ בכל' הוא, בזה 'הכל' שהוא רוח לגוף ההוא. (ב-קנז.)

עושר שמור לבעליו

יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עושר שמור לבעליו לרעתו, אמר רבי אבא יש רעה חולה, וכי יש רעה שהיא חולה ויש רעה שאינה חולה, אלא ודאי

זו זוהר

נעשה על ידי הרוח שנקרא 'כל', והיינו ספירות היסוד שנקרא 'כל' שהוא מעביר השפע דלעילא מן התפארת אל המלכות, ובשביל התפארת נקרא גם יסוד בשם רוח דאינון חד כידוע. **ע"ז.** אלו שלוחי השטן שנשתלחים ממנו להתפשט בעולם לפתות האנשים לרע, וקודם שיוצאים לשוטט בעולם נאספים ונבלעים במקור הקליפה לקחת ממנה כחות למלאכתם.

ע"ז. הלשון קשה להבין אבל כוונתו מבואר, ורצה לומר שהכבוד העליון שהוא עולם החכמה הוא רוח לרוח, פירוש שהוא משפיע הארתו אל התפארת שנקרא רוח, ונשמטת לנשמה, פירוש שזה נעשה על ידי משפיע קודם הארתו אל הבינה שנקראת נשמה בהודווגותו עמה, וכן נתפשט השפע הלאה והלאה עד שנאסף השפע אל תוך המלכות שנקראת גוף וגם נפש, וזה

ובאומה לא ישא בעמלו שילך בידו: טו וגם זה רעה זוּלָה
 כל עֲמֹת שָׂבָא בֶן יֵלֶךְ וּמֵה יִתְרוֹן לוֹ שִׁיעֵמֹל לְרוּזוֹ: טז גַּם
 כָּל יָמָיו בְּזוּשָׁךְ יֹאכֵל וְכַעַס הִרְבֵּה וְזוּלָיו וְקֶצֶף: יז הִנֵּה אֲשֶׁר
 רָאִיתִי אֲנִי טוֹב אֲשֶׁר יָפָה לֶאֱכֹל וּלְשִׁתּוֹת וּלְרֹאוֹת טוֹבָה
 בְּכָל עֲמָלוֹ שִׁיעֵמֹל תְּזוֹת הַשְּׁמֵשׁ מִסֹּפֶר יָמָיו (יח) וְזִיּוֹ אֲשֶׁר
 נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים כִּי הוּא זוּלָקוֹ: יט גַּם כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר נָתַן
 לוֹ הָאֱלֹהִים עֶשֶׂר וּנְכָסִים וְהַשְׁלִיטוֹ לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ וּלְשִׂאת אֶת
 זוּלָקוֹ וּלְשִׁמּוֹן בַּעֲמָלוֹ זֶה מִתַּת אֱלֹהִים הִיא: יט כִּי לֹא הִרְבֵּה
 יִזְכֹּר אֶת יָמָיו וְזִיּוֹ כִּי הָאֱלֹהִים מַעֲנֶה בְּשִׁמּוֹנוֹת לָבוֹ:

זוהר קהלת

ונאחז בה, וכל דרכיו כאיש חולה שאינו
 אוכל ואינו שותה, ולא יקרב לממונו
 להוציא ממנו, רק ישמרנו עד שיצא מן
 העולם ויבא אחר ויקחנו שהוא בעליו,
 ועל זה שלמה המלך צווה ואמר, עשר
 שמור לבעליו לרעתו, איזה בעליו, זה
 האחר שיורש אותה, ומפני מה זכה אחר
 החוה להיות בעליו של עושר הזה, לפי
 שזה הראשון האמין לרעה ההיא והפץ
 בה ונדבק בה, ולפיכך זה האחר שלא
 נדבק ברעה ההיא זכה להיות בעליו של
 עושר הזה, זהו שכתוב לרעתו, כלומר
 בשביל רעתו שהוא היה מתדבק בה,
 הרויח אחר ההוא את עושרו. (ב-סה.)

ושלמה המלך צווה בחכמה ואמר (קהלת)
 (א) איש אשר יתן לו האלהים עושר
 ונכסים וכבוד וגו' ולא ישליטנו האלהים
 לאכל ממנו וגו', מקרא זה אין ראשו
 סופו ואין סופו ראשו, כתוב איש אשר
 יתן לו האלהים עושר ונכסים וכבוד וגו',
 מהו ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו,
 שאם כן הלא אין זה ניתן ברשותו של
 האיש, אלא אם היה נכתב ולא יעזבנו
 האלהים לאכל ממנו יש להקשות כך,
 אבל ולא ישליטנו כתוב, שבשכיל
 שהוא האמין לרעה ההיא ונאחז בה,
 לא השליטו הקדוש ברוך הוא עליה
 שתכנע תחתיו, כיון שהוא חפץ בה

א יֵשׁ רַעָה אֲשֶׁר רְאִיתִי תַּזְזוֹת הַשְּׁמַיִם וְרִבְּהָ הִיא עַל הָאָדָם:
 ב אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ הָאֱלֹהִים עֵשֶׂר וְנִכְסִים וְכָבוֹד וְאִינְנוּ זֹסֵר
 לְנַפְשׁוֹ מִכָּל אֲשֶׁר יִתְּנָהּ וְלֹא יִשְׁלִיטֵנוּ הָאֱלֹהִים לְאָכַל מִמֶּנּוּ
 כִּי אִישׁ נִכְרִי יֹאכְלֵנוּ זֶה הַכֹּל וְזוֹלֵי רַע הוּא: ג אִם יוֹלִיד אִישׁ
 מִאֵה וְשָׁנִים רַבּוֹת יוֹזִיגָה וְרַב שְׂיֵהִיו יָמָיו וְשָׁנָיו וְנַפְשׁוֹ לֹא תִשָּׁבַע
 מִן הַטּוֹבָה וְגַם קְבוּרָה לֹא הִיטָה לוֹ אֲמַרְתִּי טוֹב מִמֶּנּוּ הַנֶּפֶל:
 ד כִּי בַּהֶבֶל בָּא וּבַזּוֹשֶׁךְ יֵלֶךְ וּבַזּוֹשֶׁךְ שָׁמוּ יִכְסֶּה: ה גַּם שְׁמַיִם
 לֹא רָאָה וְלֹא יָדַע נִזְזוֹת כְּזֶה מוֹתָה: ו וְאִלוֹ זִיגָה אֶלֶף שָׁנִים
 פְּעָמִים וְטוֹבָה לֹא רָאָה הֵלֵא אֶל מְקוֹם אֲזוּר הַכֹּל הוֹלֵךְ: ז
 כָּל עַמִּל הָאָדָם לְפִיָּהּ וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמָּלֵא: ח כִּי מוֹת יוֹתֵר
 לְזֻכְרָם מִן הַכֶּסֶל מֵהַ לְעֵנִי יוֹדַע לְהֵלֶךְ נִגְדָה הַזּוֹיִם: ט טוֹב
 מִרְאֵה עֵינַיִם מִהֵלֶךְ נֶפֶשׁ גַּם זֶה הַכֹּל וְרַעוֹת רִיזוֹ: י מוֹת שְׂהִיָּה
 כְּבָר נִקְרָא שָׁמוּ וְנוֹדַע אֲשֶׁר הוּא אָדָם וְלֹא יוֹכֵל לְדִין עִם
 (שְׁהִתְקִיף) שְׂהִתְקִיף מִמֶּנּוּ: יא כִּי יֵשׁ דְּבָרִים הַרְבֵּה מִרְבִּים הַכֹּל
 מֵהַ יֵּתֵר לְאָדָם: יב כִּי מִי יוֹדַע מֵהַ טוֹב לְאָדָם בַּזּוֹיִם מִסִּפֵּר

זוהר קהלת

ואותו הקרן יקבלנו לאחר שיצא מעולם הזה, לפי שהקרן ההוא עץ החיים של עולם ההוא, ולא נמצא בעולם הזה אלא הפירות שיוצאים ממנו, ועל כן הפירות שלו אוכל האיש הזוכה בעולם הזה, והקרן קיימת לו לעולם הבא לזכות בו בחיים העליונים שלמעלה, ומי שמטמא עצמו ונמשך אחר שרירות לבו, ואינו מחסר לנפשו ולגופו כלום, ועץ ההוא נשאר ריק ולא ישימו לנגדו ביראה ודאגה שיקבלנו למעלה בעולם ההוא, בכלן ולא ישליטנו האלהים לאכל ממנו ולזכות על ידי העושר שלו, אלא ודאי איש נכרי יאכלנו, כמו שכתוב (איוב כז)

לנצל את העושר לקרן לעולם הבא יֵשׁ רַעָה אֲשֶׁר רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמַיִם וְגו', אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ הָאֱלֹהִים עֵשֶׂר וְגו', אמר רבי אבא מקרא זה קשה, כיון שכתוב ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאווה, מה זה ולא ישליטנו האלהים לאכל ממנו, הלא אינו מחסר לנפשו כלום, אלא מקרא זה כך פירושו, שהאיש הולך בעולם הזה והקדוש ברוך הוא נותן לו עושר, בשביל שיוזכה על ידו לעולם הבא, וישאר אצלו הקרן, מהו קרן, זה שהוא מתקיים, שהוא המקום שהנשמה צרורה בו, לפיכך צריך האיש להשאיר אחריו עושרו לקרן ההוא,

יְמֵי זִמּוּי הֶבְלֹוּ וַיַּעֲשִׂים כְּצֶלֶל אֲשֶׁר בְּיַד יִגִּיד לְאָדָם בַּיּוֹם יְהִיָּה
אֲזֹרָיו תַּחֲזֹת הַשְּׂמִיָּה:

זוהר קהלת

יכין וצדיק ילבש, לפיכך צריך האיש יאכל ממנו הפירות בעולם הזה, וישאר
לראות שיזכה על ידי העושר שנתן עבדו קרן שהוא לעולם האחר, להיות
לו הקדוש ברוך הוא לעולם הבא, ובכך נשמתו צרורה בצרור החיים. (ג-קנו.)

א טוֹב שֶׁם מִשְׁמֵן טוֹב וַיּוֹם הַמָּוֶת מִיּוֹם הַוָּלָדוֹ: ב טוֹב לָלֶכֶת
אֶל בֵּית אֲבִל מַלְכָּת אֶל בֵּית מִשְׁתֶּה בְּאֶשֶׁר הוּא סוֹף כָּל
הָאָדָם וְהַזֵּי יִתֵּן אֶל לִבּוֹ: ג טוֹב כַּעַס מִשְׁזוּק כִּי בָרַע פָּנִים
יֵיטֵב לֵב: ד לֵב זֹכְמִים בְּבֵית אֲבִל וְלֵב כְּסִילִים בְּבֵית

זוהר קהלת

כל המאורות מאירים מהחכמה

טוב שם משמן טוב, מהו שמן
הזה, רבי יצחק אמר כמו שכתוב (תהלים קלג) כשמן הטוב על הראש יורד וגו', רבי אלעזר אומר אלו הרי אפרסמון הטמור^ט אמר רבי שמעון טוב שם, כמה טוב שם העליון של מאורות עליונים הקדושים כאשר כולם מאירים משמן טוב, כי השם הקדוש משמן יוצא להתברך ולהאיר מאורות הקדושים. (ב-)

(פז)

תלמידי חכמים אוחזים בעץ החיים

טובה חכמה עם נחלה ויתר לראי

השמש, אמר רבי שמעון טובה חכמה, זו היא חכמה שהיא תחת השמש והיא כסא מתוקנת לוי^ט טובה חכמה עם נחלה, טוב ויפה היא כאשר היא שוכנת עם ישראל, שהם נחלתה וגורל שלה להתקשר בה, אבל שבחה יותר לרואי השמש, לאותן הזוכים להתחבר בשמש ולהתקשר בו^ט שהרי זה נאחו בעץ החיים, ומי שנאחו בו בכל נאחו, בחיים של עולם הזה ובחיים של עולם הבא, וזהו שכתוב ויתרון דעת החכמה תחיה בעליה, מהו ויתרון דעת, זה עץ החיים, יתרון שלו מהו, החכמה ודאי, זו היא התורה שהיא מחכמה העליונה

זוהר זוהר

ותיקון בהבינה שתוכל להתפשט ולרדת הלאה למטה, אבל רבי שמעון דורש טוב שם, שאין זו המלכות שמא תתאה אלא שזו הבינה שמא עלאה שממנה תתפשט שפע החכמה לבוצינין עלאין קדישין שהן ספירות העליונות, וטוב שמן היינו שפע החכמה, ועל זה מסיים דשמו קדישא משמן נפקא, פירוש שהבינה נשתלשלה מן החכמה, כי מן המילוי של אות 'יוד' נעשה ה' כידוע.

עמ. זו המלכות שנקראת חכמה זעירא, והיא כסא מתתקנא להשמש שהוא התפארת.

פ. אלו תלמידי החכמים שעל ידי התקשרותם בתורה הם דבקים בהשמש שהוא התפארת עץ החיים, והם בכחם להמשיך שפע וחיות מן החכמה העליונה לתפארת ומלכות, מה שאין מן סתם בני ישראל שהם רק בעלי נחלה.

עמ. נראה לפי עניות דעתי לפרש שרבי יצחק ורבי אלעזר שניהם דורשים טוב שם על מדת המלכות, כי כן הוא על פי רוב מקומות דסתם שם היינו שם כבוד מלכותו וכן ושמו אחד, אלא שרבי יצחק דורש שמן טוב שהוא השפע הנשפעת מן החכמה, כי על פי רוב שמן מורה על חכמה, ומשמעותו שטוב להמלכות כשמוגי עליה שמן טוב, דהיינו שפע החכמה, כי כן הפסוק כשמן הטוב יורד וגו' מורה על שפע החכמה היורד בצינור החכמה בצד הימין על ספירת החסד דהיינו זקן אהרן, ורבי אלעזר דורש שמן טוב על הרי אפרסמון הטמור, דהיינו שפע הבא מן הבינה, כיון שאין נשפע מן החכמה אל המלכות ישר כי אם על ידי הבינה, ולפי זה טוב אינו כמו הטוב אלא מלשון הטבת הנרות שמשמעותו תיקון ועיבוד, כי שפע החכמה יש לה הטבה

שְׁמוֹנָה: ה טוֹב לְשִׁמְעַ עֲצֶרֶת זֶכֶם מֵאִישׁ שֶׁיֵּמַע שִׁיר כְּסִילִים:
 ו כִּי כָקוֹל הַסִּירִים תִּנּוֹת הַסִּיר כֵּן שְׁזוֹק הַכְּסִיל וְגַם זֶה הַבֵּל:
 ז כִּי הָעֵשֶׁק יְהוֹלֵל זֶכֶם וַיֹּאבֵד אֶת לֵב מִתְנָה: ח טוֹב אֲזוּרִית
 הַבֵּר מִרְאשִׁיתוֹ טוֹב אַרְךָ רוּחַ מִגְבֵּה רוּחַ: ט אֵל תִּבְהַל
 בְּרוּחוֹ לְכַעֵס כִּי כַעַס בְּזוֹיֵק כְּסִילִים יִנּוּז: י אֵל תֹּאמַר מֶה
 הָיָה שְׁהִימִים הָרֵאשִׁינִים הָיוּ טוֹבִים מֵאֵלָה כִּי לֹא מִזְכָּמָה
 שְׁאֵלָתָ עַל זֶה: יא טוֹבָה זֶכָמָה עִם נְזוּלָה וַיִּתֵּר לְרֹאֵי הַשְּׁמִשׁ:
 יב כִּי בָצַל הַזְּכָמָה בָּצַל הַכֶּסֶף וַיִּתְרוֹן הָעֵת הַזְּכָמָה תִּנּוּיָה
 בְּעָלֶיהָ: יג רָאָה אֶת מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי מִי יוֹכֵל לְתַקֵּן אֶת
 אֲשֶׁר עָוְתוּ: יד בְּיוֹם טוֹבָה הָיָה בְּטוֹב וּבְיוֹם רָעָה רָאָה גַם אֶת

יוצאת. (ג-קפב).

בימים שחסד שולט בעולם ילך בשוק אבל לא בימים שיש דין

ראה, שהרי בזמן שהדין תולה בעולם,
 לא נצרך לו לאיש להתראות בשוק
 וללכת יחידי בעולם, שהרי כאשר
 הדין שורה בעולם על הכל שורה, ומי
 שפוגע בו ונתראה לפניו יהיה נידון
 באותו הדין, ובכן כתוב (משלי יג) ויש
 נספה בלא משפט, שהרי ה'משפט'
 נפרד מן 'צדק' (פסא) ואין שוכנים זה
 בזו בשביל העולם, ועל כן ראה, ראה
 והשמר, תשגיח ותסתכל לכל צד,
 ויתודע לך שבכולם שורה הדין, אל
 תצא לחוץ ולא תתראה בשוק, למען
 לא ישרה עליך, מה המעם, לפי שגם
 את זה לעומת זה עשה האלהים, כמו
 שכאשר שורה הטוב בעולם שורה על
 הכל, כך כאשר שורה הדין בעולם
 שורה על הכל, ומי שפוגע בו נתפס.

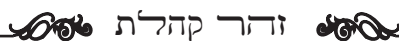
(ג-נד.)

ביום טובה היה בטוב וביום רעה
 ראה גם את זה לעמת זה וגו', פתח
 רבי אלעזר ואמר ביום טובה היה
 בטוב, בזמן שהקדוש ברוך הוא מרבה
 חסד בעולם צריך האיש ללכת בשוק
 ולהתראות לפני כל, שהרי כאשר
 שורה טובתו של הקדוש ברוך הוא
 בעולם בכל שורה, ועם הכל עושה
 טובה ומרבה החסד בעולם, ולפיכך
 יתראה האיש בהתגלות בשוק ויעשה
 טוב, כדי שישורה עליו טוב העליון, זהו
 שכתוב ביום טובה היה בטוב, תהיה
 בטוב ודאי, וביום רעה ראה, לא כתוב
 וביום רעה היה ברע, אלא וביום רעה

פא. פירוש התפארת נפרד מן המלכות.

זֶה לְעֹמֶת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים עַל הַבֵּרַת שְׁלֵא יִמָּצֵא הָאָדָם

מקום שאין בני אדם מתים שם

מקום יש ביישוב שאין מלאך המות שולט בו, ולא ניתנה לו רשות ליכנס שמה, וכל אותן הדברים שם אין מתים עד שיוצאים חוץ לעיר, ואן לך איש מכל הדברים שם שלא ימותו, וכולם שמתים כשאר אנשים, אבל לא בעיר, מה הטעם, לפי שאין יכולים לשבת תמיד בעיר, אלא אלו יוצאים ואלו נכנסים ועל כן כולם מתים, ומפני מה אין שולט שם אותו מלאך המשיחה, אפשר תאמר לפי שאין מקום זה ברשותו, הלא ארץ הקדושה שאין עומדת ברשות אחר ומתים שם, ומדוע במקום ההוא אין מתים, ואפשר תאמר בשביל קדושה, הלא אין מקום קדוש בכל הישוב כמו ארץ ישראל, ואפשר תאמר בשביל איש ההוא שבנה אותה, הלא כמה אנשים היו שזכותם יתירה משלו, אמר רבי יצחק אני לא שמעתי ולא אומר, באו ושאלו את רבי שמעון, אמר להם ודאי שמקום ההוא אין שולט עליו מלאך המות, והקדוש ברוך הוא אינו רוצה שבמקום ההוא ימות איש לעולם, ואפשר תאמר שמקודם לזה במקום ההוא טרם שנבנה העיר מתו שם אנשים, לא כן, אלא מיום שנברא העולם נתתן מקום ההוא לקיום, ויש כאן סודי סודות לאותן המסתכלים בסוד החכמה.

הסודות התלויים במיני האילנות

גם את זה לעומת זה עשה האלהים, אמר רבי יהודה כדמיון שברקיע עשה הקדוש ברוך הוא בארץ, והכל רמז על מה שלמעלה, שכאשר ראה רבי אבא עין אחד שהפרי שלו נעשה עוף הפורה ממנו היה בוכה ואמר, אם היו האנשים יודעים על מה זה הרמז, היו קורעין בגדיהם עד טבורם על שנשכח החכמה מהם, כל שכן בשאר הדברים שעשה הקדוש ברוך הוא בארץ, כמו שאמר ר' יוסי אותן עצים שנראה מהם חכמה, כגון חרוב, דקל, פסתוקי^י וכדומה להם כולם מהרכבה אחת הורכבו, כל אותן שעושים פירות מלבד תפוחים סוד אחד למו, מלבד שיש ביניהם הפרש נתיבות, כל אותן שאין עושים פירות והם עצמם גדולים, מלבד ערבי נחל שיש להם סוד מיוחד, כדמיון שלמעלה מן יניקה אחת יונקים, וכל אחד מאותן הקטנים, מלבד אזור, מאם אחת נולדו, כל עשבי הארץ שנתמנו עליהם שרים תקיפים בשמים, כל עשב ועשב יש לו סוד מיוחד כדמיון שלמעלה, ולפיכך כתוב (ויקרא יט) שדך לא תזרע כלאים, כי כל אחד ואחד נכנס בלבדו ויוצא בלבדו, זהו שכתוב (איוב לח) חידעת חקות שמים אם תשים משטרו בארץ.

(ב-מ:)

פב. היינו עצי אגוזים הגדולים.

**אֲזָרְיוֹ מֵאוֹמָה: טו אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בְיָמֵי הַכֹּלִי יֵשׁ צַדִּיק אֲבִיר
בְּצַדִּיקוֹ וַיֵּשׁ רָשָׁע מֵאֲרִיךְ בְּרַעְתּוֹ: טז אֶל תְּהִי צַדִּיק הַרְבֵּה**

זוהר קהלת

אות ט' היא האות של חיים

כאשר ברא הקדוש ברוך הוא את העולם בראו בסוד האותיות, שנתגלגלו האותיות וברא העולם בחקיקת השם הקדוש, נתגלגלו האותיות וסובבו לעולם בחקיקתן, וכשנתגלה ונתפשט העולם ונברא, והיו האותיות סובבות לברוא, אמר הקדוש ברוך הוא לגמור באות 'יוד' ^[פג] כיון שאמר הקדוש ברוך הוא לגמור ב'יוד' נשארה אות 'שית' בלבדה תלויה באויר על גבי מקום ההוא, 'שית' היא אות המאירה חיים, לפיכך הרואה 'שית' בחלומו סימן טוב הוא לו וחיים נתתקנו לו, ועל כן מפני שנשארה 'שית' תלויה על גבי המקום ההוא אין שולט בו מיתנה.. ואם תשאל אם כן שבמקום ההוא ישכון חיים, מדוע לא נבנה שם בית המקדש ליתן חיים ליושביה, אלא שכאן במקום הזה קיומו הוא רק בשביל אות אחת השוכנת עליו, אבל בבית המקדש כל האותיות שוכנות בו, ובהן נברא הוא בלבדו כדמיון של כל העולם, ועוד שבית המקדש נותן חיים וכפרה ליושבו בעולם ההוא, ומקום הזה לא כן, נותן חיים למקום ההוא בעולם הזה

ולא בעולם הבא, ובית המקדש להיפוך משם, שבשבילו יש להם חלק לישראל בעולם ההוא ולא בעולם הזה, ועל כן עומד בית המקדש לכפרת עון ולזכותם לישראל בעולם הבא, בוא וראה 'שית' אור החיים בכל מקום, ועל כן פתח בה המקרא בטוב, שנאמר וירא אלהים את האור כי טוב, ומאות הזאת בורח מלאך המשיחית, ואל תאמר בורח אלא שלא ניתנה לו רשות ליכנס שמה.. ועל כן המקום הזה אין שולט בו כלל צד הטומאה, ונותן חיים של עולם הזה ליושבים תחת אות הזאת אם אינם יוצאים לחוץ, וכשיוצא לחוץ יש רשות לצד הטומאה לשלוט בו. (ב-קנא:)

צדיקים נתפסים בעוון הדור

את הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק אובד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו, אמר רבי שמעון בוא וראה שלמה שהיתה חכמתו יתירה על הכל מה אמר במקרא הזה, אלא שלמה רמז של חכמה הוא מרמוז, כי הלא אנו רואים שאין כן דרכי הקדוש ברוך הוא, שהרי כתוב (ירמיה יז) ולתת לאיש

זוהר זוהר

ונתקיים באות 'בית', כך היה בענין בריאת זה העולם שנתגלגלו האותיות למפרע זוג זוג בתחלה תש אחר כך צפ עם נמ לכ יט חז זה דג בא, וזהו שאומר שכאשר אמר הקדוש ברוך הוא שיסתיים הכריאה באות 'יוד' נשארה אות 'שית' בלבדה, רצונו לומר בלי כן זוגה תלויה באויר נגד מקום עיר לוז.

פג. מי יוכל להבין סדר בריאת העולם, ורק בצלאל נתפאר בזה שידע לצרף האותיות שנבראו בהן שמים וארץ. אבל אך להבין משמעות לשון זוהר דכאן יש לומר כי כמו בענין התחלת התורה אמרו חכמינו זכרונם לברכה שנתגלגלו האותיות למפרע מן אות 'תיו' ובקשה כל אחת שהתורה תתחיל בה

זוהר קהלת

(מלכים א' ה') ויחכם מכל האדם, ונאמר (דברי הימים א' כט) וישב שלמה על כסא ה' למלך, אמר בימי הבל, הבל הבלים.. אלא הסוד של הבל יקר הוא, וזהו ההבל שיוצא מן הפה שנעשה ממנו קול^{פא} ולמדנו אין העולם מתקיים אלא בהבל פיהם של תינוקות של בית רבם שלא חטאו, שלא חטאו ממש, והבל נעשה ברוח ומים [ואש], וכל מה שנעשה בעולם בהבל נעשה, וסוד הדבר שמוזה ההבל של תינוקות נעשה קול ונתפשט בעולם^{פב} והם שומרי העולם ושומרי העיר, זהו שכתוב אם ה' לא ישמר עיר וגו', ובוא וראה היינו הבל היינו קול, מה בין זה לזה, ההבל עומד בכח להוציא קול, והקול ממש עומד בקיומו להוציא דבור^{פג} והבל ההוא שהיה נחלת אביו קרא לו שלמה הבל, וממנו ראה כל מה שראה^{פד} ואף על פי שעזר רב אחר מלמעלה היה לו, וכדי להודיע הדבר

כדרכיו וכפרי מעלליו, אלא שני ענינים הם שהוא מרמוז כאן, שלמדנו כאשר עיני הקדוש ברוך הוא באות להשגיח בעולם לעיין בדינם, כמו שכתוב (דברי הימים ב' טז) כי ה' עיניו משוטטות בכל הארץ, ומוצא רשעים בעולם, אותו צדיק שנמצא בדור ההוא נתפס ברשעתם, והרשעים מאריך הקדוש ברוך הוא כעסו עליהם עד שישוכו, ואם אין לא נמצא מי שיבקש רחמים עליהם, זהו שכתוב יש צדיק אוֹבֵד בצדקו, לפי שהוא צדיק נסתלק מן העולם, לפיכך למדנו לעולם אל ידור אדם אלא במקום שאנשי מעשה יושבים בתוכו, מה הטעם, לפי שאוי לו לזה שמדורו בין רשעים, שהוא נתפס ברשעתם, ואם מדורו בין זכאים מטיבים לו בשבילם.

הכל תלוי בהבל

דבר אחר את הכל ראיתי בימי הבל, וכי שלמה שמדרגות עליונות של חכמה היו בו על כל בני דורו, שנאמר

זוהר זוהר

גבורה ותפארת חסד דין ורחמים שכל עניני העולם נעשים על פי ההנהגה של חסד דין ורחמים.
פא. זהו אותו ענין שזכר קודם שהבל של מלכות פה מעורר הכח של הקול שהוא התפארת להמשיך ולהוציא שפע מן הבינה, והקול ממש שהוא התפארת נתחזק בכחו להוציא הדבור, רצה לומר להשפיע שפע למלכות שנקראת דבור.
פב. הבל של נחלת אביו זו מדת המלכות שדוד המלך נעשה לה מרכבה, ולשמה קרא לזה ההבל הבל, ומן זה ההבל ראה הכל ברוח הקודש, כי זה ההבל היינו הך רוח הקודש.

פג. רצה לומר על פי סוד שהמלכות היא בבחינת פה ודבור, והתפארת היא בבחינת קול, ומן הבל פה של מלכות פה ותורה שבעל פה קרינן לה נעשה קול, כלומר שנתעלה אותו הבל פה אל התפארת, ועל ידי זה נתעורר התפארת להודווג במלכות להוציא דבר, היינו להשפיע בה שפע דלעילא למען יהיה לה להוציא שפע לעולם התחתון.

פד. זה ענין אחר שמן הבל התינוקות של תלמוד תורה נעשה קול שמתפשט בעולם לקיום העולם, והיינו שנבראים מזה מלאכים המורכבים מן אש מים ורוח היוצא מן פיהם של התינוקות, והן גם כן ג' כחות של חסד

זוהר קהלת

חכמה לשלמה ראה הכל בזמן שליטת
הלבנה^{צ"ג} יש 'צדיק', זה עמוד העולם,
אובד, כמו שכתוב (ישעי' נז) הצדיק אבד,
בזמן הגלות^{צ"ב} בצדקו, לפי ש'צדק' שלו
היא שוכבת לעפר, 'צדק' הזאת כל זמן
שישראל בגלות היא עמהם בגלות,
ולפיכך 'צדיק' אובד בצדקו, שהרי אין
מגיעות אליו אותן ברכות העליונות,
ויש רשע מאריך ברעתו, זה סמא"ל
שמאריך שקט ושלוה לאדום, במה,
ברעתו, באותו אשה רעה שלו נחש
התקיף, שהרי לא הגיע עליהם שקט
ושלוה אלא בשביל שהתדבקו בנקבה
החיא, וכדמיון הזה לשאר האומות,
עד שהקדוש ברוך הוא יקימה מעפר
לאותה סוכת דוד הנופלת, שנאמר
(עמוס ט') ביום ההוא אקים את סוכת דוד
הנופלת. (ב-יא.)

כשגוברים צדיקים בעולם 'צדיק' מתחבר עם הלבנה

את הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק
אובד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו,
פתח עלם ההוא ואמר, את הכל ראיתי
בימי הבלי, מקרא זה קשה, וכי שלמה
המלך שהיה חכם על הכל, איך אמר

אמר בימי הבלי, כי דבר הזה משם
הוא בא^{פ"ה} וסוד הדבר הכל הבלי, את
הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק אובד
בצדקו, זה הוא סוד הדבר שהיה מגלה
ומפרסם שהכל תולה בימי הבלי, כלומר
בזמן שהכל ההוא יונק מן הדין לעשות
דין, אז צדיק אובד בצדקו, ובזמן שהכל
ההוא יונק מן רחמים, אז רשע מאריך
ברעתו, שניהם תלויים בהכל ההוא^{פ"ה}
ולפיכך כתוב בימי הבלי ולא כתוב
ביום, כי הכל תולה בימי הבלי ההוא,
מי שפוגע בדין, הוא בדין, מי שפוגע
ברחמים, הוא ברחמים, ואם תשאל יש
צדיק אובד, ואינו אמר אבוד^{צ"ד} שכך
הוא אובד ממש, כי הדין ההוא מאביד
לצדיק מן העולם ומן הדור, ויש רשע
מאריך ברעתו, מאריך ממש, שההכל
ההוא כשיונק מן רחמים מביא רחמים
לרשע הזה ומאריך לו. (ב-לט.)

כשסוכת דוד נופלת נקבה של ס"מ בשקט ובשלוה

את הכל ראיתי בימי הבלי יש
צדיק אובד בצדקו ויש רשע מאריך
ברעתו, אמר רבי אלעזר מקרא זה
ביארו החברים, אבל כאשר ניתנה

זוהר זוהר

פעול או נאבד בלשון נפעל, ואומר מעמו שהפעל
אובד אין מוסב על הצדיק אלא על ההכל של
בחינת דין, והוא פועל יוצא שלפעמים אותו
ההכל אובד את הצדיק מן העולם ומן הדור,
שאבדתו קשה לעולם בכלל וקשה להדור בפרט.
צא. פירוש בימי שליטת מדת המלכות בשלימות.
צב. 'צדיק' היינו ספירת היסוד, ו'צדק' היינו
מדת המלכות והשכינה הקדושה, והענין מוכן
מאליו למבין.

פת. פירוש שדבר זה שבא לומר בא משם, היינו
מן הנהגת המלכות, וזהו הסוד של הכל הבלי,
ענינו שמלכותו בכל משלה כיון שנמסר בידה
הנהגת עולם הזה.

פט. כי המלכות יונקת לפעמים מן הימין שהוא
החסד, ולפעמים מן השמאל שהוא דין, ולפיכך
אמר בימי הבלי בלשון רבים כיון ששני מיני
ימים לה ימים טובים וימים רעים.

צ. שלפי משמעות הפשט היה לו לומר בלשון

וְאֵל תִּתְּנוּכֶם יוֹתֵר לְמִנָּה תְּשׁוּבָם: י' אֵל תִּרְשַׁע הָרְבִּיּוֹת וְאֵל
תִּהְיֶי סֶכֶל לְמִנָּה תְּמוּת בְּלֹא עֲתִיד: י" טוֹב אֲשֶׁר תִּתְּנוּ בְּיָד
וְגַם בְּיָד אֵל תִּתְּנוּ אֶת יָדְךָ כִּי יֵרָא אֱלֹהִים יֵצֵא אֶת כָּלָם:

זוהר קהלת

בעולם והלבנה נחשכת, אז צדיק
אובד בצדקו, צדיק נאבד לא כתוב,
אלא צדיק אובד, שהרי אינו מתחבר
בהלבנה, ואינו מקבל שפע וגדולה
ושמחה למלאותה ולהזדווג עמה, ולכך
'צדיק' אובד, 'בצדקו', זו הלבנה, כי יען
שהלבנה אינה נמצאת להזדווג עמו
הוא אובד^{צ"ה} שאינו שואב מן השמחה
שלמעלה כמו שהיה עושה, ואז כל צד
השמאל נתעורר והרשעים מאריכים
בשלוה בעולם, זהו שכתוב ויש רשע
מאריך ברעתו, מהו ברעתו, בצד הרע
ההוא שנדבק בו.

צדיק נתפס בעון הדור אם לא הוכיחם

ועוד יש צדיק אובד בצדקו, שכאשר
הרשעים מתרבים בעולם והדין תולה,
צדיק אובד בצדקו, הוא נתפס בעונות
בני עירו, אם הוא לא הזהירם ולא היה
מוחה בידם ולא היה מביישם לעולם. (ג-מו.)

כך שהוא ראה הכל בזמן שהיה הולך
בחשכות העולם, הלא כל מי שעוסק
בחשכות העולם אינו רואה כלום ואינו
יודע מאומה, אלא כך יפורש, בימי
שלמה המלך עמדה הלבנה בשלימות,
ויחכם שלמה על כל בני העולם, ואז
ראה הכל וידע הכל, ומה ראה, ראה
שהמדרגה 'כל' אינו סר מן 'הלבנה'
והיה מאיר לה השמש^{צ"ו} זהו שכתוב
את ה'כל' ראיתי בימי הבלי, איזה
הבלי, זו 'הלבנה' שנכלל מן הכל, מן
מים אש ורוח כאחד, כהכל היוצא מן
הפה שהוא כולל מן הכל^{צ"ז} והוא ראה
ה'כל' שנאחו בו באותו הכל שלו, יש
צדיק אובד בצדקו, בוא וראה בזמן
שנתרבו צדיקים בעולם, זה ה'כל' אינו
סר מן 'הלבנה' לעולם, וזה ה'כל' מקבל
כל השפע וגדולה ושמחה שלמעלה,
וכאשר נתמלא הוא שמח ונתגדל
בשביל להזדווג בה'לבנה' והוא מרויח
בעבורה, אבל בזמן שנתרבו רשעים

זוהר זוהר

חקל תפוחין קדישין כיון שהתפוח יש בו
ג' גוונים לבן אדום ירוק המורים גם כן על
'הדר'.

צ"ה. כוונתו שמשמעות אובד הוא כמו תעיתי
כשה אובד (תהלים קיט) ליש אובד מבלי טרף
(איוב ד').

צ"ג. 'כל' זה ספירת היסוד, 'לבנה' זו מדת
המלכות, שמש זה התפארת.

צ"ד. יבואר בזה הטעם שהכל מרמז על מדת
המלכות, כיון שההכל יש בו ג' כחות, מים אש
ורוח, וכן המלכות מנהגת העולם בחסד דין
ורחמים, והיינו כעין זה שהמלכות נקראת

יט הַחֲכָמָה תֵּעָז לְזֹכֶם מַעֲשֶׂה שְׁלִיטִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּעִיר: כ
 כי אָדָם אֵין צְדִיק בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִזְטָא: כא ג
 לְכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יִדְבְּרוּ אֶל הַתֵּן לִבָּךְ אֲשֶׁר לֹא תִשְׁמַע
 אֶת עֲבֹדְךָ מִקְלָלָךְ: כב כי ג פְּעָמִים רַבּוֹת יִדַּע לִבָּךְ אֲשֶׁר
 ג (את) אֶתָּה קָלַלְתָּ אֲזוּרִים: כג כָּל זֶה נָסִיתִי בַּחֲכָמָה אֲמַרְתִּי
 אֲזוּכָמָה וְהִיא רְזוּקָה מִמֶּנִּי: כד רְזוּק מִה שֶׁהָיָה וְעַמּוֹק עָמוֹק

בזמן שלמה האירה המלכות מכל הצדדים

כל זה נסיתי בחכמה אמרתי
 אחכמה והיא רחוקה ממני, הרי למדנו
 ששלמה המלך נחל את 'הלבנה' מכל
 הצדדים, ובימיו עמדה בשלימות לבנה
 ההיא והיתה מבורכת מהכל.. ובכל
 האירה הלבנה, זהו שכתוב (מלכים א'
 ה') ותרב חכמת שלמה מחכמת כל
 בני קדם ומכל חכמת מצרים, ותרב
 דוקא, מחכמת כל בני קדם, זה סוד
 עליון הוא, כמו שכתוב (בראשית לו)
 ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום
 וגו', ואלה נקראים בני קדם, שכלם לא
 נתקיימו מלבד מזה הכולל זכר ונקבה
 שנקרא הדר, שנאמר וימלך תחתיו
 הדר וגו', ולמדנו שאף על פי שהאירה
 הלבנה לא האירה בשלימות, עד שבא
 שלמה המלך שהיה ראוי לעומתה, כמו
 שביארנו שבשבייל זה אמו בת שבע
 היתה צ"ל ומכל חכמת מצרים, זו חכמה
 התחתונה שנקראת שפחה אשר אחר

העוסק בתורה התורה מגינה עליו
 החכמה תעז לחכם מעשרה
 שליטים אשר היו בעיר, אמר ההוא
 טייעא החכמה תעז לחכם, זה משה
 כשעלה לקבל התורה נודעו אתו
 מחנות העליונים, ונאספו על משה
 לשורפו, ונתחזק משה כמו שביארו
 החברים שהקדוש ברוך הוא אמר
 לו למשה וכו' אבל החכמה תעז
 לחכם, כל מי שעוסק בתורה ומתיגע
 בה לשמה, מתחזק בה בתורה בשעה
 שנצרך להיות לו התחזקות וכח להגן
 עליו, והתחזקות וחכמה ההוא מאיזה
 מקום מתחזק, חוזר ואומר מעשרה
 שליטים, אלו עשרת הדברות הכתובים
 בתורה, שהם שליטים עליונים שהאדם
 מתחזק בהם בעולם הזה ובעולם הבא,
 כל רזי העולם וכל המצות וכל החכמה
 שלמעלה ושלמטה בהם תלויים, ובהם
 נכלל הכל, והכל נמצא בתורה, אשרי
 חלקו מי שמתגע בתורה להיות נתחזק
 בהתחזקות לעולם הבא. (ב-קנ:)

צו. בת שבע רומז על מדת המלכות ספירה
 שביעית.

צו. כדאיתא במסכת שבת דף פח:.

בְּיָמֵינוּ: כֹּה סִבּוֹתֵי אֲנִי וְלִבִּי לְדַעַת וְלִתּוֹר וּבִקְשׁ זִכְמוֹה
וְזִשְׁבוֹן וְלְדַעַת רְשָׁע כְּסָל וְהִסְכָּלוֹת הוֹלָלוֹת: כו וּבְמוֹצָא אֲנִי מִר
מִבְּנוֹת אֶת הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הִיא מִצֹּדִים וְזֹרָמִים לְבָה אֲסוּרִים
יָדֶיהָ טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים יִמְלֹט מִבְּנֵה וְזִשְׁבוֹת יִלְכָּד בָּה: כז
רָאָה זֶה מִצְּאֵתִי אֲמָרָה קְהֵלֶת אֲזוֹת לְאֲזוֹת לְמִצְּא זִשְׁבוֹן: כח
אֲשֶׁר עוֹד בִּקְשָׁה נִפְשִׁי וְלֹא מִצְּאֵתִי אָדָם אֲזוֹד מִמָּלְךָ מִצְּאֵתִי
וְאִשָּׁה בְּכָל אֶלֶה לֹא מִצְּאֵתִי: כט לְכָד רָאָה זֶה מִצְּאֵתִי אֲשֶׁר
עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יִשְׂרָאֵל וְהִמָּה בִּקְשׁוֹ זִשְׁבָּנוֹת רַבִּים:

זוהר קהלת

הריחום^א והכל היתה כוללת חכמת שלמה, בקש לעמוד להבין מצות התורה אמה,
חכמת בני קדם וחכמת מצרים.. וכאשר אמרתי אהבמה והיא רחוקה ממני. (א-רבה)

זיו זוהר

צח. היינו חכמות של כחות הטבע.

א מי כְּהוֹזְכֶם וּבְמִי יוֹדֵעַ פֶּשֶׁר דְּבַר זִכְמוֹת אָדָם תְּאִיר פָּנָיו וְעַז
פָּנָיו יִשְׁנָא: ב אֲנִי פִי מֶלֶךְ שְׁמוֹר וְעַל דְּבַרְתָּ שְׁבוּעַת אֱלֹהִים:
ג אַל תִּבְהַל בּוֹפְנִי תִלְךָ אֶל תַּעֲמוֹד בְּדָבָר רָע כִּי כָל אֲשֶׁר
יִזְוֹפֵן יַעֲשֶׂה: ד בְּאֲשֶׁר דְּבַר מֶלֶךְ שְׁלֹטוֹן וּבְמִי יֹאמַר לוֹ מַה
תַּעֲשֶׂה: ה שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דְּבַר רָע וְעַתָּה וּבְשִׁפְטֵי יֵדַע לֵב
זָכֶם: ו כִּי לְכָל זֹוֹפֵן יֵשׁ עֵת וּבְשִׁפְטֵי כִי רָעַת הָאָדָם רַבָּה
עָלָיו: ז כִּי אֵינָנו יֹדֵעַ מַה שִּׁיְהִיָּה כִּי פֶּאֶשֶׁר יִהְיֶה מִי יִגִּיד לוֹ:
ח אֵין אָדָם שְׁלִיט בְּרוּז לְכֹלֹא אֶת הָרוּז וְאֵין שְׁלֹטוֹן בְּיוֹם
הַמּוֹת וְאֵין מַשְׁלֹחַת בַּמְלֹחָמָה וְלֹא יִמְלֹט רָשָׁע אֶת בְּעָלָיו:
ט אֶת כָּל זֶה רָאִיתִי וְנָתַן אֶת לִבִּי לְכָל מַעֲשֵׂה אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה
תַּחַת הַשָּׁמַיִם עֵת אֲשֶׁר שְׁלֹט הָאָדָם בְּאָדָם לָרַע לוֹ: י וּבְכֵן
רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבָרִים וּבָאוּ וּמִמָּקוֹם קְדוֹשׁ יִהְלְכוּ וַיִּשְׁתַּכְּזוּ

זוהר קהלת

רשעים שאינם גמורים יש להם חלק בקדושה

ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו וממקום קדוש יהלכו וגו', מקרא זה יש לעיין בו, שהלא אם הם רשעים אין להם חלק במקום של קדושה, אבל לא כל הרשעים שווים, יש רשע גמור ויש רשע שאינו גמור, רשע שאינו גמור יש לו חלק בקדושה ויש לו חלק במומאה, שמעורבים בו שניהם. ועל זה נאמר ראיתי רשעים קבורים ובאו וממקום קדוש יהלכו, ולא אמר ראיתי רשעים גמורים, כי רשע גמור אין לו חלק בקדושה בודאי, אבל רשע שאין הוא גמור יש לו חלק בקדושה, ובשביל שיטהר ממומאתו מורידים לו בגלגול כמה פעמים עד שיטהר מזוהם ההוא,

משל לאומן שהיה לו כלי כסף מעורב במין אחר, כשרוצה לבררו וללבנו מה עושה, הוא מתיך אותו בכור כמה פעמים עד שנתברר ונתלבן באש, וסוד הדבר (איוב כב) אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם, מהו נהר, זה נהר דינור ששם תוצק הנשמה עד שתתלבן, ומהו אשר קומטו ולא עת, אלו תתקע"ד דורות שנקמטו בלא עת ונסתלקו קודם זמנם, ומביאם הקדוש ברוך הוא בגלגול על כל דור ודור ומחזירם אל היסוד, וזה הוא נהר יוצק יסודם. (זוהר חדש תיקונים)

יש צדיקים שמתים קודם זמנם כדי שלא יחטאו

יש חבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה

בְּעִיר אֲשֶׁר בֵּין עָשׂוּ גַם זֶה הֶבֶל: י אֲשֶׁר אֵין נַעֲשֶׂה פִתְגָם
מַעֲשֵׂה הָרָעָה מִהֶרָה עַל בֵּין מָלֵא לֵב בְּנֵי הָאָדָם בָּהֶם
לַעֲשׂוֹת רָע: יב אֲשֶׁר זֹזְטָא עֲשֵׂה רָע מֵאֵת וּמֵאֲרִיךְ לוֹ כִּי גַם
יֹדַע אֲנִי אֲשֶׁר יִהְיֶה טוֹב לִירְאֵי הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יִירָאוּ מִלְּפָנָיו:
יג וְטוֹב לֹא יִהְיֶה לָרָשָׁע וְלֹא יֵאֲרִיךְ יָמִים כִּצֵּל אֲשֶׁר אֵינְנוּ
יִרָא מִלְּפָנָי אֱלֹהִים: יד יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשֵׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
יֵשׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר מֵגִיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרָשָׁעִים וַיֵּשׁ רָשָׁעִים

זוהר קהלת

יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה
הרשעים וגו', פתח רבי אלעזר ואמר
יש הבל, שלמה המלך עשה ספר הזה
והעמידו על ז' הבלים שהעולם עומד
עליהם, והם ז' עמודים יסודי העולם כנגד
ז' רקיעים, ואלו הם, וילון, רקיע, שחקים,
זבול, מעון, מכון, ערבות,^[א] וכנגדם
הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הבל
הבל, וכמו שאותן שבעה רקיעים יש
רקיעים אחרים דבקים בהם ומתפשטים
ויוצאים מהם, אף כך יש הבלים אחרים
שמתפשטים ויוצאים מאלה, וכולם אמר
שלמה, וכאן סוד של חכמה יש בו, יש
הבל שיוצא מאותן הבלים העליונים
שהעולם עומד עליהם^[ב] וזה נעשה על
הארץ, נתקים בקיומו ונתחזק בתוקפו

הרשעים וגו', אמר רבי יוסי הרי ביארנו
דרכי הקדוש ברוך הוא, שאם רואה
שלאחר זמן יסרה, מקדים ומסלקו מן
העולם בעוד שהוא זכאי קודם שהגיע
זמנו, ועושה בהם דין מתוך אהבתו
להם, זהו שכתוב יש צדיקים אשר מגיע
אליהם כמעשה הרשעים.

פעמים שה' מאריך אפו לרשעים

ויש רשעים אשר מגיע אליהם
כמעשה הצדיקים, שהקדוש ברוך הוא
מאריך להם ימים ומאריך מלכעו
עליהם בשביל שישובו אליו, או לבעבור
שעתיד לצאת מהם בנים טובים. (א-ג):

ז' הבלים כנגד ז' רקיעים

יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר

זוהר זוהר

ומסתבר שהכל הבל נגד ערבות, כי הבינה הכל
בה והיא מולדת הכל.
ק. זה הסוד הוא אותו הסוד שנרמז בהפסוק
ואופן אחד בארץ, כידוע דהיינו אור מדת
המלכות שמתפשט בעולם הזה בשם שכינה,
שכל תוקפה והתחזקותה בעולם הזה הוא על
ידי עבודת ישראל בתורה ותפלה ומצות שהיא
מעלה אותם לעילא ועל ידה תבא השפע לעולם
הזה להתחלק בפרטיות.

צט. שבעה רקיעים שחושב כאן הוא כמובא
במסכת חגיגה (יב:) אבל המפורשים על פי
חכמת הקבלה יחשבו אותם לשמנה רקיעים,
והגמרא חושב שחקים שהם שני רקיעים לרקיע
אחד, וכך סדרם, וילון מלכות, רקיע יסוד,
שחקים נצח והוד, זבול תפארת, מעון חסד,
מכון גבורה, ערבות בינה, וכן חשב שלמה
רק ז' הבלים, הבל א', הבלים ב' הרי ג', ועוד
הפעם הבל הבלים הרי ששה, הכל הבל הרי ז',

זוהר קהלת

אליהם כמעשה הצדיקים שיושבים בשקט ושלוה בעולם הזה, דין אין מגיע עליהם כאילו עשו מעשים של צדיקים, ולמה אלא לפי שנגלה לפני הקדוש ברוך הוא שיחזרו בתשובה, או שיצא מהם זרע אנשי אמת בעולם, כגון תרה שיצא ממנו אברהם אחז שיצא ממנו חזקיהו, ולפיכך הן מצד הצדיקים והן מצד הרשעים ההבל שאמרנו נעשה ונתחזק על הארץ כמו שנתבאר.

צדיקים ורשעים העומדים בנסיונות

דבר אחר יש הבל אשר נעשה על הארץ, כמו שאמרנו שנתחזק על הארץ, ובמה, מפני שיש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים, מגיע לידם שיעשו כמעשה הרשעים, כגון בת עובד כוכבים ומזלות או אחד מאותן המעשים שהם מעשה הרשעים, והם עומדים בנסיונם מאימת רבונם ואין רוצים להטמא, כגון כמה צדיקי אמת שהגיע לידם כמעשה הרשעים, והם היו גבורי כח שעשו רצון קונם ולא חטאו, ובשביל זה ההבל נעשה על הארץ ונתחזק בתוקפו, ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים, שמגיע לידם מצוה אחת שהוא מעשה הצדיקים, וזוכים בה ועושים אותה, כגון גזלן מרצח היה נמצא בהרים עם גזלנים

במעשים טובים שעל הארץ ובעלייתם שהם עולים מן הארץ, וזה ההבל נתמנה על הארץ, וכל תוקפו וקיומו באותן נשמות הצדיקים שנלקטים מן הארץ כאשר הם זכאים עד לא סרחו, בעוד שנותנים ריה טוב^א כגון חנוך שנאמר בו ואיננו כי לקח אותו אלהים, ולקחו טרם שהגיע זמנו ומשתעשע בו, וכן שאר צדיקי עולם, שלמדנו על שני דברים נסתלקים צדיקים מן העולם טרם שמגיע זמנם, אחד על עונות הדור שכאשר מתרבים הרשעים בעולם אותן צדיקים שנמצאים ביניהם נתפסים בשביל עונות הרשעים, ואחד כאשר נגלה לפני הקדוש ברוך הוא שיחטאו אחר זמן, מסלקם מן העולם טרם שמגיע זמנם, זהו שכתוב אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים, מגיע עליהם דין שלמעלה כאילו עשו חטאים ומעשים של רשעים, שהרי פעם אחת שאל רבי יוסי בן רבי יעקב איש כפר אונו לרבי מאיר, בזמן שרבי עקיבא וחבריו נסתלקו מן העולם ומתו במיתות משונות, ואמר לו איזה נמצא ענין זה בכל התורה כולה, אמר לו ולא, והא אמר שלמה אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים, שמגיע עליהם דין מלמעלה כאילו עשו פשעים ומעשים של רשעים, ויש רשעים שמגיע

זוהר זוהר

הצדיקים, ועל ידי אותן נשמות הצדיקים ניתן לה תוקף ועוז שלא תהיה ברוגז על זה העולם ולא תסתלק השמימה, ועל פי זה המשמעות של יש הבל אשר נעשה על הארץ, היינו שמדת המלכות והשכינה הקדושה נתתקנת ונתחזקת על הארץ על ידי עבודת הצדיקים.

קא. פירוש שתוקפה וקיומה של השכינה בעולם הזה בזמן שרשעים מתרבים בעולם ואין לה מקום לשכון בארץ ומבקשת להסתלק ולעלות השמימה, ואם יהיה כך יעשה מדת הדין חורבן גדול בארץ, ואז הקדוש ברוך הוא עושה רפואה הידועה שיוורד בגנים ללקוט שושנים נשמות

שְׁמוֹנִיעַ אֱלֹהִים כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים אֲמַרְתִּי שְׁגָם זֶה הֶבֶל: טו
 וּשְׁבֻחָתִי אֲנִי אֶת הַשְׁמוּחָה אֲשֶׁר אֵין טוֹב לְאָדָם תְּנוּחַת הַשְּׁמִישׁ
 כִּי אִם לְאֹכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁמוּחַ וְהוּא יִלְוֶנוּ בְּעִמְלּוֹ יָמֵי זִמְיוֹ
 אֲשֶׁר נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים תְּנוּחַת הַשְּׁמִישׁ: טז כֹּאֲשֶׁר נָתַתִּי אֶת לְבִי
 לְדַעַת זִכְמוֹת וּלְרֹאוֹת אֶת הָעֵנָן אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ כִּי
 גַם בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה שִׁנָּה בְּעֵינָיו אֵינֶנּוּ רֹאֶה: יז וְרֹאִיתִי אֶת כָּל

**מהכל משובח אדם שאוכל ושותה
 ושמה עם ה'**

ושבחתני אני את השמחה אשר
 אין טוב לאדם תחת השמש כי אם
 לאכל ולשתות ולשמוח והוא ילונו
 בעמלו וגו', אמר רבי שמעון וכי
 שלמה המלך משבח כל זה, אלא
 ושבחתני אני את השמחה, זו שמחת
 המלך הקדוש בזמנים של שבת וימים
 טובים, שמכל מעשים טובים שהוא
 עושה אין טוב לאדם תחת השמש כי
 אם לאכול ולשתות, ולהראות שמחה
 באותן הזמנים, בשביל שיהיה לו חלק
 לעולם הבא, והוא ילונו בעמלו, מי
 ילונו, זה הקדוש ברוך הוא, הוא ילונו
 וילך עמו להכניסו לעולם הבא.

**הוצאות שבתות וימים טובים
 נקראים הלואה לה'**

דבר אחר והוא ילונו, מי זה האדם
 שאוכל ושותה ושמח בשבת וימים
 טובים, כל מה שמוציא על אכילה

עובדי כוכבים ומזלות, וכאשר יהודי
 היה עובר שם היה מצילו ומשמרו מהם,
 והיה קורא עליו רבי עקיבא יש רשעים
 אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים,
 וכגון אותו רשע שהיה בשכנותו של
 רבי חייא, שבלילה אחד פגע בה באשה
 ההיא שהיתה חולכת לבית בתה, רצה
 לאנסה, אמרה לו בבקשה ממך הוקיר
 לרבוך ואל תחטא עמי, הניחה ולא
 חטא עמה, על זה נאמר ויש רשעים
 אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים,
 אמרתי שגם זה הבל, וכמו שמתחזק
 הבל ההוא עם אותן הצדיקים שמגיע
 לידם מעשה רשעים ואין חוטאים, אף
 כך מתחזק עם אותן הרשעים שמגיע
 לידם מעשים של צדיקים ועושים
 אותם, שלמדנו ברא הקדוש ברוך הוא
 צדיקים ורשעים בעולם, וכמו שהוא
 מתכבד בעולם במעשה הצדיקים, אף
 כך מתכבד הוא ברשעים כאשר עושים
 מעשים טובים בעולם כמו שאמרנו, ועל
 כך כתוב את הכל עשה יפה בעתו. (ב-ה:)

מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי לֹא יוּכַל הָאָדָם לְמוֹצֵא אֶת הַמַּעֲשֵׂה
אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תוֹת הַשָּׁמַיִם בְּשֵׁל אֲשֶׁר יַעֲמֹל הָאָדָם לְבַקֵּשׁ
וְלֹא יִמָּצֵא וְגַם אִם יֹאמַר הַזֶּזְכֶּם לְדַעַת לֹא יוּכַל לְמוֹצֵא:

זוהר קהלת

כל הנוגע באשה או מקבל ממנה מידה לידו [בשביל שישתכל בה] לא ינקה מדינה של גיהנם, שנאמר יד ליד לא ינקה רע, זהו שכתוב אסורים ידיה ודאי, וחד אמר מן הנקבות באות כל מיני נחש וכישוף וכל הרהורים רעים, ואלמלי שאסורים ידיה, שאין מניחים אותה מן שמים, היו הורגין וממיתין כרצונן כל עת וזמן שהנקבות יודעות בכשפיהן להשביע לאנשים שישלימו רצון שלהן, ובמה בשמות של טומאה ובדברים עמוקים אחרים, לפיכך כתוב מכשפה לא תחיה ולא כתיב מכשף.

(זוהר חדש מדרש רות)

ושתיה הוא ילונו להקדוש ברוך הוא בהלואה, והקדוש ברוך הוא יתן לו כפל כפלים מכל מה שהוציא על זה, בשני דברים מלוח האדם להקדוש ברוך הוא, כאשר מרחם על עניים, וכאשר מוציא על שבתות ומועדים להתענג בהם, בזה מלוח הכל להקדוש ברוך הוא, כמו שכתוב (משלי יט) מלוח ה' חונן דל וגמולו ישלם לו. (ב-רנה).

חומר איסור נגיעת אשה או קבלה מן האשה

ומוצא אני מר ממוות את האשה וגו' אסורים ידיה וגו', מה אסורים ידיה, רבי ינאי ורבי יהושעא, חד אמר

א כי את כל זה נתתי אל לבי ולבור את כל זה אשר הצדיקים והזוכים ועבדיהם ביד האלהים גם אהבה גם שנאה אין יורע האדם הכל לפניהם: הכל כאשר לכל מקרה אזור לצדיק ולרשע לטוב ולטהור ולטמא ולזבז ולאשר איננו זבז בטוב כוונת הנשבע כאשר שבועה ירא: זה רע בכל אשר נעשה תזות השמש כי מקרה אזור לכל וגם לב בני האדם מלא רע והוללות בלבבם בזויהם

זוהר קהלת

חומר איסור הוצאת זרע לבטלה

בחיים למען תחיה וגו', עיקרו של חיים בעולם הבא הוא, ואותן הרשעים מחוסרי אמונה מה הם אומרים, כי מי אשר יבחר אל כל החיים יש בטחון, כל החיים בעולם הזה הוא, ומסורת בידם כי ללב חי הוא טוב מן האריה המת, וכיון שאומרים כך איך יהיה להם חיים בעולם ההוא, ועל כן זה רע ודאי, שלא ידורו אצל מלך העליון ולא יהיה להם חלק בו. (ג-קנח).

בעולם הזה הצדיקים יודעים שעתידים ליתן את הדין

כי החיים יודעים שימותו והמתים אינם יודעים מאומה, אמר רבי פרחיה הרי אמרו שאפילו הרשעים יודעים בעולם ההוא, יודעים בצער שלהם ויודעים בכבוד הצדיקים ובדינם של הרשעים, אם כן מהו והמתים אינם

זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש כי מקרה אחד לכל וגו', אמר רב חגי מהו זה רע, זה הוא מי שמוציא זרע לבטלה ומשחית דרכו, לפי שזה אין הקדוש ברוך הוא משרה שכינתו עליו, ולא יהיה לו חלק בעולם הבא, זהו שכתוב (תהלים ה') כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע, ועל כן אמר זה רע, שלא יהיה לו מדור למעלה, כי 'מקרה' אחד לכל וגם לב בני האדם מלא רע והוללות בלבבם בחייהם, שמות נשרש בלבבם, הם מחוסרי אמונה^[1] ואין להם חלק בהקדוש ברוך הוא ובאותן בני האמונה, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, זהו שכתוב ואחריו אל המתים^[2] בוא וראה הקדוש ברוך הוא הזהיר לבני העולם ואמר (דברים ל') ובחרת

זוהר זוהר

מאן דיהיב חיי יהיב מזוני.

קב. ואחריו אל המתים, כי מי שנושא אשה ומוליד בנים הרי נשאר אחריו דור אל החיים, אבל מי שאין רוצה להוליד בנים הרי אחריו אל המתים.

קב. הם מחוסרי אמונה שיראים לישא אשה ולהוליד בנים שזה רחיים על צוארם, והם בעלי מקרה משחיתים דרכם ומוציאים זרע לבטלה, ומתים בלא בנים, ולכן אין להם חלק בעולם הבא, אבל מי שהוא איש אמונה בוטח על הקדוש ברוך הוא נושא אשה ומוליד בנים כי

וְאֶחָדָם אֶל הַמִּתִּים: ה' כִּי מִי אֲשֶׁר (יְבוֹרָה) יִזְכֹּר אֶל כָּל הַחַיִּים
 יֵשׁ בְּטוֹחֹן כִּי לְכָלֵּב זֶה הוּא טוֹב מִן הָאֲרִיָּה הַמִּתִּ: ה' כִּי
 הַחַיִּים יוֹדְעִים שְׂמִימָתוֹ וְהַמִּתִּים אֵינָם יוֹדְעִים מְאוּמָה וְאֵין עוֹד
 לָהֶם שָׂכָר כִּי נִשְׁכַּח זְכָרָם: ו' גַּם אֶהְבֶּתֶם גַּם שְׂנֵאתֶם גַּם
 קִנְאתֶם כָּבֵד אֶבְדָּה וְזוֹלָק אֵין לָהֶם עוֹד לְעוֹלָם בְּכָל אֲשֶׁר
 נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַיִם: ז' לֵךְ אֶכֶל בְּשִׂמְזוּת לִזְמוּרָה וְיִשְׁתַּח בְּכָל
 טוֹב יֵינָךְ כִּי כָבֵד רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשִׂיךָ: ח' בְּכָל עֵת

זוהר קהלת

אכל בשמחה לחמך וגו', מה היה רואה
 שלמה שאמר מקרא הזה, אלא שלמה כל
 דבריו בחכמה היו, וזהו שאמר לך אכול
 בשמחה לחמך, שבשעה שהאדם הולך
 בדרכיו של הקדוש ברוך הוא, מקרבו
 הקדוש ברוך הוא אליו ונותן לו שלווה
 ומנוחה, ואז הלחם והיין שהוא אוכל
 ושותה בשמחת הלב, תהיה בשביל
 שהקדוש ברוך הוא רצה במעשיו^א.

לעטר את המלכות בחדש וגבורה

אמר לו זה הנער אם כן הרי אמרת
 שכל דברי שלמה בחכמה היו, איה
 היא החכמה כאן^ב? אמר לו בני תבשל
 בשולך ותבין מקרא הזה^ג אמר לו עוד
 טרם שאבשל ידעתי, אמר לו מניין לך,
 אמר לו שמעתי קול אחד מאבי שהיה
 אומר במקרא הזה, ששלמה הוא מזהיר
 לו לאדם להעמידה לכנסת ישראל

יודעים מאומה, אלא זהו בעולם
 הזה כתוב, הצדיקים נקראים חיים,
 שמסתכלים ויודעים שימותו ושעתידים
 ליתן את הדין, שיש דין ויש דיין, כמו
 שכתוב והחי יתן אל לבו, אבל הרשעים
 נקראים מתים, שאין יודעים ואין
 משגיחים ואין מסתכלים בעניני עולם
 הבא, שהוא עולם של חיי הנשמות
 והרוחות, אלא מסתכלים במעשים של
 עולם הזה שהוא עולם הגוף, ולפיכך
 נקראים מתים, שאין הם מן בני החיים.

(זוהר חדש מדרש רות)

אדם ההולך בדרכי ה' יש לו שלווה
 לך אכל בשמחה לחמך ושתה
 בלב טוב יינך כי כבר רצה האלהים
 את מעשיך, רבי חייא קם לילה אחד
 לעסוק בתורה, והיה עמו ר' יוסי זוטא
 כשהיה נער, פתח רבי חייא ואמר, לך

זוהר זוהר

כדומה.
 קה. הוא לא הסתפק בכונה של חסידות
 בפשטות, אלא הפין דוקא להעמים כאן איזה
 טעם על פי סוד.
 קו. פירוש עודד נער כמו פרי בוסר טרם
 הבישול.

קד. פירוש שלא תהיה השמחה בשביל טוב
 הגשמיים שנתן לו ה' יתברך אלא בעבור
 הרוחניות, שעל ידי זה הוא מבין שרצה ה'
 יתברך את מעשיו, וזהו על דרך שחשבו חכמינו
 זכרונם לברכה הזמנים שיוצא כרוז מן השמים
 לישראל זה הפסוק, כמו לאחר יום הכפורים ועוד

יְהִי בְּגִדֶיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל רֹאשְׁךָ אֵל יִזְכָּר: ט רֵאָה זֵאִים

זוהר קהלת

וראה הקדוש ברוך הוא ברא את האדם בסוד של חכמה, ועשה אותו באומנות גדולה, ונפח באפיו נשמת חיים, להבין ולהשכיל בסודות החכמה לדעת בכבוד רבונו, כמו שכתוב (ישעי' מג) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, ולכבודי בראתיו דוקא^{ק"ה} וסוד הדבר של ולכבודי בראתיו למדתי, שהרי הכבוד שלמטה סוד כסא הקדוש אינו נתתקן למעלה אלא מתוך התקון של בני העולם^{ק"ו}, כאשר הם אנשים זכאים וחסידים ויודעים לתקן תקונים זהו שכתוב ולכבודי בראתיו, בשביל כבודי הזה לתקנו בעמודים חזקים^{ק"ז} ולפארו בתקונים ועדיים שלמטה, למען יתעלה כבודי הזה בזכות הצדיקים אשר על הארץ, לפיכך בראתיו בדמיון של כבוד העליון שאלו התקונים בוי^{ק"ח}

בשמחה, שהוא צד בחינת ימין, והוא הלחם שיתעטר בשמחה, ואחר כך שיתעטר ביין שהוא בחינת שמאל, בשביל שתהיה נמצאת בהאמונה של הכל, שמחה שלימה בימין ושמאל, וכאשר תהיה בין שניהם אז כל הברכות שרויות בעולם^{ק"י} וכל זה כאשר הקדוש ברוך הוא מרוצה במעשה האנשים, זהו שכתוב כי כבר רצה האלהים את מעשיך, בא רבי חייא ונשקו, אמר חייך בני שדבר הזה הנחתי בעבורך, ועתה אני יודע שהקדוש ברוך הוא רוצה לעטרך בתורה. (ב-כט.)

האדם שלמטה דמיון שלמעלה

בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר, אמר רבי אלעזר מקרא זה נתבאר ונדרש, אבל בוא

זוהר זוהר

ק"ז. כסא עם שם התואר אחד היינו מלכות, ועם ב' שמות התואר כמו כרסיא יקרא קדישא או כרסיא קדישא עלאה היינו בינה, וכרסיא קדישא היינו המלכות והשכינה הקדושה שנקראין כבוד תתאה תתעלה ותתתקן להזדווג עם התפארת כבוד עלאה על ידי עבודת ישראל בתורה תפלה ומצות כדי להמשיך שפע מלמעלה למטה.

ק"ח. עמודים תקיפין הם תורה ועבודה וגמילות חסדים, והתכשיתין הם המחשבות בכוונות ויהודים.

ק"ח. רצה לומר שכדי שיהיה לאדם כח הגדול הזה לגרום תיקונים למעלה בעבודתו בראו הקדוש ברוך הוא עם כחות של בריאה יצירה ועשיה שיהיה בו נשמה ורוח ונפש אלהות כדמיון כבוד העליון שאלו ג' התיקונים בו, וצריך לומר שכבוד העליון דכאן היינו התפארת, ומה שאומר שתיקונים האלו בו, בריאה בשמאל

ק"ז. פירוש שהשכינה הקדושה נקראת לחם, והמכוון הוא לעטרה תהלה במדת החסד והרחמים, שזה מביא שמחה, ואחר כך לעטרה במדת הגבורה, כי יין מורה על גבורה, ועל ידי מה, על ידי כי כבר רצה האלהים את מעשיך, פירוש על ידי מצות ומעשים טובים, וכיון שנשקו רבי חייא זה מורה שיש להעמים כאן מכיון הזה, הגם שקשה להבין על פי זה משמעות הכתוב, ואולי אפשר לפרש על פי הכתוב לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי, כי לחם מורה על תורה שבכתב, ויין מורה על תורה שבעל פה ואף על פי כן אין המדרש עיקר אלא המעשה.

ק"ח. בראתיו דוקא, פירוש שעיקר תכלית בריאת האדם הוא בשביל שיוכה להנשמה ולתקנה, והנשמה מקורה בעולם הבריאה בינה, אבל הרוח מקורו בעולם היצירה תפארת, וגוף ונפש מעולם העשיה מלכות.

זוהר קהלת

הזה ברא את האדם בארץ שהוא כדמיון אותו כבוד העליון, לתקן לזה הכבוד שיהיה נכלל מכל הצדדים, כבוד העליון יש בו שלשה אלה, האדם למטה יש בו שלשה אלה, שיהיה נכלל כבוד התחתון שהוא מלמעלה ומלמטה להיות שלם בכל הצדדים^{ק"ב} זכאי הוא האדם שזוכה במעשיו להיות כדמיון הזה, ועל כן כתוב בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר, כמו שלכבוד העליון ההוא שמן משחת הקודש לא נמנע ממנו מסוד עולם הבא^{ק"א} אף כך להאדם שמעשיו מתלבנים תמיד, שמן משחת קודש ההוא לא יהיה נמנע ממנו תמיד, ובמה זוכה האדם להתענג בענג העליון ההוא, בשלחן שלו, כמו שהוא מענג על שלחנו נפשות עניים, שנאמר (ישעיה נח) ונפש נענה תשביע, מה כתוב אחריו, אז תתענג על ה' וגו', שאף כך הקדוש ברוך הוא משביעו בכל אותן התענוגים של שמן משחת קודש העליון, שנשפע ונמשך תמיד לאותו כבוד העליון. (ב-קנה).

בריאה לצד השמאל, יצירה בימין כמו שכתוב (ישע' מה) יוצר אור ובורא חשך, עשיה באמצע, כמו שכתוב אני ה' עושה כל, וכתוב עושה שלום ובורא רע, וכתוב עושה שלום במרומיו, ועל כן בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כתקון העליון, ולכך מפני שהאדם הוא בארץ ויש לו לתקן כבודי ההוא, עשיתי בו תקונים של כבוד העליון, שיש בו גם כן בריאה ועל כן בראתיו, ובאותו כבוד העליון יש בו יצירה, ועל כן יצרתיו, תקון זה נתתי בו באדם להיות הוא בארץ בדמיון אותו כבוד העליון, בכבוד העליון ההוא יש בו עשיה, ועל כן אף גם באדם כתוב עשיתיו, להיות הוא כדמיון אותו כבוד העליון שמתקן ומברך לכבוד התחתון, ומוניין שכבוד העליון ההוא יש בו שלשה אלה, שכתוב בו יוצר אור ובורא חשך עושה שלום, יוצר אור הרי יצירה, ובורא חשך הרי בריאה, עושה שלום הרי עשיה, וזה הוא כבוד העליון שמתקן ומברך ומפרנס בכל צרכיו לכבוד התחתון^{ק"ב} וכדמיון

זוהר זו

ק"ב. פירוש שהתפארת משפיע למלכות כל הפרנסה שנצרכה לפרנס את התחתונים. **ק"ג.** התכללות המלכות והשכינה מעילא ומתתא היינו שנעשית כסולם שהיא מעלה מלמטה למעלה עבודת ישראל, ומורידה מלמעלה למטה שפע הנצרכת לעולם הזה, והיינו עולים ויורדים בו. **ק"ד.** פירוש שמעולם הבינה שנקרא עלמא דאתי נשפע השפע מן החכמה להתפארת על ידי הבינה, ובשביל זה נקרא שפע החכמה שמן משחת קודש.

יצירה בימין ועשיה באמצע קשה להבין ומפרשי זוהר נדחקו בפירושו, כי הלא התפארת הוא שורש עולם היצירה, ואולי אפשר לומר כונתו שהתפארת בעצמו יש בו גם כן ג' מדרגות של נפש רוח נשמה, וכיון שהוא עלול לעומת הבינה עילתו וכל עלול אינו יכול להשיג לגמרי עילתו וחשובה כחשך לעומתו לכך נקראת הבריאה אצל התפארת סטר שמאלא וחשך, כיון שהשגתו בה חלושה, כמו אדם התחתון שאין יכול להשיג נשמה שבראשו, הגם שהיא אור אבל אצל השגת האדם היא חשך.

עם אשה אשר אהבת כל ימי הבלך אשר נתן לך תנות
השמש כל ימי הבלך כי הוא זלקך בחיים ובעמלך אשר
אתה עמל תנות השמש: כל אשר תמצא ידך לעשות
בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול

(ירמיה לא) ואהבת עולם אהבתיך, מתי,
בזמן שצד הימין אוחז בה, שנאמר על
בן משכתיך חסד, כל ימי חיי הבלך^(קפז)
לפי שהיא מתקשרת בחיים, והוא עולם
שחיים שורה בו^(קצ) שהרי עולם הזה אין
שורה בו חיים, לפי שהם תחת השמש,
ואין מגיעים לכאן אותן האורות של
השמש ההוא, ונעברו מן העולם מיום
שנחרב בית המקדש, שנאמר (ישעיה
יג) חשך השמש בצאתו וגו', מהו חשך
השמש, שהעלה אורו ואינו מאיר, כמו
שכתוב (שם נז) הצדיק אבד וגו', כי הוא
חלקך בחיים, זה הוא הזדוגות ה'שמש'
בה'לבנה', ונצרך לחבר הלבנה בהשמש
והשמש בהלבנה שלא להפרידם, וזה
הוא חלקו של אדם ליכנס בו לעולם
הבא, מה כתוב אחריו.

צריך לעשות טוב לנשמה

כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך
עשה, כי אין מעשה וחשבון ודעת
וחכמה בשאול אשר אתה חולך שמה,

האדם צריך לגרום שיהיה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה

ראה חיים עם אשה אשר אהבת
כל ימי חיי הבלך וגו', אמר רבי שמעון
כאן יש סוד, שצריך האדם להכליל חיים
במקום הזה, זה בלא זה אין יכול להיות,
וצריך האדם להכליל מדת יום בלילה
ומדת לילה ביום, וזהו ראה חיים עם
אשה אשר אהבת^(קפז) מה הטעם מפני
כי הוא חלקך בחיים, שהחיים לא ינוחו
אלא על זה, ובעמלך אשר אתה עמל
תחת השמש, כמו שכתוב (משלי ג') בכל
דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך. (ג-קעז)

אשרי הזוכה לעולם הבא

ראה חיים עם אשה אשר אהבת
וגו', כי הוא חלקך בחיים וגו', אמר רבי
שמעון בוא וראה, מקרא זה סוד עליון
הוא ונתבאר, ראה חיים, אלו החיים של
עולם הבא, שזכאי הוא אדם הזוכה בו
כראוי, עם אשה אשר אהבת, זו כנסת
ישראל, לפי שבה כתוב אהבה, שנאמר

קפז. כל ימי חיי הבלך יפורש על כל הימים
שאתה גורם הארת אור החיים בהבלך, זו כנסת
ישראל מדת המלכות שנקראת הבל כנזכר
לעיל והיא תשוקתה להתקשר בחיים, פירוש
בהתפארת שנקרא עין החיים, על ידי עבודת
ישראל.

קצ. אם נגרום ואיהו בו' לשון זכר יפורש
שהתפארת הוא עולם דחיים שריין ביה, ועלמא

קפז. כוונתו שאשה היינו מלכות מדת לילה,
וחיים זה התפארת שנקרא עין חיים מדת יום,
וצריך האדם לגרום יחוד שניהם, היינו יחוד
קודשא בריך הוא ושכינתיה, ועל זה מביא הפסוק
בכל דרכיך דעהו, רצונו לומר שבכל דרכי האיש
צריך לגרום היחוד של ה' עם ו', וזהו 'דעהו'
כלומר דע ה' ו', דע הוא מלשון והאדם ידע וגו',
ה' מלכות שכינתא קדישא, ו' תפארת.

זוהר קהלת

יש לעיין בו, וכי שלמה שחכמה עליונה
 חיתה בו יותר על כל בני העולם יאמר
 מקראות המורים שהותרה רצועה,
 אלא ודאי כל דברי שלמה המלך על
 סודות החכמה נאמרו, בוא וראה כל
 אשר תמצא ירך לעשות בכחך עשה,
 זה הוא שצריך האדם להכליל שמאל
 בימין, וכל מה שהוא עושה נצרך לו
 שלא יהיה אלא התכללות בימין^{קס"ו} כל
 אשר תמצא ירך, זו השמאל, לעשות
 בכחך, זה הוא הימין, כמו שכתוב ימין
 ה' נאדרי בכה, וכיון שהאדם יהיה נזהר
 שכל מעשיו יהיו לצד הימין ויכליל
 שמאל בימין, כן ישרה הקדוש ברוך
 הוא שכינתו עליו בעולם הזה, ויאסוף
 אותו אליו לעולם הבא, ואל יאמר האדם
 בשעה שאבוא לעולם ההוא אז אבקש
 רחמים מאת המלך ואשוב לפניו, אלא
 כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה
 לאחר שנפטר האדם מעולם הזה, ואך
 אם חפץ האיש שהמלך הקדוש יאיר לו
 בעולם ההוא, ויתן לו חלק לעולם הבא,
 יעמל בעולם הזה להכליל מעשיו בימין,
 וכל מעשיו יהיו לשמו של הקדוש ברוך
 הוא, שהרי אחר כך כאשר יהיה נאסף
 מעולם הזה להיות נידון בדין תקיף
 בדינה של גיהנם, אין שם עצה וחכמה
 ודעת להנצל מן הדין.

מקרא זה יש לעיין בו, כל אשר תמצא
 ירך לעשות, וכי הותרה רצועה איש כל
 מה שיכול, אלא לעשות בכחך כתוב,
 מהו בכחך, זו נשמת האדם שהיא כחו
 של אדם לזכות בה לעולם הזה ולעולם
 הבא.

יעשה מצות בעולם הזה וישאר לו פירותיו לעולם הבא

דבר אחר בכחך, זו היא אותה
 האשה שאמרנו^{קס"ז} שהיא חכה להתחזק
 בה בעולם הזה ובעולם הבא, וצריך
 האדם לזכות בה בעולם הזה באותו
 הכח, בשביל שיתחזק בה בעולם ההוא,
 מה המעם, לפי שלאחר שיוצא האדם
 מעולם הזה אין בו כח לעשות דבר,
 ולומר עתה מכאן והלאה אעשה מעשים
 טובים, כי בודאי אין מעשה וחשבון
 ודעת וחכמה בשאול וגו', אם אין האדם
 זוכה בעולם הזה לא יזכה בה אחר כך
 בעולם ההוא, ויש מעשים טובים שאדם
 אוכל פירותיהם בעולם הזה, והקרן
 נשאר לו לעולם הבא להתפרנס מהם.
 (ב-קצו:)

צריך להכליל שמאל בימין

כל אשר תמצא ירך לעשות בכחך
עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה
בשאול וגו', אמר רבי שמעון מקרא זה

זוהר זוהר

קית. זו השכינה הקדושה.
קיט. פירוש שכל המעשים יהיו מיוסדים על
 מדת החסד, ומלבד זה גם בכל מלאכה ועשיה
 פשוטה צריך ליתן קדימה לצד הימין בכוונה
 להגביר הימין על השמאל בהנהגת העולם.

דא יפורש על המלכות וכו', ואם נגרום ואיחי
 ב' לשון נקבה יפורש על המלכות, שכאשר
 ישראל גורמים בעבודתם יחוד תפארת ומלכות
 אז נעשית היא עולם דחין שריין ביה, ולפי זה
 יפורש ועלמא דא כפשוטו שמוסב על עולם הזה
 וכו'.

זוהר קהלת

כל זמן שחנר דולק...

כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך

עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת
וחכמה בשאול אשר אתה הלך שמה,
אמר רבי אבא משם רבי פנחס בן יאיר,
כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה
וגו', כמה יפה לו לאדם בעוד שהנר
דולק ושורה על ראשו להתיגע ולעשות
רצון קונא^א לפי שאור הנר ההוא נקרא
'כח' השורה עליו, ועל זה כתוב יגדל
נא כח ה', כח ה' זה הוא 'כח' השורה
על ראשיהם של צדיקים, ועל כל אותן
שמתגיגעים לעשות רצון קונם, וזהו
שלמדנו כל העונה אמר יהא שמיה
רבא מברך בכל כחו וכו', שהרי בודאי
נצרך לעורר כל האיברים בכח חזק, לפי
שבהתעוררות חזקה שמתחזק נתעורר
אותו 'כח' עליון הקדוש, ונתעלה בתוך
הקדושה ונשבר הכח ותוקף של צד
הטומאה, ועל כן בכחך אתה צריך
לעשות רצון קונך, כי אין מעשה
וחשבון וגו', לפי שבאותו הכח יש
מעשה היגיעה^א להתיגע בזה העולם
שנקרא מעשה עולם המעשה להשלים
סוף המחשבה וחשבון, זה הוא עולם
שתולה בדבור, שהרי החשבון בדבור
תולה, ועל כן כל גימטריאות ותקופות
ועבורין שבעולם הם כהלכנה, ודעת,
זה הוא הסוד של ששה צדדים התלויים
במחשבה, ונקראים עולם המחשבה

הצדיקים מביטים ברשעים בשאול
ואינם נשארים שם

דבר אחר כי אין מעשה וחשבון
ודעת וחכמה בשאול, כגיהנם יש בו
מדורים על מדורים, מדור התחתון שאול,
מדור תחתון ממנו אבדון, זה סמוך לזה,
מי שיורד לשאול ידונו אותו שם, ומשם
יצפצף ויעלה, זהו שכתוב (שמואל א' ב')
מוריד שאול ויעל, ומי שיורד לאבדון אינו
עולה משם לעולם, ומי שיש בו מעשה,
זהו מעשים טובים, או מי שהוא מן בעלי
חשבון, כיון שבכל לילה ולילה מרם ישכב
צריך האדם לעשות חשבון ממעשיו
שעשה כל אותו היום, וישוב מהם אם
הם רעים ויבקש עליהם רחמים, מפני
מה באותה שעה, לפי שבשעה ההיא עין
של מיתה שורה בעולם, וכל בני העולם
טועמים טעם מיתה, ואלה נקראים בעלי
חשבון, או מי שמתגיגע בדעת ובחכמה
לדעת את קונו, כל אלה כאשר יוליכום
במדרגה של שאול להביט ולהסתכל
באותן הרשעים שנמרדו כגיהנם, הם
לא ישארו שם ולא יהיו נמצאים ביניהם,
זהו שכתוב כי אין מעשה וחשבון ודעת
וחכמה בשאול, הם לא יהיו נמצאים
להשאר שם, אלא יעלו משם למעלה
מעלה במקום שהרבה מאורות ומנורות
והרבה תענוגים נמצאים שם, והקדוש
ברוך הוא יבוא להשתעשע עמו עם שאר
הצדיקים הנמצאים בגן עדן. (ג-קעה).

זו זוהר

קכא. פירוש כי כל הבא לטהר מסייעין לו
מן השמים שיהיה לו כח להתיגע בעבודת
ה' יתברך, והזהר בא לו מן זה הכח של אור
השכינה.

קכב. זה ניצוץ אור השכינה שנקראת כח ה'
כיון שכל הנהגת עולם הזה מכה מדת המלכות
והשכינה הקדושה היא ככתוב ומלכותו בכל
משלה.

אֲשֶׁר אֶתָּה הַלֵּךְ שָׁמָּה: י' שִׁבְתִּי וְרָאִיתִי תַּזְזוּת הַשָּׁמַיִשׁ כִּי לֹא
לְקָלִים הַמְרוּץ וְלֹא לַגְּבוּרִים הַמְלֻזָּמָה וְגַם לֹא לַזִּכְכָּמִים
לָזוּם וְגַם לֹא לַנְּבִנִים עֵשֶׁר וְגַם לֹא לַיִדְעִים זֶזֶן כִּי עֵת וּפְנֵעַ
יִקְרָה אֶת כָּלָם: י"ב כִּי גַם לֹא יֵדַע הָאָדָם אֶת עֲתֹו פְּדָגִים
שְׁנֵאֲזֻזִּים בְּמִצּוֹדָה רָעָה וּכְצִפְרִים הָאֲזֻזוֹת בְּפוֹז כָּהֶם יוֹקְשִׁים
בְּנֵי הָאָדָם לַעֲת רָעָה כְּשֶׁתְּפֹל עֲלֵיהֶם פְּתָאֵם: י"ג גַּם זֶה
רָאִיתִי זִכְכָּמָה תַּזְזוּת הַשָּׁמַיִשׁ וְגִדּוּלָה הִיא אֵלַי: י"ד עִיר קִטְנָה

זוהר קהלת

שואל ויעל, מלבד אותן הרשעים שלא
הרהרו בתשובה לעולם שיורדים ואין
עולים, ואפילו צדיקים גמורים יורדים
שמה, ולמה יורדים מפני שלוקחים כמה
רשעים משם ומעלים אותן למעלה,
ומי הם, אלו אותן שהרהרו בתשובה
בעולם הזה ולא יכלו ונסתלקו מן
העולם, והצדיקים יורדים בשביל אותן
הרשעים לשאול ולקוחים אותם ומעלים
אותם משם. (ג-רכ).

חכם זוכה ליכנס לאור המלכות

עיר קטנה ואנשים בה מעט ובא
אליה מלך גדול וסבב אותה וגו', פתח
רבי אבא אמר עיר קטנה זה נתבאר,
אבל עיר קטנה כמו שכתוב (ישעיה כו)
עיר עז לנו ישועה ישית חומות וחיל

היא, וחכמה, שהכל תולה ממנו, וכל
אלה נכללים באותו 'כח' מה שאין
כן בצד של שואל מדרגה של גיהנם,
שהרי כל איש שאינו מתיגע באותו 'כח'
בעולם הזה להמצא בו במעשה וחשבון
ודעת וחכמה, סופו ליכנס בשואל שאין
בו מעשה וחשבון ודעת וחכמה, שהרי
צד הטומאה דרך שואל הוא, שכתוב
(משלי ז) דרכי שואל ביתה, מי שמתרפה
מאותו 'כח' הקדוש מתגברת בו צד
הטומאה אשר שואל ביתה.

הצדיקים יורדים לשאול להעלות משם נשמות

אשר אתה הולך שמה, וכי כל בני
עולם הולכים לשאול, כך הוא, אבל
עולים מיד, שנאמר (שמואל א' ב') מוריד

זוהר זוהר

נמצא שזה הכח ניצוץ אור השכינה קדושה
השורה על ראשי הצדיקים והחסידים והישרים
הוא כמו למשל חבל ארוך שנשתלשל ממקום
גבוה מאוד עד למטה מטה דרך כמה וכמה
היכלות ונסרך ממנו איזו חיבור והתקשרות
לכל היכל והיכל, נמצא שכשהאדם אחוז
בקצה החבל למטה ומושיך ומגיע נעשה מזה
התעוררות עד למעלה מעלה, והמבין יבין את
הנמשל.

קכב. יבאר בזה איך שזה הכח שהוא סוף
מעשה הוא מקושר עד המחשבה תחילה שהיא
ספירות החכמה והכל נכלל בה, הן כח המעשה,
והן כח הדבור והחשבון, והן כח הדעת שהוא
נסתר בהכונה ומקשר ששת הספירות להיותן
תלויות בג' ספירות הראשונות שנקראות בכלל
עולם המחשבה, כי חכמה בינה דעת כלל
המחשבה הם, והן כח החכמה ספירה הראשונה
שהיא ראשית המחשבה והכל תולה ממנו,

וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסָבַב אֶתְּהָּ וּבָנָה
עָלֶיהָ מִצּוֹדִים גְּדֹלִים: טו' וּמִצָּא בָּהּ אִישׁ מִסִּכָּן זֶכֶם וּמִלֵּט
הוּא אֶת הָעִיר בְּזִכְכָּמוֹתוֹ וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת הָאִישׁ הַמִּסִּכָּן

זוהר קהלת

של מצות תורת המלך, וחכם, שזכה בה
בחכמה ההיא^{קכז} וחכם, שהוא חכם יותר
מכולם לעיין בעבודת רבונו, בשביל
לזכות בה וליכנס בה, זהו שכתוב
ומלט הוא את העיר בחכמתו, ומלט,
כמו שכתוב (שמואל א' ב') אמלטה נא
ואראה את אחי (בראשית יט) אמלטה
נא שמה, אף כאן ומלט הוא את
העיר בחכמתו^{קכח} ואדם לא זכר את
האיש המסכן ההוא, ואדם לא זכר
לעשות מצות התורה ולעסוק בתורה
כמו אותו איש מסכן שהתחבר בכל
בשביל לזכות בה, ואמרתי אני
טובה חכמה מגבורה, שהרי לעולם
ההוא אין נותנים רשות ליכנס אלא
לצדיקי אמת, אותן העוסקים בתורה
יומם ולילה, ומתעטרים במצות
התורה בעולם הזה ליכנס בהן לעולם
הבא, וחכמת המסכן בזויה ודבריו
אינם נשמעים, שהרי האנשים אין
מסתכלים בו ואין חפצים להתחבר בו
ולשמוע לדבריו. (ג-ה:)

וגו', וכתוב (חושע יא) ולא אבא בעירי^{קכט}
עיר קטנה, קטנה היא שהיא האחרונה
מהכל תחתונה מהכל, חומותיה גדולות
חזקות קדושות, עיר הקדש נקראת,
ואנשים בה מעט, מעטים הם הצדיקים
לעלות לתוכה ולשכון בה, כמו שכתוב
מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו
וגו', ועל כן ואנשים בה מעט, ובא
אליה מלך גדול, זה הקדוש ברוך הוא,
להזדווג בה ולשכון בה, וסבב אותה,
כמו שכתוב (זכריה ב') ואני אהיה לה
נאום ה' חומת אש סביב וגו', ובנה
עליה מצודים גדולים, שבנה חומותיה
גדולות חזקות קדושות נאות ויפות,
עיר הקדש נקראת, וכל היקר של מלך
הכנים בתוכה^{קל} ולפיכך היא לבדה
נכללת מכל עטרות המלך, וכל עטרות
המלך בה מתעטרות^{קל} ומצא בה
איש מסכן וחכם, זהו שכתוב נקי כפים
ובר לבב, מסכן, כמו שכתוב ויבן ערי
מסכנות לפרעה^{קל} שנתעטר בעטרות
חזקות בעטרות של התורה ובעטרות

זיו זוהר

קכז. דורש איש מסכן בעל אוצר, אדם שאוצרו
יראת ה' עם תורה ומצות.
קכח. אור המלכות נקרא חכמה זעירא.
קכט. דורש ומלט שמלט את עצמו, והיינו ומלט
'הוא', ודורש את העיר כלומר להיות עם העיר
שנקראת עיר עוז לנו ישועה שזוכה לעלות על
הר ה' ומקום קדשו.

קכז. מוסב על מדת המלכות ונקראת קטנה
כי היא התחתונה שבספירות, וחומותיה היינו
אור מקיף ומכווץ להאור מקיף עוד חומות
אחרים.
קכח. זו השפע של התפארת.
קכט. פירוש שהשפע בא אליה מן הארת כל
הספירות.

זוהר קהלת

ליצר הטוב לא מאזינים רק ליצר הרע

עיר קטנה ואנשים בה מעט ובא אליה מלך גדול וגו', ומצא בה איש מסכן וחכם ומלט הוא וגו', ואדם לא זכר וגו', רבי חסדא פתח, כך אמר רבי יוסי משמיה דרבי יצחק, עיר קטנה, זה גופו של אדם, ואנשים בה מעט, אלו האברים, ובא אליה מלך גדול, זה יצר הרע, ומצא בה איש מסכן וחכם, זה יצר טוב שהוא מסכן ואין מאזין לו, וחכם, שהוא מחכים למאזין לו ומצילו מעונשה של גיהנם, ומלט הוא את העיר בחכמתו, זו נשמתו של אדם שלא תחטא לפני בוראה, ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא, אין זוכר אותו, וישוב האדם לחטוא בהוא יצר הרע.

בשיבוא ישמעאל על ירושלים ימצא בה את משיח בן יוסף

פתח ההוא ינוקא ואמר, עיר קטנה זו ירושלים שהיא בזמן הזה קטנה וחריבה, ואנשים בה מעט, ומעטים הם היהודים שיש בה, ובא אליה מלך גדול וסבב אותה, זה הוא מלך מבני ישמעאל שנאמר עליו בדניאל (הניאל ב') שקוהי די פרזל, וכפרזלא די מרעע כל אלין תדק ותדע, שזה המלך מהדק ומחליש כל אותן הממלכות, ובזמן שהוא יסובב את ירושלים ימצא בה איש מסכן וחכם, זה משיח ראשון משיח בן יוסף, ומלט הוא

את העיר בחכמתו, זה משיח האחרון משיח בן דוד. (זוהר חדש מדרש רות)

שלמה המלך מלט את התורה מאפיקורסים

דבר אחר עיר קטנה, זו התורה, ואנשים בה מעט, מפני מה היא קטנה, והכתיב ארוכה מארץ מדה וגו', אלא לפי שאנשים בה מעט הם, ובא אליה מלך גדול וסבב אותה, זה שלמה המלך עליו השלום, שהתקין לה נר והאיר לה אור במשליו בספריו, ומלט הוא את העיר בחכמתו, מידי האפיקורסים ומינים, שהוא התקין אונים לתורה, שלמדנו קודם שבא שלמה היתה התורה כיורה רותחת שאין לה אונים, ומי שקרב אליה נשרף, כיון שבא שלמה ועשה לה אונים וניצולו בני העולם בעצתו, נתן בעיר ההוא כביכול הצלה, ובמה, בחכמתו, וכל תיקון הזה שתיקן והיגיעה שהתיגע בעבודה [מפני שמצא בה איש מסכן חכם] איש מסכן חכם הוא דוד^(קכט) שלא היה אדם שהתיגע בה כמו דוד המלך, ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא, זה אדם הראשון שנתן לו משנותיו ע' שנה, ולמדנו ראוי היה דוד המלך להתקיים בעולם מאה שנה, ואלמלי נתקיים דוד מאה שנה היה מתקן להמנורה תקון חזק שלא יסיר לעולם ולא יחרב בית המקדש, אבל כמה חסרון הן אותן

זוהר קהלת

והיא שורש התורה שבעל פה, ולזאת עלה ביד שלמה לתקן אונים לתורה שבכתב על ידי התורה שבעל פה.

קכט. דוד המלך קרא עצמו עני ואביון על שם מדת המלכות דלית לה מגרמה כלום, ונקרא חכם על שם שהמלכות נקראת חכמה ועירא

הָהוּא: טו וְאִמְרֵתִי אֲנִי טוּבָה וְחֻכָּהּ מַעְבֹּרָה וְחֻכְמַת הַמִּסְכָּן
בְּזוּיָהּ וּדְבָרֶיּוֹ אֵינָם נִשְׁמָעִים: יי הַדְּבָרִי וְחֻכְמִים בְּזוּזוֹת נִשְׁמָעִים
מִנְעֻקַּת מוֹשֵׁל בְּכִסְיָלִים: יiii טוּבָה וְחֻכָּהּ מִכְּלִי קָרֵב וְזוּזָא
אֲזוּד יֵאבֵד טוּבָה הַרְבֵּה:

זוהר קהלת

בורח מפני אבשלום בנו, ולפיכך נגרע
תיקון המנורה עד שהיה כפשע בינו ובין
המות, וכל זה לפי שאדם לא זכר אותו
בתחלה להוסיף לו אותן שלושים שנה
למטה להשלימו למאה, ונגרעו שלושים
שנה למטה מאותן שבעים שנה, שהיתה
חכמתו בזויה ודבריו אינם נשמעים. (זוהר
חדש מדרש רות)

השנים שלא נתקיימו לדוד.. לפי שאדם
הראשון כאשר נתן לו משנותיו לא זכר
עבורו אלא ע' שנה ולא יותר, ל' שנים
היו שהלכו לבטלה, מהן במדבר ומהם
בצאן, ובזמן ההוא וחכמת המסכן בזויה,
ודבריו אינם נשמעים לפני שאול המלך,
נמצא שלא נשארו בו אלא ארבעים
חסר אחת^{קל} שנה אחת היה

זוהר זוהר

שהגימטריא של 'לא' רמז על שלושים ואחת
שנגרעו משנותיו של דוד, ואדם לא זכר
גרעון הזה להשלימו.

קל. נמצא שחסר לו ל"א שנה, ואפשר
שעשה זה החשבון לרמז על ואדם 'לא'
זכר, 'לא' תרתי משמע, אחד כפשוטו, ועוד

א וְבוֹכֵי מוֹת וְכַאֲשֶׁי יִבְיַע שְׂמֹן רוֹקֵחַ וְקָר מוֹזְכְּמָה מְכַבֹּד
 סְכָלוֹת מַעֲטָ: ב לֵב זֶכֶם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לְשִׁמְאָלוֹ: ג וְגַם
 בְּדֶרֶךְ (כשהסכל) כְּשֶׁסְכַל הֵלֵךְ לְבוֹ זָסֵר וְאָמַר לְכָל סְכָל הוּא:
 ד אִם רוּחוֹ הַמוֹשֵׁל תַּעֲלֶה עָלֶיהָ מְקוֹמָהּ אֵל תִּנּוֹז כִּי מִרְפָּא יִנְיוֹ
 זֻטָּאִים גְּדוֹלִים: ה יֵשׁ רָעָה רְאִיתִי תַּנּוֹז הַשְּׂמִי כְּשֶׁנֶּגְהָ שִׁינָּא
 מִלְּפָנֵי הַשְּׁלִיטָ: ו גִּתֵּן הַסְכָּל בְּמִרְבּוּמִים רַבִּים וְעֲשִׂירִים בְּשִׁפְלָ

להבין בטוב המתוק, הוה אומר זה טעם
 המר, וזהו שכתוב (קהלת ז') כי גם את זה
 לעומת זה עשה האלהים, וכתוב (שם)
 טוב אשר תאחוז בזה וגם מזה אל תנח
 ידך. (ג-מז:)

תפילת הדרך

גם בדרך כשהסכל הולך לבו חסר
 ואמר לכל סכל הוא, אמר רבי שמעון
 כאשר האדם רוצה שדרכו יהיה נכון
 לפני הקדוש ברוך הוא, טרם שיצא
 לדרך צריך להמליך בו ולהתפלל לפניו
 על דרכו, כמו שלמדנו שכתוב (תהלים
 פה) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו,
 שהרי השכינה לא תפרד ממנו, ומי
 שאין לו אמונה ברבנו מה כתוב בו,
 וגם בדרך כשהסכל הולך לבו חסר, איזה
 לבו, זה הקדוש ברוך הוא שאינו הולך
 עמו בדרך ונגרע מן עזרתו בדרכו, לפי
 שאיש הזה שאין לו אמונה ברבנו אינו
 מתפלל טרם שיצא לדרך על עזרת
 רבנו, ואף בדרך כשהוא הולך אינו
 עוסק בדברי תורה, ולפיכך לבו חסר,

יתרון האור מן החושך

יקר מחכמה מכבוד סכלות מעט,
 אמר רבי יוסי יקר מחכמה מכבוד,
 כלומר כבוד החכמה ויפוי שלה ויקר
 של כבוד העליון מה הוא, סכלות
 מעט, מעט של שמות מראה ומגלה
 יקר החכמה וכבוד העליון יותר מכל
 הדרכים שבעולם, כיתרון האור מן
 החשך, שתועלת האור לא נראה אלא
 מן החשך, התיקון של לבנונית מה
 הוא, שחור, שלולי השחור לא היה ניכר
 הלובן, ובשביל השחור נתעלה הלובן
 ונתכבד, וכן התנהג רב המנונא סבא,
 כאשר היו לומדים ממנו החברים סודות
 החכמה, היה מסדר לפניהם פרק של
 דברי שמות^[קלא] בשביל שיבינו תועלת
 החכמה מן השמות, זהו שכתוב יקר
 מחכמה מכבוד סכלות מעט, לפי שהוא
 תקון של חכמה וכבודה של חכמה, ועל
 כן כתוב (קהלת ב') ולבי נוהג בחכמה
 ולאחוז בסכלות, אמר רב יצחק משל
 למתוק ומר, שאין איש יודע בטוב טעם
 המתוק עד שטועם טעם המר, מי עשה

סותר, זה חולם וזה פותר.

קלא. היינו איזה חכמה מחכמות הטבעיות
 ואיזה טעות של החוקרים איך זה בונה וזה

יִשְׁבוּ: ^ז רָאִיתִי עֲבָדִים עַל סוּסִים וְשָׂרִים הַלְכִים כְּעֲבָדִים עַל
הָאָרֶץ: ^ח זֶפֶר גּוֹמֵץ בּוֹ יִפּוֹל וּפֶרֶץ גָּדָר יִשְׁכְּנוּ זָוָשׁ: ^ט מִסִּיעַ
אֲבָנִים יַעֲצֹב בָּהֶם בּוֹקֵעַ עֵצִים יִסְכֵּן בָּם: ^י אִם קָהָה הַבְּרוֹל
וְהוּא לֹא פָנִים קִלְקַל וְזִיזִלִים יִגְבֵּר וְיִתְרוֹן הַכְּשִׁיר זֻכְמָה:
^{יא} אִם יִשָּׁךְ הַזָּוָשׁ בָּלוּא לָזוּשׁ וְאִין יִתְרוֹן לְבַעַל הַלְשׁוֹן: ^{יב}
הַבְּרִי פִי זֻכָּם זֶזֶן וְשִׁפְתוֹת כָּסִיל תִּבְלָעֶנּוּ: ^{יג} תִּזְזַלַת הַבְּרִי פִיהוּ
סִכְלוֹת וְאִזְזִרִית פִּיהוּ הוֹלְלוֹת רָעָה: ^{יד} וְהַסְכֵּל יִרְבֶּה דְּבָרִים
לֹא יֵדַע הָאָדָם מִה שִׁיְהִיָּה וְאֲשֶׁר יִהְיֶה מֵאִזְזָרֵיו מִי יִגִּיד לוֹ:
^{טו} עֲמַל הַכְּסִילִים תִּיגָעֶנּוּ אֲשֶׁר לֹא יֵדַע לָלֶכֶת אֶל עִיר: ^{טז} אִי

זוהר קהלת

הוא נסים לאנשים, והכל ביד הקדוש
ברוך הוא תולה, וכל הבריות הם מעשי
ידיו והעולם צריך להם, ואם לא שהם
נצרכים להעולם לא עשה אותם הקדוש
ברוך הוא. (ב-סח)

ממלך העליון כולם ניזונים

אשריך ארץ שמלכך בן חורים
ושריך בעת יאכלו, אמר רבי שמעון
למדנו מה ארץ, ארץ סתם^{קלב} ארץ זו
הוא סוד שמוסב על חתרים של המלך
הקדוש, כמו שכתוב (בראשית ב') ביום
עשות ה' אלהים ארץ ושמים^{קלג} וארץ
הזאת כל מה שיונקת וניזונית הוא מן
המקום ההוא שנקרא שמים, ולא ניזונית
ארץ הזאת אלא מן השלימות הקדוש
שנקרא שמים.. זהו שכתוב אשריך ארץ
שמלכך בן חורים, שזן אותך ברוב כל

שאינו הולך עם רבונו ואין השכינה
נמצאת עמו בדרכו, ואמר לכל סכל
הוא, אפילו כשהוא שומע ענין אמונה
של רבונו הוא אומר שזאת היא אולת
לעסוק בו, כענין זה ששאלו לאיש על
דבר אות חברית הרשום בבשר האדם,
ואמר שאין בזה אמונה, שמע רב ייבא
סבא והביט בו ונעשה גל של עצמות.

(א-נח)

אין נעשה כלום למטה עד שמכריזים עליו מלמעלה

אם ישך הנחש בלא לחש, אמר
רבי אלעזר אין הנחש נושך לאיש עד
שמלחשים לו מלמעלה ואומרים לו לך
הרוג לפלוני, ולפעמים כמו שעושה
הריגה כן גם מציל לאיש ממיתה שעל
ידי אחרים, ועל ידו מזמין הקדוש ברוך

זו זוהר

קלג. ה' אלהים היינו תפארת ומלכות וכן ארץ
זו מלכות ושמים זה התפארת.

קלב. סתם ארץ יש לפרש כפשוטו וגם על פי סוד
שזוהו מדת המלכות ארץ העליונה כתר העשירי.

לָךְ אֶרֶץ שְׂמֹלֶכְךָ נָעַר וְשָׂרִיךְ בִּבְקָר יֹאכְלוּ: י אֲשָׁרִיךְ אֶרֶץ
 שְׂמֹלֶכְךָ בֶּן זֹוּרִים וְשָׂרִיךְ בָּעֵת יֹאכְלוּ בַּגְבוּרָה וְלֹא בַשְּׂתִי:
 יז בַּעֲצָלָתֵיכֶם יִמָּךְ הַמִּקְרָה וּבַשְּׂפָלוּת יָדִים יִדְלָךְ הַבֵּית: יט
 לַשְׁזוּזֹק עֲשִׂים לָחֶם וַיֵּין יִשְׂמְזוּ זֹוִיִּם וְהַכֶּסֶף יַעֲזֶה אֶת הַכֹּל:
 כ גַּם בַּמִּדְעָה מִלֶּךְ אֶל תִּקְלָל וּבַזֹּדֶרִי מִשִּׁפְכָּה אֶל תִּקְלָל

זוהר קהלת

אלהיך דורש אותה תמיד, וכתוב (דברים
 ח') ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה
 לחם לא תחסר כל בה, לא תחסר כל
 בה דוקא^[קלז] וכל כך למה, מפני שמלך
 בן חורים, זה הקדוש ברוך הוא^[קלח] כמו
 שכתוב (שמות ד') בני בכורי ישראל, בן
 חורים, מהו בן חורים, כמו שכתוב (ויקרא
 כה) יובל היא קדש תהיה לכם, וכתוב
 וקראתם דרור בארץ, שהרי כל חירות
 מן יובל הוא בא, לפיכך בן חורים^[קליח]
 ואם תשאל מפני מה בן חורים ולא
 כתוב בן חירות^[קליט] כך הוא ודאי שבן
 חירות היה צריך לומר, אבל בברייתא
 הנסתרת שלנו למדנו, כאשר מתחברין
 י' בה' ככן כתוב ונהר יוצא מעדן
 להשקות את הגן^[קלז] ואל תאמר כאשר
 מתחברין אלא מתחברין ודאי, ולפיכך
 כתוב בן חורים^[קמא] ועל כן אשריך ארץ
 שמלך בן חורים ושריך בעת יאכלו,
 בשמחה בשלימות ברצון, אי לך

בלי יראה מאחר, ומאותו מלך העליון
 הכל ניוונים^[קליז] ושריך בעת יאכלו, כמו
 שכתוב (במדבר כג) בעת יאמר ליעקב
 ולישראל מה פעל אלו^[קליז] אי לך ארץ
 שמלך נער, כמו שכתוב (ישעיה יג)
 ונתתי נערים שריהם, כי אוי לארץ
 כשהיא יונקת משמאל, ושריך בבקר
 יאכלו, בחשכות ההוא שעוד לא האיר
 ואין מושל הראוי למשול. (ב-קעה.)

צריך שהשפע יהיה מהמלכות והתפארת ולא דרך ממוצע אחר

אשריך ארץ שמלך בן חורים
 ושריך בעת יאכלו, וכתוב אי לך
 ארץ שמלך נער ושריך בבקר יאכלו,
 מקראות האלה סותרים זה את זה, ואין
 קשה, מה שכתוב אשריך ארץ, זו ארץ
 שלמעלה המושלת על כל אותן החיים
 שלמעלה, ולפיכך נקראת ארץ החיים,
 ועליה כתוב (דברים יא) ארץ אשר ה'

זוהר זוהר

קלז. כי הלא חורים הוא לשון רבים.
קמ. יוד' ב'הא' היינו הדוונות חכמה עם בינה,
 עדן חכמה, נהר בינה, והדוונות שלהם הוא
 תמידית.
קמא. בזה מתורץ חורים בלשון רבים,
 כלומר בן שרים הגדולים, שהוא בן לחכמה
 ובינה.

קלד. מלכא עלאה זה התפארת.
קלה. עת הזאת מוסב על זמן הגאולה.
קלו. ארץ היינו המלכות, 'כל' זה היסוד שמעביר
 השפע למלכות.
קלז. זה התפארת.
קלת. עולם הבינה נקרא יובל מקור החירות,
 והתפארת הוא בן לאם הבינה.

עֲשִׂיר כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל (הַכְּנָפִים) כְּנָפָיו
יִגִּיד דְּבָר:

זוהר קהלת

זהו ^{קמג} וּכְאִשֶּׁר יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוֹת יִנִּיקֶתָם
כְּמוֹ שִׁיּוֹנֵק מִרְשׁוֹת אַחֵר, וְשִׁרִּיךְ בִּקֵּר
יֹאכְלוּ, וְלֹא בְּכָל הַיּוֹם, בְּבִקֵּר וְלֹא בְּזִמָּן
אַחֵר שֶׁל יוֹם שֶׁלֹּמֶדְנוּ בְּשַׁעַה שֶׁהַחֲמָה
זוֹרֵחַ וּבָאִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לוֹ, רוֹגֵז תּוֹלָה
בְּעוֹלָם, וּבְשַׁעַת מִנְחָה רוֹגֵז תּוֹלָה
בְּעוֹלָם ^{קמג} מִי גוֹרֵם זֶה, מִפְּנֵי שֶׁמֶלֶכְךָ
נֶעֱר, זֶה שֶׁנִּקְרָא נֶעֱר. (א-צח.)

אֶרֶץ שֶׁמֶלֶכְךָ נֶעֱר, זֶה אֶרֶץ שֶׁלֹּמֶטָה,
שֶׁלֹּמֶדְנוּ כָּל שֶׁאֵר אֶרְצוֹת הָעַמִּים
עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, נִיתְּנוּ לְשָׂרִים
מוֹשְׁלִים הַמְּמוֹנִים עֲלֵיהֶם, וְלִמְעֵלָה מִכָּל
זֶה שֶׁכְּתוּב בּוֹ (תְּהִלִּים לז) נֶעֱר הֵייתִי גַם
זִקְנָתִי ^{קמג} וְלִמְדָנוּ שֶׁמֶקְרָא זֶה שֶׁר שֶׁל
עוֹלָם אָמְרוּ, וְעַל כֵּן כְּתוּב אִי לֶךְ אֶרֶץ
שֶׁמֶלֶכְךָ נֶעֱר, אִזִּי לְעוֹלָם כְּשִׁיּוֹנֵק מִצֶּדֶד

זוהר זוהר

בְּהַמְּלָאךְ מִטְטְרוֹן וְעַל יְדֵי זֶה הִשְׁפַּע בְּצִמְצוּם
וּמִדַּת הַדִּין בְּרִיּוֹחַ.
קמג. כִּי עוֹבְדֵי הַחֲמָה מִשְׁתַּחֲוִים לַחֲמָה גַם קוֹדֵם
הַשְׁקִיעָה.

קמב. זֶה הַמְּלָאךְ הַגָּדוֹל מִטְטְרוֹן שֶׁר הַפָּנִים
שֶׁנִּקְרָא נֶעֱר וְנִקְרָא שֶׁר שֶׁל זֶה הָעוֹלָם.
קמג. הַצֶּרֶחַ הִיא שׁוֹהַ מוֹרֵה שְׁאִין הָעוֹלָם
כְּדֹאִי לְהַנְזֹן יִשְׂרָאֵל מִן מִדַּת הַמְּלָכוֹת אֲלֵא עַל יְדֵי
שֶׁהַמְּלָכוֹת שֶׁבַּמְּלָכוֹת מִתְּלַבֶּשֶׁת וּמִתְּצַמְצֶמֶת

א שִׁלּוֹחַ לְזוֹמָךְ עַל פְּנֵי הַמָּיִם כִּי בָרַב הַיָּמִים תִּמְצָאָנִי: = תֵּן
 זוֹלָה לְשִׁבְעָה וְגַם לְשִׁמוֹנָה כִּי לֹא תִדַּע מַה יִּהְיֶה רָעָה עַל
 הָאָרֶץ: ג אִם יִמְלְאוּ הָעֵבִים גְּשֵׁם עַל הָאָרֶץ יִרְקוּ וְאִם יִפּוֹל
 עֵץ בְּדָרוֹם וְאִם בְּצָפוֹן מִקּוֹם שִׁיפּוֹל הָעֵץ שָׁם יִהְיֶה: ד שְׁמֵר
 רוּחוֹ לֹא יִזְרַע וּרְאָה בְּעֵבִים לֹא יִקְצֹר: ה כֹּאֲשֶׁר אֵינָה יוֹדֵעַ
 מַה דֶּרֶךְ הָרוּחוֹ כְּעֲצָמִים בְּבִטָּן הַמִּלֵּאָה כִּכָּה לֹא תִדַּע אֵת
 מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֵת הַכֹּל: ו בִּבְקָר זֶרַע אֵת
 זֶרַעַךְ וְלַעֲרֵב אֶל תַּנְחֶה יֶדְךָ כִּי אֵינָה יוֹדֵעַ אִי זֶה יִכְשֹׁר הַזֶּה
 אוֹ זֶה וְאִם שְׁנֵיהֶם כְּאֶזְזֹד טוֹבִים: ז וּבִמְתוֹק הָאוֹר וְטוֹב לַעֲיִנִּים
 לִרְאוֹת אֵת הַשָּׁמֶשׁ: ח כִּי אִם שְׁנַיִם הִרְבֵּה יוֹזִיָּה הָאָרֶם

זוהר קהלת

אף בימי הזקנה יוליד בנים שאולי
 בעבורם יזכה לנחלת ה'

בבקר זרע את זרעך ולערב אל
 תנח ירך וגו', אמר רבי חייא בוא וראה
 מקרא זה נתבאר, בבקר, זה הוא בזמן
 שהאדם עומד בכחו ועודנו בבחרותו, אז
 יעמל להוליד בנים עם אשה הראויה לו,
 שכתוב בבקר זרע את זרעך, שהרי אז
 זמן הראוי הוא, כמו שכתוב (תהלים קכז)
 כחצים ביד גבור כן בני הנעורים, לפי
 שיוכל ללמד דרכי הקדוש ברוך הוא,
 ויהיה לו שכר טוב לעולם הבא, שכתוב
 אשרי הגבר אשר מלא את אשתו מהם
 לא יבשו כי ידברו את אויבים בשער,
 לא יבושו בעולם ההוא בזמן ששרי
 הדין יבאו לקטרג עליהם, שאין לך שכר
 טוב בעולם ההוא כזה שמלמד לבניו
 יראת שמים בדרכי התורה, בוא וראה

מה נאמר באברהם שכתוב (בראשית יח)
 כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו
 ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות
 צדקה ומשפט, ולכך עמדה לו זכות הזה
 בעולם ההוא לפני כל שרי הדין ולפיכך
 בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח
 ירך, אפילו בימי הזקנה שהוא הזמן
 שהאדם זקן מה כתוב, אל תנח ירך, אל
 ינוח מלהוליד בעולם הזה, מה הטעם,
 לפי כי אינך יודע אי זה יכשר הזה או
 הזה, לפני האלהים, כי יעמדו בעבורו
 בעולם החוה, ועל כן כתוב (תהלים קלז)
 הנה נחלת ה' בנים, נחלת ה', זה צרור
 של הנשמה צד של עולם הבא, ולאותה
 נחלה מי מוכה לו לאדם ליכנס בה, בנים,
 אותן בנים הטובים מזכים לו לנחלת ה',
 ועל כן זכאי הוא אדם שזוכה ללמד לבניו
 דרכי התורה כמו שנתבאר. (א-קפה).

בְּכֻלָּם יִשְׁמְרוּ וַיִּזְכֹּר אֶת יָמֵי הַזִּישָׁר כִּי הִרְבֵּה יָהִיו כָּל שְׂפָא
הַבָּל: ט שְׁמוֹ בְּזוֹר בִּילְדוּתֵיהָ וַיִּטִּיבָהּ לִבָּהּ בִּימֵי בְּזוֹרוּתָהּ
וְהִלֵּךְ בְּדַרְכֵי לִבָּהּ וּבְמִרְאֵי עֵינֶיהָ וְדַע כִּי עַל כָּל אֵלֶּה יִבְיָאָה

זוהר קהלת

לעינים, ואם סוד של חכמה הוא מי יכול להבינו, מיד חזר ואמר כתוב (בראשית לו) אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה וגו', מקרא זה של קהלת הוא משל להחכמה של מקרא ההוא שבתורה, וזה משל לזה [קמח] שמה בחור בילדותך, והוא נער, ויטיבך לבך, היה רעה את אחיו בצאן, בימי בחורותיך, את בני בלחה ואת בני זלפה נשי אביו, ודע כי על כל אלה, ויבא יוסף את דבתם רעה, יביאך אלהים במשפט, אלה תולדות יעקב יוסף, שנכלל יוסף בעקב, והסודות של סתרי תורה מי יוכל להבינם. (ב-קמה).

סוד של ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם

שמה בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותך וגו', אמר רבי יוסי ספר קהלת הוא בסוד העליון, והוא בדרך משל, שאין בו מקרא שלא יהיה בחכמה העליונה ובדרך משל, אפילו מקרא קטן שבו, שכאשר היה מגיע רב המנונא סבא הראשון למקרא הזה שמה בחור בילדותך, היה בוכה ואמר מקרא זה יפה הוא והוא בדרך משל, ומי יכול לעשות דרשה במשל הזה, ואם לעשות דרשה אין בו דרשה אלא כמו שנראה

זוהר קהלת

יעקב יוסף, זהו העונש שנכלל יוסף בעקב כמו שדרשו חכמינו זכרונם לברכה כל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף, עד כאן בפשטיות, וכדי שלא יתרעמו עלי המבינים בחכמת הקבלה שהסתרת מהם הסוד העמוק שנרמז כאן על פי חכמת הקבלה לכן אביא לכאן דברי המקדש מלך, וזה לשוני, שמה בחור בילדותך – והוא נער, פירש מוריני שהוא מורה על יסוד דועיר בהיותו בסוד הקטנות, ויטיבך לבך – היה רעה את אחיו בצאן, פירש מורה על יסוד בהיותו בסוד הגדלות והיא ספירה כשאר ספירות דועיר וזהו שאמר היה רועה את אחיו, בימי בחורותיך – את בני בלחה וכו', פירש מורה על יסוד כשמזדווג עם המלכות וכו' במדרגת לאה ובמדרגת רחל, ודע כי על כל אלה – ויבא יוסף את דבתם רעה, פירש בשעה שישראל אינם הגונים אזי יוסף העליון מביא דבתם לפניו אין סוף ברוך הוא [נראה לי שמוטב לגרום

קמה. יש לפרש כי מצוה לפרש מאמר הזה גם על דרך דרוש ורמז שיוכל כל בר דעת להבין, שבודאי רצון שלמה שנצדיק את דבריו כל מה דאפשר להבין בנקל, כי הסוד העמוק הגנוז כאן לאו כל מוחא סביל דא, והנה על דרך דרוש ורמז יש לפרש שמוסב על יוסף התחתון עם יעקב והשבטים, שמה בחור בילדותך – והוא נער, היינו כשהיה יוסף בימי הילדות מסלסל בשערו, ויטיבך לבך – היה רועה את אחיו בצאן, היינו כשהיה חי עם כל השבטים באחדות ואז ראוי היה להקרא טוב לב, בימי בחורותיך – את בני בלחה ואת בני זלפה נשי אביו, רצה ומר שזהו כשהתחיל לעשות בחירות לחלק את השבטים ולחשוב אלה טובים יותר להתחבר עמם מעם השאר, ודע כי על כל אלה – ויבא יוסף דבתם רעה, רצה לומר כי תיבת 'אלה' נזכר אצל עבודה זרה, וחטא לשון הרע כחטא של עבודה זרה, יביאך אלהים במשפט – אלה תולדות

הָאֱלֹהִים בְּמִשְׁפָּט: , וְהִסֵּר כַּעַס מִלִּבּוֹ וְהַעֲבִיר רָעָה מִבִּשְׂרָרָה כִּי הִילָדוֹת וְהַשְׁזָרוֹת הִבֵּל:

זוהר זוהר

לפי שבכתוב הוא שלא כסדר שהתחיל אלה תולדות יעקב יוסף, שמורה על שישראל אינם הגונים שנכלל יוסף ביעקב, וחזר לומר את אחיו בצאן, שמורה בהיותו ספירה כשאר חספירות, ואחר כך נער מורה על הקטנות, לכך שלמה סידר הכל על נכון, עד כאן לשון מורנו, העתקנו כל הפירוש כמו שמובא במקדש מלך, הדברים עמוקים וחמבין יבין.

לפני הקדוש ברוך הוא ודורש 'אלה' כמו אלה אלהיך ישראל, יביאך אלהים במשפט – אלה תולדות יעקב יוסף, פירוש באותה שעה יסוד נכלל בתפארת, וזהו שאמר יביאך אלהים שהיא בינה במשפט שהוא התפארת, וזהו שאמר הזוהר יוסף אתכליל ביעקב, ומה שאמר לעיל האי קרא דקהלת איהו משל לחכמתא דקרא, לכאורה קשה מה חידש לנו שלמה בזה, אלא

א וְזָכַר אֶת בּוֹרְאֵיךְ בַּיּוֹמִי בַּחוּרְתֶּיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ
יָמֵי הָרָעָה וְהִגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵין לִי בָהֶם זִפְפִּין:

זוהר קהלת

ימים של טוב וימים של רע כבר מבדיאת העולם

וזכור את בוראך בימי בחורותיך
עד אשר לא יבאו ימי הרעה, אמר רבי
יצחק אייזה הם ימי הרעה, התעלה על
דעתך שהם ימי זקנה, לא כן שהרי ימי
זקנה אם האדם זוכה בבנים ובני בנים
ימים טובים הם, ואיזו הם ימי הרעה,
אלא סוד הדבר כאשר ברא הקדוש
ברוך הוא את העולם ברא אותו עם
אותיות התורה, וכל אות ואות נכנסה
לפניו עד שנתקיימו כל האותיות באות
ב', וכל אותן 'אלפא ביתות' שנתגלגלו,
עמדו כל האותיות לברוא בהן את
העולם, כיון שנתגלגלו ונתחברו שתי
אלה האותיות 'שר' ביחד עלתה^[קמז] ולא
נתישבה במקומה, אמרה לפניו, הלא
בראת אותי להיות אות הראשונה בטוב,
שהרי התורה פתחה בי כי טוב^[קמח] ואיך
אני אתחבר להתישב באות 'ר' שהיא
רע, אמר לה שובי למקומך שהלא את
צריכה לה, יען כי האיש שאני רוצה
לברוא, בכך שניכר אכליל אותו יחד
ויברא^[קמח] אבל את לימין והיא לשמאל,
ובכך שבת ונתישבו זו בזו יחדו, בשעה
ההיא הפרישן הקדוש ברוך הוא בזה

שברא להן לכל אחת ואחת ימים ושנים
ידועים, אלו לימין ואלו לשמאל, אלו של
ימין נקראים ימי הטוב, ואלו של שמאל
נקראים ימי הרעה, ועל כן אמר שלמה
עד אשר לא יבאו ימי הרעה, שאל
יסובבו לו לאדם בעבור הטאיו שהוא
עושה, כיון שנבראו ימים של טוב וימים
של רע, אז חזרו ונתישבו שיתכלל בהן
האדם, ולפיכך אמר דוד (תהלים מט) למה
אירע בימי רע עון עקבי יסבני. (ב-ד)

חורבן בית המקדש וגלות ישראל והגאולה

וזכור את בוראך בימי בחורותיך,
רבי רחומאי פתח ואמר, זכור את
בוראך, הוה מתתקן ומתרגל עצמך
בתורה במצות ובמעשים טובים,
בימי בחורותיך, בזמן שאותו המאור
שלמעלה מאיר על ישראל כדוגמת
האור על הפתילה, עד אשר לא יבאו ימי
הרעה וגו', זה הזמן שהלכנה מתמעטת
ותשלט הרעה, והימים והשנים שלה
אין בהם חפץ, עד אשר לא תחשך
השמש, זה הנהר שיוצא מעדן, דכתיב
ונהר יוצא מעדן, ועליו נאמר ונהר
יחרב ויבש, והאור, זה האור שברא

זוהר זוהר

רש חע ופ זין חק טר יש כת.
קמז. אות 'שית' נזכרת פעם ראשון בתורה
אצל תיבת טוב, והוא הפסוק וירא אלהים את
האור כי טוב.
קמח. פירוש שיהיה לו יצר טוב ויצר רע.

קמז. ענין תמורות צירופי 'אלפא ביתות' נזכר
בספר יצירה שהן כ"ב 'אלפא ביתות' שנברא
בהן העולם, והן מתחלפות בסידורן וצירופן על
הרבה אופנים בלי מספר, ואיזו מהן יש שסידורן
עולה ב' האותיות 'שר' בזוג אחד, כגון אל בט גג

זוהר קהלת

באותו הדרך היה בא, ובחרבן בית המקדש תבירו על תבירו שבר על שבר באותו הדרך נמצא, וכל רוגז ופחד ותוקף הדין בדרך ההוא נתהווים, וינאץ השקד, כמו שנאמר (דניאל ט') וישקד ה' על הרעה, מקל שקד אני רואה, שיצמח השקד אחד ועשרים יום מן י"ז בתמוז עד תשעה באב, ומיום שהשקד נץ אין הפרח מוציא פרי עד כ"א יום, ויסתבל החגב, ינתן הסבל על שכמו של בית דוד, ותפר האביונה, זו עבודת בית המקדש למטה, והאנשים צועקים ואין נענים, מפני מה, כי הולך האדם אל בית עולמו וגו', שנסתלק כבוד העליון למעלה, וישראל צועקים ואין מי שישגיח בהם, לפי שכבוד העליון נסתלק לבית עולמו שיצא ממנו, ולפיכך נמצא מארה ורעה ומות ומקרים רעים בעולם, ומספידים וצועקים בכל יום, שנאמר (ירמיה ט') כי עלה מות בחלוננו, עד אשר לא ירתק חבל הכסף, זה החוט של חסד הנמשך מלמעלה למטה, ותרץ גלת הזהב, אותה גלת הזהב שיורדת בחוט החוץ נרתק החוט ונפלה הגלגל, ותשבר כד על המכוע, שהתורה נשתכחה בגלות, ואותו המשאב 'יופיאל' (נ"א יפ"פיה) אשר אינו שואב ממעין התורה, ובני אדם נבוכים בה, ונרץ הגלגל אל חבור, שניתנה רשות למלאך המשיחית לחבל בכל יום, וישבו העפר על הארץ כשהיה, שיכלו כל הנשמות והעולם יבלה, כי העפר שהכל נהיה ממנו ישוב כבתחלה ויהיה העולם חרב כשהיה, והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, ויתחדש העולם כבתחלה, ועל אותו זמן

הקדוש ברוך הוא ונתעטף בו והוא ימינו, ועליו נאמר (איכה ב') השיב אחור ימינו, והירה, זה הים שנתמלא מאותו הנהר, ועליו נאמר (ישעיה יט) אולו מים מני ים ונהר יחרב ויבש, והכוכבים, אלו שנים עשר המזלות הידועים לה, וישבו העבים, אלו שרי אומות העולם, אחר הגשם, אחר בכייתן של מלאכי השרת, שנאמר מלאכי שלום מר יבכיון (ישעיה לג) ביום שיוועו שומרי הבית, אלו שומרי החומות, שנאמר על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים (ישעיה סב) והתעוותו אנשי החיל, אלו הם ששים גבורים סביב לה, ובטלו המוחנות, אלו הם אוכלי הקרבנות, כי מעטו, כנפי היות, וחשכו הראות בארובות, אלו הם עיני ה' המשוטטות בכל הארץ, והם שבעה עיני ה', וסגרו דלתים בשוק, אלו הם השערים שכלם ננעלו זולתי שערי דמעות שלא ננעלו, בשפל קול המהנה וגו', זו סוכת דוד שנפלה ונשפלה לעפר, וקולה שהיתה משוררת תמיד בשיר האהבה נשפל, וישחו כל בנות השיר, הם המלאכים הנחלקים במשמרותם על השיר, מהם משוררים ביום ומהם משמרות משוררים בלילה, גם מגבוה ייראו, זה שכתוב כי גבוה מעל גבוה שומר, שומר זה מזה ומקבל זה מזה בנעימה ובקדושה, ובחרבן בית המקדש יצאה מארה ודין חזק מצוי לפניו, וגבוה יירא מגבוה ממנו ומן דינו, וחתחתים בדרך, זהו שכתוב (ישעיה מג) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה, ובאותו דרך היה יורד ובא הטל מראשו של הקדוש ברוך הוא, וכל שמחה וכל טוב וכל רצון

זוהר קהלת

מי הם מלמטה, אלו בעלי משנה שהיו בארץ ישראל, פטישי ברזל מפוצצי סלעים ועוקרי הרים גבוהים, והאור, זה התלמוד ירושלמי המאיר אור התורה, ולאחר שנתבטל זה כביכול נשארו בחשכות, שכתוב (איכה ג') במחשכים הושיבני, זה תלמוד בבלי שהולכים בו בני העולם במחשכים, והירה, אלו הן הברייתות שהיו מאירות אור של חכמה נסתרת, והכוכבים, אלו הם המשכילים שהיו בארץ הקדושה, כל אלה תנאים ואמוראים שכל העולם נתקיים בזכותם, וכאשר היו עומדים יחד היה אומר אחד לחברו, מתוך דבור זה שפרח מפיו אני רואה מה שהיה היום או למחר כך וכך.

בטלו האורות ונסגרו השערים

דבר אחר עד אשר לא תחשך השמש, זו הארת זיו פני השכינה שהיה האור מאיר לה בכל יום, ובשביל אותו האור נתקיים העולם וישראל היו שרוים על הארץ לבטה, והאור, זה האור שברא הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, שהיה מאיר מקצה העולם וסוף העולם ונגנז, והקדוש ברוך הוא היה מאיר והוציא ממנו חוט אחד של ימין הקדוש ברוך הוא שהיה נאחו ב'הלבנה' ובזמן החורבן שהוא כתוב (איכה ב') השיב אחר ימינו, והירה, שכתוב צדק ילין בה, והכוכבים, אלו מלאכי השרת שהיו באים אצלה וכבדו אותה נתבטלו מקיומם, ושב העבים אחר הגשם, אלה שנקראים מלאכי השלום, שכתוב (ישעיה לז) מלאכי שלום מר יבכיון, כיום שיוזעו שומרי הבית, אלו שלשה בתי דינים

כתוב ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו.

(זוהר חדש מדה"נ שיר השירים)

חורבן בית המקדש וגלות ישראל

וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבוא ימי הרעה וגו', רבנן בני ארעא קדישא אוקמוהו ליה להאי פרשתא בישראל כד הוו בארעא קדישא, וזכור את בוראך, הלא תזכר כל אותו הטובות וכל האותות והמופתים שעשה לך הקדוש ברוך הוא בימים הראשונים, כאשר היית נער בהאמונה, כמו שכתוב (הושע יא) כי נער ישראל ואהבהו, בימי בחורותיך, בזמן שהוא בחר בך מכל אומות העולם, עד אשר לא יבוא ימי הרעה, ימים שימשלו בך שאר העמים ויפזרו אותך בכל האומות, ועוד בימי בחורותיך, אלו ימי השנה שהם מאירים לך ושמירה עליונה עליך, והם ארבעה חדשי השנה, אדר ניסן אייר סיון, אלו אותן הימים שהקדוש ברוך הוא בחר בישראל ועשה בהם נסים לישראל, וכנסת ישראל נתעטרה בבעלה ונתקרבה אליו, עדא שר לא יבאו ימי הרעה, אלה הם תמוז [אב] טבת שבט אף על פי [ששבט] לא נתגלה בו הרעה כל כך, וסימנך ושבט לנו חסר לב (משלי כו) והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ, אלו שנות הגלות שחלכו ישראל מטולטלים, ואין בהם חפץ, שלמדנו ימים יבאו בזמן הגלות שלא יהיה נמצא ביד איש כמה לקנות בשוק, כי אז תכלה פרוטה מן הכיס, עד אשר לא תחשך השמש, זה זיו הפנים של השכינה מלמעלה ומלמטה,

עַד אֲשֶׁר לֹא תִזְשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים וְשָׁבוּ
הָעֵבִים אֲחֵר הַגָּשִׁם: גָּבִיּוֹם שִׁינְעוּ שִׁמְרֵי הַבַּיִת וְהַתְּעוּתוֹ אֲנִשִּׁי

זוהר קהלת

והתחתים בדרך, שהרי היו הולכים עם ריחיים על צואריהם, ומן ההדוק שהיה חזק נפלו אצבעותיהם בדרך, ירמיהו הנביא היה לוקמן בטליתו, נשק אותן ובכה עליהן והיה אמר עליהן, בני בני, האם לא אמרתי לכם תנו לה' אלהיכם כבוד בטרם יחשיך וגו' (ירמיה ט') וינאץ השקד, מן היום אשר יציצו עצים המלבלכים עד היום שעושים פירות כ"א ימים הם, אף כך מן י"ז בתמוז עד ט' באב כ"א ימים ביניהם, זהו שכתוב מקל שקד אני רואה (ירמיה א') ויסתבל החגב, שניתן סבל על כתפות זרע דוד, ותפר האביונה, שנתבטלה עבודת בית אלהים, כי הולך האדם לבית עולמו ומבכו בשוק הסופדים, זהו כבוד העליון שנסתלק למעלה, והאנשים צועקים ואין מי שישגיח בהם, עד אשר לא ירתק חבל הכסף, זהו המקום שהיה הכהן מקטיר קמרת על המזבח שבפנים, ותרוץ גלת הזהב, זהו בית קדש הקדשים אשר שם כרובי הזהב, ותשבר כד על המכוע וגו', זו מלכות בית דוד שנשבר, וישוב העפר על הארץ כשהיה, שיחרב בית המקדש ויהיה כעפר, והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, זו השכינה והסתלקות רוח הנבואה מן העולם. (זוהר חדש מדרש איכה)

צלם האדם מסתלק ל' יום לפני מותו

עד אשר אל תחשך השמש וגו', אמר חזקיהו זה הנשמה הקדושה

שהיו מלמדים תורה בלשכת הגזית, והתעוּתו אנשי החיל, אלו מנהדרי גדולה ומנהדרי קטנה, ובטלו המוחזקות, אלו כהנים ולוים וכל המשמרות שהיו עומדים בירשלים, וחשכו הראות בארבות, אלו נביאים וצופים שהיו רואים בנבואה וברוח הקודש, וסגרו דלתים בשוק, שאנשים צועקים ואין עונה להם, שהרי כל השערים ננעלו מן היום שחרב בית המקדש ובטלה עבודת בית אלהינו, בשפל קול המהנה, אלו הם מוחני הקמרת שהיו משמיעים קול המהנה בכל ים במכתשת שלו.

בקשו את הלוויים לנגן ולא רצו

דבר אחר קול המהנה, זה קול השכינה שצעקה בכל יום שובו בנים שובבים ואין מי שישגיח בה, וישחו כל בנות השיר, אלו הם העולים בדוכן בכל יום מנגנים בנגינות השיר, כל, לרבות מלאכים העליונים למעלה, שהיו חלוקי משמורות למעלה לעומת אותן משמורות שלמטה, גם מגבוה ייראו, אף על פי שהם היו מן גבוהים, מן קטן כנגם היו יראים וישחו הם לפי שהרי פ' אלף לויים היו ידיהם מהודקות לאחור, וכאשר באו לנהרות בכל היו תולין כנורותיהם על העצים אשר שם, וכשהיו מבקשים אותם לנגן אמרו (תהלים קלז) איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר, נשכו בשיניהם בוחני ידיהם וברתו אותן ולא יכלו לנגן והרגום,

הַחַיִּיל וּבָטְלוּ הַמַּחְזִנֹּת כִּי מַעֲטוֹ וַיִּזְשְׁכוּ הָרְאוֹת בְּאַרְבּוֹת: ־
וּסְגְרוּ דְלָתַיִם בְּשׁוּק בְּשֹׁפֶל קוֹל הַמַּחְזִנָּה וַיָּקוּם לְקוֹל הַצִּפּוֹר
וַיִּשְׁזוּ כָּל בָּנוֹת הַשִּׁיר: ־ גַּם מִגִּבְתָּהּ יִרְאוּ וַיִּזְחָזְחוּ בְּדָרָךְ
וַיִּנָּאץ הַשָּׁקֵד וַיִּסְתַּבֵּל הַחֲזָב וַתִּפֹּר הָאֲבִיוֹנָה כִּי הִלֵּךְ הָאָדָם
אֶל בֵּית עוֹלָמוֹ וְסָבְבוּ בְּשׁוּק הַסַּפְדִּים: ־ עַד אֲשֶׁר לֹא (רוח)
יִרְתֵּק זֶכֶל הַפֶּסֶף וַתִּרְץ גְּלַת הַחֶבֶב וַתִּשְׁפֹּר כֹּד עַל הַמַּבּוּעַ
וַתִּרְץ הַגִּלְגָּל אֶל הַבּוֹר: ־ וַיֵּשֶׁב הָעֶפֶר עַל הָאָרֶץ כִּשְׂהִיָּה
וַהֲרוֹז תֵּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתַנָּה: ־ הִכֵּל הַבָּלִים אָמַר

זוהר קהלת

ואז התדבק בידיעת החכמה העליונה, כדמיון זה כל אדם שבעולם הוא כולל מלמעלה מלמטה, וכל אותן היודיעם להתקדש בעולם הזה כראוי כאשר מולידים בן, מושכים עליו רוח קדוש מהמקום שכל הקדושות יוצאות ממנו, ואלה נקראים בנים להקדוש ברוך הוא, לפי שהגוף נעשה בקדושה כראוי, כמו כן נותנים לו רוח ממקום עליון קדוש כראוי וזה נתבאר.

תחיית המתים

ובוא וראה בשעה שעתיד האדם ליתן חשבון על מעשיו מרם יצא מן העולם, יום הוזה יום החשבון הוא שהגוף והנשמה נותנים חשבון, אחר כך הנשמה נפרדת ממנו והגוף ישוב לארץ, והכל חוזר למקום שנלקח משם וזה נתבאר, ועד הזמן שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות המתים הכל נגזר לפניו, ואותו הגוף ממש ונשמה היא ממש עתיד הקדוש ברוך הוא להחיות לעולם כמקדם ולחדש פני העולם, זהו שכתוב (ישעיה כו) יחיו מתים נבלתי

שנמנעת מן האדם שלשים יום קודם שיצא מן העולם, ואז צלמו נמנע ממנו ולא נראה, מפני מה נמנע ממנו, לפי שהנשמה הקדושה מסתלקת ועוברת ממנו, שלא תאמר שכאשר מת האדם לאחר מחלתו עוברת נשמתו ממנו, אלא כשהוא בחייו בתוקפו עוברת ממנו נשמתו שלשים יום קודם מותו, היא אינה מאירה להרות, והרוח אינו מאיר לנפש, ואז הצלם נמנע ממנו, הנפש נחלשת ואכילה וכל תאוות הגוף הנגרעות ממנו ועוברות. (א-רכז:)

המתקשים מומשיכים לבניהם רוח קדוש

וישוב העפר אעל הארץ כשהיה וחרוה תשוב אל האלהים אשר נתנה, אמר רבי יצחק בוא וראה כאשר ברא הקדוש ברוך הוא לאדם נטל עפרו ממקום המקדש, ובנה גופו מארבע צדדי העולם שכלם נתנו לו כה, אחר כך נתן בו רוח של חיים, עמו שנאמר ויפח באפיו נשמת חיים וגו', אחר כך עמד וידע שהוא מלמעלה ומלמטה,

הַקֹּהֲלֶת הַכֹּל הֵבֵל: ^ט וַיֵּתֶר שְׁהִיָּה קֹהֲלֶת זֶזְכָּם עוֹד לְמוֹד
 דַּעַת אֶת הָעָם וְאַזְנוֹ וְזֹזְקֶר תִּקְוָן מִשְׁלִים הֶרְבֵּה: ^י בִּקְשֵׁי קֹהֲלֶת
 לְמִצָּא דְבָרֵי זֶזְפֵּן וְכֶתוּב יֵשֶׁר דְּבָרֵי אָמֹת: ^{יא} דְּבָרֵי זֶזְכָּמִים
 כְּדֶרֶבֶצְנוֹת וּכְמִשְׁמֵרוֹת זְטוּעִים בְּעָלֵי אֶסְפוֹת נִתְּנוּ מִרְעָה אֲזוּד:
^{יב} וַיֵּתֶר מִהֶמָּה בְּנֵי הַזֶּהֶר עֲשׂוֹת סְפָרִים הֶרְבֵּה אֵין קֵץ וְלֹהֵג
 הֶרְבֵּה יִגְעַת בְּשֶׁר: ^{יג} סוֹף דְּבָר הַכֹּל זְשִׁמַּע אֶת הָאֱלֹהִים יִרְא

אצלך, מי לא יבכה, אוי לעולם אוי לזמן
 החוא אוי לדור החוא, בכה כבתחלה
 נאנה ונשתק, אחר כך חזר ואמר אוי
 לאותן העתידים להיות בעולם כאשר
 יתעורר מלך העליון מלך העולם לפקוד
 אילת הקדושה שלו. (זוהר חדש מדר"ג ויצא)

הגלות כל כך ארוכה ומי יכול לסבלו

רבי שמעון בן יוחאי כאשר הגיע
 למקרא הזה, אראנו ולא עתה אשורנו
 ולא קרוב בכה ואמר, אוי שהגלות
 יתמשך ומי יוכל לסבלו, אראנו ולא
 עתה, ראייה זו שאני רואה עתיד אני
 לראותו לא עתה בגלות בכל בבית
 החוא שבנו עולי גולה, אשורנו, עתיד
 אני להסתכל בו פנים בפנים, ולא קרוב
 באותו בית השני, כי בין בראשון ובין
 בשני לא היתה מנוחה ולא התקרבות
 ואחדות כראוי, אוי אוי כמה קשה הדבר
 והזמן ארוך, כמה צרות על צרות
 עתידות לשונאי ישראל בגלות, וכמה
 ישלמו החיות וכמה ישאגו למרוק מרף
 מישראל בכל זמן וזמן עד סוף הימים.
 (זוהר חדש בלק)

יקומון, ונשמה ההיא ממש גנוזה לפני
 הקדוש ברוך הוא והוזרת למקומה כפי
 דרכה, כמו שכתוב והרוח תשוב אל
 האלהים אשר נתנה, ובזמן שעתיד
 הקדוש ברוך הוא להחיות מתים עתיד
 הוא להוריק טל מראשו עליהם, ובאותו
 הטל יקומו כלם מן העפר, זהו שכתוב
 (שם) כי טל אורות טל, מהו טל אורות,
 אורות ממש, מאותן האורות שלמעלה
 שבהם עתיד להוריק חיים לעולם, לפי
 שעין החיים יריק חיים שאין פוסקים
 לעולם. (א-פ:)

סוף הגלות

סוף דבר הכל נשמע, רבי זירא
 כנס לפני רבי אלעזר בן ערך, מצאו
 שהיה יושב ועיניו נובעות מים והיה
 מלחש בשפתיו ובוכה, חזר רבי זירא
 לאחוריו וישב, ראה לו לרבי אלעזר
 שנכנס לחדרו והיה קולו חולך בבית
 ובוכה, שמע שהיה אומר, אבן אבן,
 אבן קדוש עליון על כל העולם, בקדושת
 רבונך עתידים בני העמים לזלזל בך,
 ועתידים לשים עליך תועבת העמים
 ופגרי מתיחהם, וכל הטמאים יקרבו

וְאֵת מִצְוֹתָיו שְׂבוּר כִּי זֶה כָּל הָאָדָם: יֵד כִּי אֵת כָּל מַעֲשֵׂה
הָאֱלֹהִים יָבֵא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל זַעֲלָם אִם טוֹב וְאִם רָע:

זוהר קהלת

סוד קץ האחרון

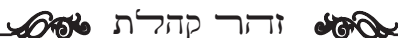
עוד אמר רבי שמעון לסוף הימים
כפי חשבון שעות היום, בזמן זריחת
השמש מן יום הששי, בעת שיוזמנו על
פי חשבון מספר השנים של יובל ושמיטה'
כאחד, שהוא 'רעד' מן יום הששי^[קמט]
עתידי קול אחד להתעורר משמי רום
הרקיעים, קול נעצב במרירות, מה
שלא היה כך מן היום שנברא העולם,
וקול ההוא יהיה דק בלחש במרירות
ועצבות, יורד ועולה עולה ויורד, וכזה
יאמר, אילתי, אהובתי היית לי מן ימים
הקדמונים ונשכח ממני, אהבה קדומה
היה לי עמה, זכורני שחותם צורתה
היה חקוק על לבי ועל זרועי, והייתי
תקיף בתוך אהבה שלה, ורשפי שלהבת
שלה בוערים בקרבי, בשעה ההיא יגעה

שלש יללות זו אחר זו, ויודעזעו הרקיעים
ויודעזעו כל העולמות.. ואז יהיו כל
העולמות בערבוב, עמים בעמים אומות
באומות ומי שאינו ראוי למלוך יבא
למשול, ויבאו עמו עמים זרים ולשונות
אחרים, ולא יבינו לדון ולא ידעו משפטי
מלכות, והרבה מלחמות יחשבו לעשות,
ומתוך שפה רפה ולשון חלקלקות יעשה
כרצונו, וימשל ויחשוב כמה מחשבות
להרע, ועל עם היחידי יגזור גזרות
רעות, אז תהיה צרה על צרה בתוך עם
היחידי, צירים וחבלים יהיו להם כיולדה,
ועל זמן ההוא כתוב 'ענך ה' ביום צרה
ובאותו הזמן יתגבר הקדוש ברוך הוא
ויפיים לאילתו בכמה פיוסים, ויחזיק בה
ויקימה מעפר, הוא ולא אחר. (זוהר חדש
בלק)

זוהר קהלת

קמט. כבר הייתי מגלה סוד בזהר שיש השירים
פרשה ה' בפסוק השבעתי אתכם, ואמרתי
המכוון במספר 'רעד' מן יומא שתיתאה שאין
כונתו שיעברו כל כך שנים כמספר 'רעד' מן
אלף הששי כמו שחשבו מפרשים הקדמונים,
יען כי לא עלתה על דעתם שתמשוך הגלות
כל כך, והם חשבו אך בהתקרבות הקץ לכן
חשבו על העברת השנים, אבל עתה לדאבוננו
נראה בעליל הכונה בפשוט... שנים מן אלף
הששי כמספר רעד' אז יאחזמו רעד, ובשנת
תשכו תבוא גאולה השלימה לעם ישראל
בעתה אם לא נזכה... ומה שאמר לפום מנין
שני ד'יובל ושמיטה' נכון הוא מאוד, כי 'יובל
ושמיטה' בגימטריא 'רעד', והחשבון מובן לבעלו
וזה.. שבה תכלית עבודת יעקב אבינו אצל לבן

הארמי לפיכך לא הבין כאן כונת זוהר.
אמנם יש להעיר שבזהר פנחס ברעיא מהימנא
(דף ריט.) כותב שהגאולה השלימה תהיה
במספר ער"ב מן אלף הששי ככתוב 'ערב'
וידעתם כי ה' הוציא אתכם, ופשוט ששם גם כן
המכוון על השארת השנים כל כך מן אלף הששי
ולא על העברת השנים, והיינו בשנת תשכ"ח
ומה שמחולקים בשתי שנים יש לומר ששניהם
סוברים שהגלות יכולה להמשך עד י"ט מאות
שנים, אם לא יוכו לאחישנה אלא שהרעיא
מהימנא חושב התחלת הגלות מן שנת תתכ"ה
באלף הרביעי כנזכר שם בפירושו, וזהו חדש
כאן נראה שחושב התחלת הגלות מן שנת
תתכ"ז באלף הרביעי, וה' יתברך ירחם עלינו
ויחשוב לעשות את הקץ קודם, בעבור הצרות

בתולת ישראל לא תקום מאליה אלא ה' יקום אותה

שאל רבי יהודה לרבי שמעון, כתיב (עמוס ה') נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל, מי שיש לו רוגז על אשתו, ויצאה ממנו האם לא תחזור לעולם, אם כן אזי לבנים שנגרשו עמה, אמר לו רבי שמעון בוא וראה בכל הגליות שגלו ישראל, לכולן ניתן זמן וקצבה, בכולן היו ישראל חוזרים אל הקדוש ברוך הוא, ובתולת ישראל שבה למקומה בזמן ההוא שנגזרה הגאולה עליה, ועכשיו בגלות זה האחרון לא כן, שהרי היא לא תשוב כך כמו בפעמים האחרים, ומקרא הזה מוכיח שכתוב לא תוסיף קום בתולת ישראל, נפלה ולא אוסיף להקימה לא כתוב, משל למלך שרגז על המטרונה וגירשה מהיכלו על זמן קצוב, כאשר הגיע אותו הזמן מיד נכנסת המטרונה וחזרת לפני המלך, וכן פעם אחד ושנים ושלושה פעמים, בפעם האחרון נתרחקה מהיכל המלך, וגירשה המלך מהיכלו על זמן רחוק בלי קצבה, אמר המלך פעם הזה אין הוא כשאר פעמים שהיא תבא מעצמה לפני, אלא אני אלך עם כל בני היכלי ואתבע אותה, כאשר הגיע אצלה ראה אותה שהי שוכבת לעפר, מי ראה כבוד המטרונה באותו הזמן ופיוסים של המלך לעומתה, עד שהחזיק בה המלך בידו והקים אותה והביאה אל היכלו, ונשבע לה שלא יפרד ממנה לעולם ולא יתרחק ממנה, כך הקדוש ברוך הוא

בכל פעם שכנסת ישראל היתה בגלות, כאשר הגיע זמן הגאולה היתה שבה ובאה לפני המלך, ועכשיו בגלות הזה לא כן, אלא הקדוש ברוך הוא יאחז בידה ויקימה ויתפיים עמה ויחזיר אותה להיכלו, ועל כן כתוב (עמוס ט') ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת, היא לא תוסיף קום כמו בפעמים האחרים, אבל אני אקים לה לסכת דוד, איזו סכת דוד, זו בתולת ישראל, הנופלת, כמו שכתוב נפלה, וזה הוא כבוד של בתולת ישראל ושבהה שלה. (ג-ו.)

השמיטה

סיפור עם שני חכמים ואחד שהכין להם צרכי שבת

פתח סבא ההוא ואמר (קהלת ה') יש חבל אשר נעשה על הארץ וגו', בוא וראה הן שמעתי מעשה שהיה באיש אחד מאותן בעלי קבין שהיה מהלך בדרך, ופגע בשני חכמים גדולי הדור שהיו גדולים בחכמת התורה, אמר להם שלום עליכם רבנן, שמעתי עליכם שאתם חכמי הדור לאיזה מקום אתם הולכים אמרו לו למקום פלוני וערב שבת היה, אמר להם אני אלך שמה ואכין לכם מקום מנוחה אם אתם חפצים, אמר לו הלא אנחנו רוכבי סוסים ואתה בלי רגלים איך אפשר להיות כך, אמר להם אף על פי שאתם רוכבים על בהמות הנמהרות מאוד ואני חגר בלי רגלים אם אתם חפצים אני אקדים להכין לכם השבת, תמהו

זוהר קהלת

עליו, בתוך כך החזירו ראשיהם אליו וראו אותו שהיה רץ ככוכב שביט, עשה להם קפיצת הדרך ומצאו עצמם לפני מערה כהרף עין, אמר להם, רבנן בואו, נכנסו אחריו מערה תוך מערה עד שבאו לפרדס אחד, ושם היה זה בעל קבין מתפשט מאותו הגוף והיה מתלבש בגוף אחר אשר פניו היו מאירים כשמש, והיה יושב על כסא מלכות, וג' מאות תלמידים ישבו לרגליו אצל הכסא, והיו קוראים (קהלת א') הבל הבלים אמר קהלת, והיו קוראים זה הפסוק הרבה פעמים בלי מספר, אמרו אותן החכמים גדולי הדור, מה זאת, וכי אין לנו מקרא אחר בספר קהלת, מיד עמד זה בעל קבין שהיה יושב על הכסא ואחז בידיהם והכניסם לשבעה היכלות, ובכל היכל והיכל היה כתוב הבל הבלים, ובהיכל השביעי היה נשר וכתר בפיו, ודמות יונה בכתר ההוא, והיו כתוב בהכתר, כל מי שאינו יודע באלו הבלים ובסוד שלהם עליו נאמר (במדבר א') והזר הקרב יומת, מיד חזרו הם לאחור, אמר להם זה בעל קבין אתם חכמי הדור שהלכתי אחריכם עד עכשיו לדעת את חכמתכם, אכן בודאי אינכם חכמים, שהרי במקרא הזה עשיתי כל בנין הזה, ובו הייתי פורח העולם במעוף אחד, ולפעמים בשנים, ולפעמים בשלש, ולפעמים בארבע, ולפעמים בחמש, ולפעמים בשש, ולפעמים בז', ואנחנו בארץ הזאת כלם הולכים בעלי קבין, ומקרא זה ירשתי מאבי ואבי

מאביו עד כל הדורות, נתן להם ממון הרבה והחזיר אותם למקומם כהרף עין. אמרו החברים לסבא ההוא, רבי אמור לנו איזה רמז במקרא הזה, שלא תהיה נעלמה חכמה זו מן החברים, אמר להם, רבנן בודאי סוד עליון יש בו אבל אגלה לכם ברמז, ז' הבלים הם במקרא הזה, הבל אחד, הבלים שנים, הרי שלשה, הבל הבלים ג' הרי ששה, הכל הבל הרי שבעה, ולעומתם ז' השמות 'אבגיתץ' וכו', אלו ז' השמות הם כפולים כנגד ז' קני הנורה הכפולים, שנאמר בהם (זכריה ד') שבעה ושבעה מוצקות לנרות וגו', אלו באמירה ואלו בעשיה, והם 'יה יוד הא, וה ואו הא', אלו הם שבעה ושבעה מוצקות, והם ז' הויות שכתוב בהן באמירה יהי אור ומיד היו, והלבושים של אותן ז' הויות הם ז' השמות 'אבגיתץ' והשאר, הבל הוא להב, הבלים להבים ועליהם נאמר (תהלים כט) קול ה' חוצב להבות אש, ומי שיודע בהבלים האלו כאשר מוציאים מפיו ומלבו, ידע לכוון בשכינה העליונה שכל ההבלים ממנה תלויים, ומתלבשים בשכינה התחתונה שכוללות ז' השמות 'אבגיתץ' והשאר, שהן האותיות שבראו בהן שמים וארץ, ויש תלויות באמירה ויש בעשיה בחסוד שאומר ועושה מיד, אשרי העם שיודע להעלות תפלות באמירה ובעשיה, ועליו נאמר (ישעיה נא) ואשים דברי בפיך וגו' לנמט שמים וליסד ארץ ולאמר לציון אמי אתה, והרי ביארו אל תקרא עמי אלא

זוהר קהלת

עמי בשותפות, כמו שנאמר בו (תהלים) בשותפות עמי, שבדבורך נעשים שמים
(ג) בדבר ה' שמים נעשו וגו', כן אתה וארץ. (תיקוני זוהר ס"ט)^{קכ}

זו זוהר

הגדולות והנוראות שסובל עם ישראל, וכן היה
במצרים שהקדוש ברוך הוא חשב לעשות את
הקץ קודם עבור צרות בישראל, ואין לנו להשען
אלא על אבינו שבשמים שיעורר רחמיו כרחם אב
על בנים וימחר לגאלנו בגאולה שלמה במהרה
בימינו אמן.
קכ. במעשה נפלא הזה רבו הדעות ויתכן דברי
הרמ"ע שזה היה רוחו של שלמה המלך, ולפי
שבקשו לגנוז ספר קהלת להראותם כי לא דבר
ריק הוא מהם, עד כאן לשונו, והסבא אמר ברמז
להחבריא ששבעה הכלים ירמזו על ז' הספירות
של ימי בראשית שהן כלולין בבינה ובמלכות,
והן באמירה ובעשיה, הבינה אומרת ומיד
תעשה המלכות, והמבין יבין.

בעזרת ה' יתברך נשלמה
העתקת זוהר לספר קהלת
ביום הילולא רבא דרבי שמעון
בר יוחאי בשנת עזרתי לפרט
קטן, בפה עיר מאנטריאל
מדינת קאנאדא.

